

Vsebina

II Nezakonodajni akti

UREDBE

- ★ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/895 z dne 8. junija 2016 o spremembi Uredbe (ES) št. 1290/2008 glede imena imetnika dovoljenja za pripravek *Lactobacillus rhamnosus* (CNCM-I-3698) in *Lactobacillus farciminis* (CNCM-I-3699) ⁽¹⁾ 1
- ★ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/896 z dne 8. junija 2016 o izdaji dovoljenja za železove natrijeve tartrate kot krmni dodatek za vse živalske vrste ⁽¹⁾ 3
- ★ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/897 z dne 8. junija 2016 o izdaji dovoljenja za pripravek iz *Bacillus subtilis* (C-3102) (DSM 15544) kot krmni dodatek za kokoši nesnice in okrasne ribe (imetnik dovoljenja Asahi Calpis Wellness Co. Ltd.) in o spremembi uredb (ES) št. 1444/2006, (EU) št. 333/2010 in (EU) št. 184/2011, kar se tiče imetnika dovoljenja ⁽¹⁾ 7
- ★ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/898 z dne 8. junija 2016 o izdaji dovoljenja za pripravek iz *Bacillus licheniformis* (ATCC 53757) in njegove proteaze (EC 3.4.21.19) kot krmni dodatek za pitovne piščance, piščance za nesnice, manj pomembne vrste perutnine za pitanje in za nesnice ter za okrasne ptice (imetnik dovoljenja Novus Europe S.A. / N.V.) ⁽¹⁾ 11
- ★ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/899 z dne 8. junija 2016 o izdaji dovoljenja za 6-fitazo, ki jo proizvaja *Trichoderma reesei* (ATCC SD 6528), kot krmni dodatek za vse vrste perutnine in vse vrste prašičev (razen za sesne pujske) (imetnik dovoljenja Danisco (UK) Ltd) ⁽¹⁾ 15
- ★ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/900 z dne 8. junija 2016 o izdaji dovoljenja za benzojsko kislino kot krmni dodatek za svinje (imetnik dovoljenja DSM Nutritional Product Sp. z o. o.) ⁽¹⁾ 18
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/901 z dne 8. junija 2016 o določitvi standardnih uvoznih vrednosti za določitev uvozne cene za nekatere vrste sadja in zelenjave 21

⁽¹⁾ Besedilo velja za EGP

SKLEPI

- ★ Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2016/902 z dne 30. maja 2016 o določitvi zaključkov o najboljših razpoložljivih tehnikah (BAT) v skladu z Direktivo 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta za čiščenje odpadnih voda in plinov ter ravnanje z njimi v kemični industriji (notificirano pod dokumentarno številko C(2016) 3127)⁽¹⁾ 23
 - ★ Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2016/903 z dne 8. junija 2016 o odeji za konje, impregnirani s permetrinom, za zatiranje nadležnih žuželk v okolju konja v skladu s členom 3(3) Uredbe (EU) št. 528/2012 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁾ 43
 - ★ Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2016/904 z dne 8. junija 2016 o proizvodih za razkuževanje rok, ki vsebujejo propan-2-ol, v skladu s členom 3(3) Uredbe (EU) št. 528/2012 Evropskega parlamenta in Sveta⁽¹⁾ 45
-

III *Drugi akti*

EVROPSKI GOSPODARSKI PROSTOR

- ★ Odločba Nadzornega organa Efte št. 110/15/COL z dne 8. aprila 2015 o nezdržljivosti dodatne pomoči v višini 16 milijonov NOK, ki jo je podjetje Innovation Norway dodelilo podjetju Finnfjord AS (Norveška) [2016/905] 47
- ★ Odločba Nadzornega organa Efte št. 357/15/COL z dne 23. septembra 2015 o zaključku formalnega postopka preiskave državne pomoči v korist družbe Sandefjord Fotball AS (Norveška) [2016/906] 59

⁽¹⁾ Besedilo velja za EGP

II

(Nezakonodajni akti)

UREDBE

IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2016/895

z dne 8. junija 2016

o spremembi Uredbe (ES) št. 1290/2008 glede imena imetnika dovoljenja za pripravek *Lactobacillus rhamnosus* (CNCM-I-3698) in *Lactobacillus farciminis* (CNCM-I-3699)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1831/2003 z dne 22. septembra 2003 o dodatkih za uporabo v prehrani živali ⁽¹⁾ in zlasti člena 13(3) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Družba Danisco (UK) Ltd. je predložila zahtevek v skladu s členom 13(3) Uredbe (ES) št. 1831/2003 s predlogom za spremembo imena imetnika dovoljenja iz Uredbe Komisije (ES) št. 1290/2008 ⁽²⁾ o izdaji dovoljenja za pripravek *Lactobacillus rhamnosus* (CNCM-I-3698) in *Lactobacillus farciminis* (CNCM-I-3699).
- (2) Vložnik trdi, da je družba Danisco (UK) Ltd. z 12. novembrom 2015 prenesla pravice za trženje pripravka *Lactobacillus rhamnosus* (CNCM-I-3698) in *Lactobacillus farciminis* (CNCM-I-3699) na družbo STI Biotechnologie.
- (3) Predlagane spremembe pogojev dovoljenja so povsem upravnega značaja in ne vključujejo nove ocene zadevnega dodatka. Evropska agencija za varnost hrane je bila o zahtevku obveščena.
- (4) Da bi se omogočilo, da se krmni dodatek lahko trži pod imenom STI Biotechnologie, je treba spremeniti pogoje dovoljenja.
- (5) Uredbo (ES) št. 1290/2008 bi zato bilo treba ustrezno spremeniti.
- (6) Ker ni varnostnih razlogov, ki bi zahtevali takojšnjo uporabo spremembe Uredbe (ES) št. 1290/2008, uvedene s to uredbo, je ustrezno zagotoviti prehodno obdobje, v katerem se lahko porabijo obstoječe zaloge dodatkov ter premiksov in krmnih mešanic, ki vsebujejo dodatek.

⁽¹⁾ UL L 268, 18.10.2003, str. 29.⁽²⁾ Uredba Komisije (ES) št. 1290/2008 z dne 18. decembra 2008 o izdaji dovoljenja za pripravek *Lactobacillus rhamnosus* (CNCM-I-3698) in *Lactobacillus farciminis* (CNCM-I-3699) kot krmni dodatek (UL L 340, 19.12.2008, str. 20).

(7) Ukrepi iz te uredbe so v skladu z mnenjem Stalnega odbora za rastline, živali, hrano in krmo –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

V Prilogi k Uredbi (ES) št. 1290/2008 se v drugem stolpcu besedna zveza „Danisco (UK) Ltd.“ nadomesti s „STI Biotechnology“.

Člen 2

Obstoječe zaloge dodatka ter premiksov in krmnih mešanic, ki vsebujejo dodatek, ki so skladne z določbami, ki so se uporabljale pred začetkom veljavnosti te uredbe, se lahko še naprej dajejo na trg in uporabljajo, dokler se ne porabijo.

Člen 3

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 8. junija 2016

Za Komisijo
Predsednik
Jean-Claude JUNKER

IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2016/896**z dne 8. junija 2016****o izdaji dovoljenja za železove natrijeve tartrate kot krmni dodatek za vse živalske vrste****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1831/2003 z dne 22. septembra 2003 o dodatkih za uporabo v prehrani živali ⁽¹⁾ in zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (ES) št. 1831/2003 določa izdajo dovoljenj za dodatke za uporabo v prehrani živali ter razloge in postopke za njihovo izdajo.
- (2) Zahtevek za izdajo dovoljenja za železove natrijeve tartrate je bil predložen v skladu s členom 7 Uredbe (ES) št. 1831/2003. V skladu s členom 7(3) Uredbe (ES) št. 1831/2003 so bili navedenemu zahtevku priloženi zahtevani podatki in dokumenti.
- (3) Navedeni zahtevek zadeva dovoljenje za uvrstitev železovih natrijevih tartratov kot krmnega dodatka za vse živalske vrste v kategorijo dodatkov „tehnološki dodatki“.
- (4) Evropska agencija za varnost hrane (v nadaljnjem besedilu: Agencija) je v mnenju z dne 30. aprila 2015 ⁽²⁾ navedla, da zadevni pripravek pod predlaganimi pogoji uporabe nima škodljivega vpliva na zdravje živali in ljudi ali na okolje. Poleg tega je Agencija navedla, da je pripravek lahko učinkovit kot sredstvo proti strjevanju v soli. Agencija meni, da ni potrebe po posebnih zahtevah glede spremljanja po dajanju na trg. Potrdila je tudi poročilo o analitskih metodah krmnega dodatka v krmi, ki jih je predložil referenčni laboratorij, ustanovljen z Uredbo (ES) št. 1831/2003.
- (5) Ocena železovih natrijevih tartratov je pokazala, da so pogoji za dovoljenje iz člena 5 Uredbe (ES) št. 1831/2003 izpolnjeni. Zato bi bilo treba dovoliti uporabo navedenega pripravka, kakor je opredeljeno v Prilogi k tej uredbi.
- (6) Ukrepi iz te uredbe so v skladu z mnenjem Stalnega odbora za rastline, živali, hrano in krmo –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Pripravek iz Priloge, ki spada v kategorijo dodatkov „tehnološki dodatki“ in funkcionalno skupino „sredstva proti strjevanju“, se dovoli kot dodatek v prehrani živali v skladu s pogoji iz navedene priloge.

Člen 2

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

⁽¹⁾ UL L 268, 18.10.2003, str. 29.

⁽²⁾ EFSA Journal (2015); 13(5):4114.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 8. junija 2016

Za Komisijo
Predsednik
Jean-Claude JUNKER

Identifika- cijska številka dodatka	Dodatek	Sestava, kemijska formula, opis, analitska metoda	Vrsta ali kategorija živali	Najvišja starost	Najnižja vsebnost	Najvišja vsebnost	Druge določbe	Datum poteka veljavnosti dovoljenja
					mg aktivne snovi/kg NaCl			

Tehnološki dodatki: sredstva proti strjevanju

1i534	železovi natrijevi tartrati	<i>Sestava dodatka</i> Pripravek kompleksov natrijevih tartratov z železovim(III) kloridom v raztopini vode ≤ 35 % (po teži). <i>Lastnosti aktivne snovi</i> železov(III) kompleks D(+)-, L(-)- in mezo-2,3-diidroksibutandiojskih kislin Razmerje: železo proti mezo-tartrat: 1:1 Razmerje: železo proti skupnim izomerom tartrata: 1:1,5 Št. CAS 1280193-05-9 $\text{Fe}(\text{OH})_2\text{C}_4\text{H}_4\text{O}_6\text{Na}$ Klorid: ≤ 25 % Oksalati: ≤ 1,5 %, izraženi kot oksalna kislina Železo: ≥ 8 % trivalentnega železa <i>Analitska metoda</i> ⁽¹⁾ Količinska opredelitev mezo-tartrata in D(-), L(+) -tartratov v krmnem dodatku: — tekočinska kromatografija visoke ločljivosti z detekcijo na osnovi lomnega količnika (HPLC-RI); Količinska opredelitev skupnega železa v krmnem dodatku: — atomska emisijska spektroskopija z induktivno sklopljeno plazmo (ICP-AES) – EN 15510; ali	vse živalske vrste	—	—	—	1. Dodatek se uporablja le v NaCl (natrijev klorid). 2. Najnižji priporočeni odmerek: 26 mg železovih natrijevih tartratov/kg NaCl (kar je enako 3 mg železa na kg NaCl) 3. Najvišji priporočeni odmerek: 106 mg železovih natrijevih tartratov na kg NaCl	29. junij 2026
-------	-----------------------------	--	--------------------	---	---	---	--	----------------

Identifika- cijska številka dodatka	Dodatek	Sestava, kemijska formula, opis, analitska metoda	Vrsta ali kategorija živali	Najvišja starost	Najnižja vsebnost	Najvišja vsebnost	Druge določbe	Datum poteka veljavnosti dovoljenja
					mg aktivne snovi/kg NaCl			
		— atomska emisijska spektroskopija z induktivno sklopljeno plazmo po razklopu pod tlakom (ICP-AES) – EN 15621; ali — atomska emisijska spektroskopija z induktivno sklopljeno plazmo (ICP-AES) – EN ISO 11885; ali — atomska absorpcijska spektrometrija (AAS) – EN ISO 6869; ali — atomska absorpcijska spektrometrija (AAS) – Uredba Komisije (ES) št. 152/2009 ⁽²⁾; ter Količinska opredelitev skupnega natrija v krmnem dodatku: — atomska emisijska spektroskopija z induktivno sklopljeno plazmo (ICP-AES) – EN 15510; ali — atomska emisijska spektroskopija z induktivno sklopljeno plazmo po razklopu pod tlakom (ICP-AES) – EN 15621; ali — atomska emisijska spektroskopija z induktivno sklopljeno plazmo (ICP-AES) – EN ISO 11885; ali — atomska absorpcijska spektrometrija (AAS) – EN ISO 6869; ter Količinska opredelitev skupnega klorida v krmnem dodatku: — titrimetrija – Uredba (ES) št. 152/2009 ali ISO 6495.						

⁽¹⁾ Podrobnosti o analitskih metodah so na voljo na naslovu referenčnega laboratorija: <https://ec.europa.eu/jrc/en/eurl/feed-additives/evaluation-reports>.

⁽²⁾ Uredba Komisije (ES) št. 152/2009 z dne 27. januarja 2009 o določitvi metod vzorčenja in analitskih metod za uradni nadzor krme (UL L 54, 26.2.2009, str. 1).

IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2016/897

z dne 8. junija 2016

o izdaji dovoljenja za pripravek iz *Bacillus subtilis* (C-3102) (DSM 15544) kot krmni dodatek za kokoši nesnice in okrasne ribe (imetnik dovoljenja Asahi Calpis Wellness Co. Ltd.) in o spremembi uredb (ES) št. 1444/2006, (EU) št. 333/2010 in (EU) št. 184/2011, kar se tiče imetnika dovoljenja

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1831/2003 z dne 22. septembra 2003 o dodatkih za uporabo v prehrani živali ⁽¹⁾ in zlasti členov 9(2) in 13(3) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (ES) št. 1831/2003 določa izdajo dovoljenj za dodatke za uporabo v prehrani živali ter razloge in postopke za njihovo izdajo.
- (2) V skladu s členom 7 Uredbe (ES) št. 1831/2003 so bili vloženi zahtevki za izdajo dovoljenja za pripravek iz *Bacillus subtilis* (C-3102). V skladu s členom 7(3) Uredbe (ES) št. 1831/2003 so bili navedenim zahtevkom priloženi zahtevani podatki in dokumenti.
- (3) Navedeni zahtevki zadevajo izdajo dovoljenja za pripravek iz *Bacillus subtilis* (C-3102) kot krmni dodatek za vse nesnice in okrasne ribe ter njegovo uvrstitev v kategorijo dodatkov „zootehnični dodatki“.
- (4) Navedeni pripravek je bil že odobren kot krmni dodatek za piščance za pitanje z Uredbo Komisije (ES) št. 1444/2006 ⁽²⁾, za pujske z Uredbo Komisije (EU) št. 333/2010 ⁽³⁾ ter za piščance za nesnice, purane, manj pomembne vrste ptic ter druge okrasne in divje ptice z Uredbo Komisije (EU) št. 184/2011 ⁽⁴⁾.
- (5) Evropska agencija za varnost hrane (v nadaljnjem besedilu: Agencija) je v mnenjih z dne 28. septembra 2015 ⁽⁵⁾ in z dne 11. novembra 2015 ⁽⁶⁾ ugotovila, da pripravek iz *Bacillus subtilis* (C-3102) pod predlaganimi pogoji uporabe predvidoma nima škodljivega vpliva na zdravje živali in ljudi ter na okolje. Ugotovila je, da je dodatek pod predlaganimi pogoji uporabe lahko učinkovit pri zmanjševanju količine krme, potrebne za proizvodnjo enega kilograma jajc v celotnem valilnem obdobju. Agencija je tudi ugotovila, da lahko dodatek izboljša rast okrasnih rib in uporabo krme zanje. Meni, da posebne zahteve v zvezi s prodajnim nadzorom niso potrebne. Potrdila je tudi poročilo o analitski metodi krmnega dodatka, ki ga je predložil referenčni laboratorij, ustanovljen z Uredbo (ES) št. 1831/2003.
- (6) Ocena pripravka *Bacillus subtilis* (C-3102) je pokazala, da so izpolnjeni pogoji za dovoljenje iz člena 5 Uredbe (ES) št. 1831/2003. Zato bi bilo treba dovoliti uporabo navedenega pripravka, kakor je opredeljeno v Prilogi k tej uredbi.

⁽¹⁾ UL L 268, 18.10.2003, str. 29.

⁽²⁾ Uredba Komisije (ES) št. 1444/2006 z dne 29. septembra 2006 o izdaji dovoljenja za *Bacillus subtilis* C-3102 (Calsporin) kot dodatka v krmi (UL L 271, 30.9.2006, str. 19).

⁽³⁾ Uredba Komisije (EU) št. 333/2010 z dne 22. aprila 2010 o izdaji dovoljenja za novo uporabo *Bacillus subtilis* C-3102 (DSM 15544) kot krmnega dodatka za odstavljen pujske (imetnik dovoljenja Calpis Co. Ltd Japan, ki ga v Evropski uniji zastopa Calpis Co. Ltd Europe Representative Office) (UL L 102, 23.4.2010, str. 19).

⁽⁴⁾ Uredba Komisije (EU) št. 184/2011 z dne 25. februarja 2011 o izdaji dovoljenja za *Bacillus subtilis* C-3102 (DSM 15544) kot krmnega dodatka za piščance za nesnice, purane, manj pomembne vrste ptic ter druge okrasne in divje ptice (imetnik dovoljenja Calpis Co. Ltd. Japan, ki ga zastopa Calpis Co. Ltd. Europe Representative Office) (UL L 53, 26.2.2011, str. 33).

⁽⁵⁾ EFSA Journal 2015; 13(9):4231.

⁽⁶⁾ EFSA Journal 2015; 13(11):4274.

- (7) Vlagatelj je v skladu s členom 13(3) Uredbe (ES) št. 1831/2003 predložil tudi zahtevek za spremembo imena imetnika dovoljenja in imena svojega zastopnika v EU v uredbah (ES) št. 1444/2006, (EU) št. 333/2010 in (EU) št. 184/2011. Vlagatelj trdi, da je z učinkom od 1. januarja 2016 spremenil svoje ime iz „Calpis Co. Ltd.“ v „Asahi Calpis Wellness Co. Ltd.“. Ime njegovega zastopnika v EU se je spremenilo iz „Calpis Co. Ltd. Europe Representative Office“ v „Asahi Calpis Wellness Co. Ltd. Europe Representative Office“. Vlagatelj je predložil ustrezne podatke, ki podpirajo njegovo zahtevo.
- (8) Da bi Asahi Calpis Wellness Co. Ltd. lahko uveljavljal svoje pravice trženja, je treba spremeniti pogoje dovoljenj.
- (9) Uredbe (ES) št. 1444/2006, (EU) št. 333/2010 in (EU) št. 184/2011 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti.
- (10) Ukrepi iz te uredbe so v skladu z mnenjem Stalnega odbora za rastline, živali, hrano in krmo –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Pripravek iz Priloge, ki spada v kategorijo dodatkov „zootehnični dodatki“ in funkcionalno skupino „stabilizatorji mikroflore“, se dovoli kot dodatek v prehrani živali v skladu s pogoji iz navedene priloge.

Člen 2

V Prilogi k Uredbi (ES) št. 1444/2006 se v drugem stolpcu ime imetnika dovoljenja, tj. izraz „Calpis Co. Ltd, ki ga v Skupnosti zastopa Orffa International Holding BV“, nadomesti z izrazom „Asahi Calpis Wellness Co. Ltd., ki ga v Evropski uniji zastopa Asahi Calpis Wellness Co. Ltd. Europe Representative Office“.

Člen 3

Uredba (EU) št. 333/2010 se spremeni:

- (a) v naslovu se izraz „imetnik dovoljenja Calpis Co. Ltd. Japan, ki ga v Evropski uniji zastopa Calpis Co. Ltd. Europe Representative Office“ nadomesti z izrazom „imetnik dovoljenja Asahi Calpis Wellness Co. Ltd., ki ga v Evropski uniji zastopa Asahi Calpis Wellness Co. Ltd. Europe Representative Office“;
- (b) v Prilogi se v drugem stolpcu ime imetnika dovoljenja, tj. izraz „Calpis Co. Ltd. Japan, ki ga v Evropski uniji zastopa Calpis Co. Ltd. Europe Representative Office, Francija“, nadomesti z izrazom „Asahi Calpis Wellness Co. Ltd., ki ga v Evropski uniji zastopa Asahi Calpis Wellness Co. Ltd. Europe Representative Office“.

Člen 4

Uredba (EU) št. 184/2011 se spremeni:

- (a) v naslovu se izraz „imetnik dovoljenja Calpis Co. Ltd. Japan, ki ga zastopa Calpis Co. Ltd. Europe Representative Office“ nadomesti z izrazom „imetnik dovoljenja Asahi Calpis Wellness Co. Ltd., ki ga v Evropski uniji zastopa Asahi Calpis Wellness Co. Ltd. Europe Representative Office“;

- (b) v Prilogi se v drugem stolpcu ime imetnika dovoljenja, tj. izraz „Calpis Co. Ltd. Japan, ki ga zastopa Calpis Co. Ltd. Europe Representative Office, Francija“, nadomesti z izrazom „Asahi Calpis Wellness Co. Ltd., ki ga v Evropski uniji zastopa Asahi Calpis Wellness Co. Ltd. Europe Representative Office“.

Člen 5

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 8. junija 2016

Za Komisijo

Predsednik

Jean-Claude JUNKER

PRILOGA

Identifikacijska številka dodatka	Ime imetnika dovoljenja	Dodatek	Sestava, kemijska formula, opis, analitska metoda	Vrsta ali kategorija živali	Najvišja starost	Najnižja vsebnost	Najvišja vsebnost	Druge določbe	Datum poteka veljavnosti dovoljenja
						CFU/kg popolne krmne mešanice z vsebnostjo vlage 12 %			
Kategorija zootehničnih dodatkov. Funkcionalna skupina: stabilizatorji mikroflore									
4b1820	Asahi Calpis Wellness Co. Ltd., ki ga v Evropski uniji zastopa Asahi Calpis Wellness Co. Ltd. Europe Representative Office	Bacillus subtilis C-3102 (DSM 15544)	Sestava dodatka Bacillus subtilis C-3102 (DSM 15544) z najnižjo vsebnostjo 1,0 × 10 ¹⁰ CFU/g Lastnosti aktivne snovi Žive spore (CFU) Bacillus subtilis C-3102 (DSM 15544) Analitska metoda ⁽¹⁾ Metoda štetja: metoda razmaza na plošči z uporabo sojinega agarja s triptonom v vseh ciljnih matricah (EN 15784:2009) Identifikacija: gelska elektroforeza v utripajočem polju (PFGE).	kokoši nesnice	—	3 × 10 ⁸	—	1. V navodilih za uporabo dodatka, premiksa in krmne mešanice so navedeni temperatura skladiščenja, rok trajanja in obstojnost pri peletiranju. 2. Zaradi nevarnosti pri vdihavanju, stiku s kožo ali stiku z očmi se za uporabnike dodatka in premiksov pri dejavnostih poslovanja s krmo določijo delovni postopki in ustrezni organizacijski ukrepi. Če izpostavljenosti prek kože, oči ali vdihavanja s temi postopki in ukrepi ni mogoče omejiti na sprejemljivo raven, se dodatek in premiksi uporabljajo z ustrezno osebno zaščitno opremo.	29. junij 2026
				okrasne ribe		1 × 10 ¹⁰			

⁽¹⁾ Podrobnosti o analitskih metodah so na voljo na naslovu referenčnega laboratorija: www.irmm.jrc.ec.europa.eu/crl-feed-additives

IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2016/898**z dne 8. junija 2016**

o izdaji dovoljenja za pripravek iz *Bacillus licheniformis* (ATCC 53757) in njegove proteaze (EC 3.4.21.19) kot krmni dodatek za pitovne piščance, piščance za nesnice, manj pomembne vrste perutnine za pitanje in za nesnice ter za okrasne ptice (imetnik dovoljenja Novus Europe S.A. / N.V.)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1831/2003 z dne 22. septembra 2003 o dodatkih za uporabo v prehrani živali ⁽¹⁾ in zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (ES) št. 1831/2003 določa izdajo dovoljenj za dodatke za uporabo v prehrani živali ter razloge in postopke za njihovo izdajo.
- (2) V skladu s členom 7 Uredbe (ES) št. 1831/2003 je bil vložen zahtevek za izdajo dovoljenja za pripravek iz *Bacillus licheniformis* (ATCC 53757) in njegove proteaze (EC 3.4.21.19). V skladu s členom 7(3) Uredbe (ES) št. 1831/2003 so bili navedenemu zahtevku priloženi zahtevani podatki in dokumenti.
- (3) Navedeni zahtevek zadeva dovoljenje za pripravek iz *Bacillus licheniformis* (ATCC 53757) in njegove proteaze (EC 3.4.21.19) kot krmni dodatek za pitovne piščance, piščance za nesnice, manj pomembne vrste perutnine za pitanje in za nesnice ter za okrasne ptice (imetnik dovoljenja Novus Europe S.A. / N.V.) ter njegovo uvrstitev v kategorijo dodatkov „zootehnični dodatki“.
- (4) Evropska agencija za varnost hrane (v nadaljnjem besedilu: Agencija) je v mnenju z dne 11. marca 2015 ⁽²⁾ navedla, da pripravek iz *Bacillus licheniformis* (ATCC 53757) in njegove proteaze (EC 3.4.21.19) pod predlaganimi pogoji uporabe nima škodljivega vpliva na zdravje živali in ljudi ali okolje ter da njegova uporaba lahko izboljša razmerje med krmo in prirastom teže pri piščancih za pitanje v priporočenem odmerku, vendar le, če je zagotovljena prehrana z zmanjšano vsebnostjo beljakovin. Ta ugotovitev bi se lahko razširila na piščance za nesnice, manj pomembne aviarne vrste za pitanje in za nesnice ter na okrasne ptice. Agencija meni, da ni potrebe po posebnih zahtevah glede spremljanja po dajanju na trg. Potrdila je tudi poročilo o analitski metodi krmnega dodatka, ki ga je predložil referenčni laboratorij, ustanovljen z Uredbo (ES) št. 1831/2003.
- (5) Ocena pripravka iz *Bacillus licheniformis* (ATCC 53757) in njegove proteaze (EC 3.4.21.19) je pokazala, da so pogoji za dovoljenje iz člena 5 Uredbe (ES) št. 1831/2003 izpolnjeni. Zato bi bilo treba dovoliti uporabo navedenega pripravka, kakor je opredeljeno v Prilogi k tej uredbi.
- (6) Ukrepi iz te uredbe so v skladu z mnenjem Stalnega odbora za rastline, živali, hrano in krmo –

⁽¹⁾ UL L 268, 18.10.2003, str. 29.⁽²⁾ EFSA Journal 2015;13(3):4055.

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Pripravek iz Priloge, ki spada v kategorijo dodatkov „zootehnični dodatki“ in funkcionalno skupino „drugi zootehnični dodatki“, se dovoli kot dodatek v prehrani živali pod pogoji iz navedene priloge.

Člen 2

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 8. junija 2016

Za Komisijo
Predsednik
Jean-Claude JUNKER

Identifika- cijska številka dodatka	Ime imetnika dovoljenja	Dodatek	Sestava, kemijska formula, opis, analitska metoda	Vrsta ali kategorija živali	Najvišja starost	Najnižja vsebnost	Najvišja vsebnost	Druge določbe	Datum poteka veljavnosti dovoljenja
						CFU/enot aktivne snovi/kg popolne krmne mešanice z vsebnostjo vlage 12 %			

Kategorija zootehničnih dodatkov. Funkcionalna skupina: drugi zootehnični dodatki (izboljšanje zootehničnega delovanja)

4d12	Novus Europe S.A. / N.V.	<i>Bacillus licheniformis</i> ATCC 53757 in njegova proteaza EC 3.4.21.19	<i>Sestava dodatka</i> Pripravek iz <i>Bacillus licheniformis</i> (ATCC 53757) in njegove proteaze (EC 3.4.21.19), ki vsebuje najmanj: — <i>Bacillus licheniformis</i> (ATCC 53757): 1 × 10⁹ CFU /g dodatka — proteaze 6 × 10⁵ U/g dodatka ⁽¹⁾ v trdni obliki <i>Lastnosti aktivne snovi</i> žive spore <i>Bacillus licheniformis</i> (ATCC 53757) in njegova proteaza EC 3.4.21.19 <i>Analitska metoda</i> ⁽²⁾ Identifikacija in štetje <i>Bacillus licheniformis</i> ATCC 53757 v krmnem dodatku, premiksih in krmnih mešanicah: — Identifikacija: gelska elektroforeza v pulzirajočem polju (PFGE).	pitovni piščanci in piščanci za nesnice manj pomembne vrste perutnine za pitanje in za nesnice okrasne ptice	—	5 × 10 ⁸ CFU	—	<i>Bacillus licheniformis</i> 3 × 10⁵ U proteaze	1. V navodilih za uporabo dodatka in premiksa je treba navesti temperaturo skladiščenja, rok trajanja in obstojnost pri peletiranju. 2. Najmanjši priporočeni odmerek: 500 mg dodatka/kg popolne krmne mešanice. 3. Zaradi nevarnosti pri vdihavanju, stiku s kožo ali stiku z očmi se za uporabnike dodatka in premiksov pri dejavnostih poslovanja s krmo določijo postopki varnega ravnanja in primerni organizacijski ukrepi. Če izpostavljenosti prek kože, oči ali vdihavanja ni mogoče zmanjšati na sprejemljivo raven s temi postopki in ukrepi, se dodatek in premiksi uporabljajo z ustrezno osebno zaščitno opremo.	29. junij 2026
------	--------------------------	---	---	---	---	-------------------------	---	---	--	----------------

Identifikacijska številka dodatka	Ime imetnika dovoljenja	Dodatek	Sestava, kemijska formula, opis, analitska metoda	Vrsta ali kategorija živali	Najvišja starost	Najnižja vsebnost	Najvišja vsebnost	Druge določbe	Datum poteka veljavnosti dovoljenja
						CFU/enot aktivne snovi/kg popolne krmne mešanice z vsebnostjo vlage 12 %			
			— Metoda štetja: Metoda razmaza na plošči z uporabo sojinega agarja s triptonom – EN 15784 Količinska opredelitev proteaze v krmnem dodatku, premiksih in krmnih mešanicah: — kolorimetrična metoda merjenja paranitroanilina (pNA), ki se sprosti z encimsko reakcijo proteaze na suc-ala-ala-pro-fe-pNA kot substrata pri 37 °C.					4. Uporaba je dovoljena v krmi, ki vsebuje naslednje odobrene kokcidostatike: diklazuril, nikarbazin, dekokvinat, natrijev semduramicin, natrijev lasalocid, natrijev monenzin, robenidinijev hidroklorid, amonijev maduramicin, narazin ali natrijev salinomycin 5. Priporočeni odmerki v odmerkih z zmanjšano vsebnostjo beljakovin.	

(¹) 1 U je količina proteaze, ki sprosti 1 mikromol paranitroanilina (pNA) iz substrata sukcinil-ala-ala-pro-fe-pNA (C₃₀H₃₆N₆O₉) na minuto pri pH 8,0 in 37 °C.

(²) Podrobnosti o analitskih metodah so na voljo na naslovu referenčnega laboratorija: <https://ec.europa.eu/jrc/en/eurl/feed-additives/evaluation-reports>.

IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2016/899**z dne 8. junija 2016****o izdaji dovoljenja za 6-fitazo, ki jo proizvaja *Trichoderma reesei* (ATCC SD 6528), kot krmni dodatek za vse vrste perutnine in vse vrste prašičev (razen za sesne pujske) (imetnik dovoljenja Danisco (UK) Ltd)****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1831/2003 z dne 22. septembra 2003 o dodatkih za uporabo v prehrani živali ⁽¹⁾ in zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (ES) št. 1831/2003 določa izdajo dovoljenj za dodatke za uporabo v prehrani živali ter razloge in postopke za njihovo izdajo.
- (2) V skladu s členom 7 Uredbe (ES) št. 1831/2003 je bil vložen zahtevek za izdajo dovoljenja za 6-fitazo, ki jo proizvaja *Trichoderma reesei* (ATCC SD-6528). V skladu s členom 7(3) Uredbe (ES) št. 1831/2003 so bili navedenemu zahtevku priloženi zahtevani podatki in dokumenti.
- (3) Navedeni zahtevek zadeva dovoljenje za 6-fitazo, ki jo proizvaja *Trichoderma reesei* (ATCC SD-6528), kot krmni dodatek za perutnino in prašiče ter njegovo uvrstitev v kategorijo dodatkov „zootehnični dodatki“.
- (4) Evropska agencija za varnost hrane (v nadaljnjem besedilu: Agencija) je v svojem mnenju z dne 22. oktobra 2015 ⁽²⁾ navedla, da 6-fitaza, ki jo proizvaja *Trichoderma reesei* (ATCC SD-6528), pod predlaganimi pogoji uporabe nima škodljivega vpliva na zdravje živali in ljudi ali na okolje ter da je učinkovita pri izboljšanju zadrževanja fosforja pri piščancih in puranih za pitanje, kokoših nesnicah, odstavljenih pujskih, prašičih za pitanje in svinjah v priporočenem odmerku. Agencija je tudi navedla, da se lahko ta ugotovitev ekstrapolira na manj pomembne vrste perutnine in manj pomembne vrste prašičev. Agencija meni, da ni potrebe po posebnih zahtevah glede spremljanja po dajanju na trg. Potrdila je tudi poročilo o analitski metodi krmnega dodatka, ki ga je predložil referenčni laboratorij, ustanovljen z Uredbo (ES) št. 1831/2003.
- (5) Ocena 6-fitaze, ki jo proizvaja *Trichoderma reesei* (ATCC SD-6528), je pokazala, da so pogoji za dovoljenje iz člena 5 Uredbe (ES) št. 1831/2003 izpolnjeni. Zato bi bilo treba dovoliti uporabo navedenega pripravka, kakor je opredeljeno v Prilogi k tej uredbi.
- (6) Ukrepi iz te uredbe so v skladu z mnenjem Stalnega odbora za rastline, živali, hrano in krmo –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Pripravek iz Priloge, ki spada v kategorijo dodatkov „zootehnični dodatki“ in funkcionalno skupino „pospeševalci prebavljivosti“, se dovoli kot dodatek v prehrani živali v skladu s pogoji iz navedene priloge.

⁽¹⁾ UL L 268, 18.10.2003, str. 29.

⁽²⁾ EFSA Journal 2015;13(11):4275.

Člen 2

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 8. junija 2016

Za Komisijo
Predsednik
Jean-Claude JUNKER

Identifika- cijska številka dodatka	Ime imetnika dovoljenja	Dodatek	Sestava, kemijska formula, opis, analitska metoda	Vrsta ali katego- rija živali	Najvišja starost	Najnižja vsebnost	Najvišja vsebnost	Druge določbe	Datum poteka veljavnosti dovoljenja
						enot aktivne snovi/kg popolne krmne mešanice z vsebnostjo vlage 12 %			

Kategorija: zootehnični dodatki. Funkcionalna skupina: pospeševalci prebavljivosti.

4a24	Danisco (UK) Ltd	6-fitaza EC 3.1.3.26	<i>Sestava dodatka</i> Pripravek iz 6-fitaze, ki jo proizvaja <i>Trichoderma reesei</i> (ATCC SD-6528), z najmanjšo aktivnostjo 15 000 U ⁽¹⁾/g. v tekoči obliki <i>Lastnosti aktivne snovi</i> 6-fitaza (EC 3.1.3.26), ki jo proizvaja <i>Trichoderma reesei</i> (ATCC SD-6528) <i>Analitska metoda</i> ⁽²⁾ Za določanje aktivnosti 6-fitaze v krmnem dodatku: — kolorimetrična metoda, ki temelji na encimski reakciji fitaze na fitat. Za določanje aktivnosti 6-fitaze v premiksih in krmnih mešanicah: — kolorimetrična metoda, ki temelji na encimski reakciji fitaze na fitat – EN ISO 30024.	vse vrste perutnine vse vrste prašičev (razen sesni pujski)	—	250 U	—	1. V navodilih za uporabo dodatka in premiksa je treba navesti pogoje skladiščenja in obstojnost pri peletiranju. 2. Najvišji priporočeni odmerek: 2 000 U/kg krme. 3. Zaradi nevarnosti pri vdihavanju, stiku s kožo ali stiku z očmi se za uporabnike dodatka in premiksov pri dejavnostih poslovanja s krmo določijo postopki varnega ravnanja in primerni organizacijski ukrepi. Če izpostavljenosti prek kože, oči ali vdihavanja ni mogoče zmanjšati na sprejemljivo raven s temi postopki in ukrepi, se dodatek in premiksi uporabljajo z ustrezno osebno zaščitno opremo.	29. junij 2026
------	------------------	----------------------	---	--	---	-------	---	--	----------------

⁽¹⁾ 1 U je količina encima, ki sprosti 1 mikromol anorganskega fosfata iz natrijevega fitata kot substrata na minuto pri pH 5,5 in 37 °C.

⁽²⁾ Podrobnosti o analitskih metodah so na voljo na naslovu referenčnega laboratorija: <https://ec.europa.eu/jrc/en/eurl/feed-additives/evaluation-reports>.

IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2016/900**z dne 8. junija 2016****o izdaji dovoljenja za benzojsko kislino kot krmni dodatek za svinje (imetnik dovoljenja DSM Nutritional Product Sp. z o. o.)****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1831/2003 z dne 22. septembra 2003 o dodatkih za uporabo v prehrani živali ⁽¹⁾ in zlasti člena 9(2) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (ES) št. 1831/2003 določa izdajo dovoljenj za dodatke za uporabo v prehrani živali ter razloge in postopke za njihovo izdajo.
- (2) V skladu s členom 7 Uredbe (ES) št. 1831/2003 je bil vložen zahtevek za izdajo dovoljenja za benzojsko kislino. V skladu s členom 7(3) Uredbe (ES) št. 1831/2003 so bili navedenemu zahtevku priloženi zahtevani podatki in dokumenti.
- (3) Navedeni zahtevek zadeva dovoljenje za benzojsko kislino kot krmni dodatek za svinje ter njegovo uvrstitev v kategorijo dodatkov „zootehnični dodatki“.
- (4) Z Uredbo Komisije (ES) št. 1730/2006 ⁽²⁾ je bila odobrena uporaba navedenega dodatka kot krmnega dodatka za odstavljenе pujske, z Uredbo Komisije (ES) št. 1138/2007 ⁽³⁾ pa njegova uporaba kot krmnega dodatka za prašiče za pitanje.
- (5) Evropska agencija za varnost hrane (v nadaljnjem besedilu: Agencija) je v mnenjih z dne 14. junija 2012 ⁽⁴⁾ in 16. junija 2015 ⁽⁵⁾ navedla, da benzojska kislina pod predlaganimi pogoji uporabe nima škodljivega vpliva na zdravje živali in ljudi ali na okolje ter da njegova uporaba lahko nekoliko zniža pH urina pri svinjah. Agencija meni, da ni potrebe po posebnih zahtevah glede spremljanja po dajanju na trg. Potrdila je tudi poročilo o analitski metodi krmnega dodatka, ki ga je predložil referenčni laboratorij, ustanovljen z Uredbo (ES) št. 1831/2003.
- (6) Ocena benzojske kisline je pokazala, da so pogoji za izdajo dovoljenja iz člena 5 Uredbe (ES) št. 1831/2003 izpolnjeni. Zato bi bilo treba dovoliti uporabo navedenega pripravka, kakor je opredeljeno v Prilogi k tej uredbi.
- (7) Ukrepi iz te uredbe so v skladu z mnenjem Stalnega odbora za rastline, živali, hrano in krmo –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Dodatek iz Priloge, ki spada v kategorijo dodatkov „zootehnični dodatki“ in funkcionalno skupino „drugi zootehnični dodatki“, se dovoli kot dodatek v prehrani živali v skladu s pogoji iz navedene priloge.

⁽¹⁾ UL L 268, 18.10.2003, str. 29.

⁽²⁾ Uredba Komisije (ES) št. 1730/2006 z dne 23. novembra 2006 o izdaji dovoljenja za benzojsko kislino (VevoVital) kot dodatka v krmi (UL L 325, 24.11.2006, str. 9).

⁽³⁾ Uredba Komisije (ES) št. 1138/2007 z dne 1. oktobra 2007 o izdaji dovoljenja za novo uporabo benzojske kisline (VevoVital) kot krmnega dodatka (UL L 256, 2.10.2007, str. 8).

⁽⁴⁾ EFSA Journal 2012;10(7):2775.

⁽⁵⁾ EFSA Journal 2015;13(7):4157.

Člen 2

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 8. junija 2016

Za Komisijo
Predsednik
Jean-Claude JUNKER

Identifikacijska številka dodatka	Ime imetnika dovoljenja	Dodatek	Sestava, kemijska formula, opis, analitska metoda	Vrsta ali kategorija živali	Najvišja starost	Najnižja vsebnost	Najvišja vsebnost	Druge določbe	Datum poteka veljavnosti dovoljenja
						mg/kg popolne krmne mešanice z vsebnostjo vlage 12 %			
Kategorija zootehničnih dodatkov. Funkcionalna skupina: drugi zootehnični dodatki (znižanje pH urina)									
4d210	DSM Nutritional Products Sp. z o. o.	benzojska kislina	<i>Sestava dodatka</i> benzojska kislina (≥ 99,9 %) <i>Lastnosti aktivne snovi</i> benzenkarboksilna kislina, fenilkarboksilna kislina, C ₇ H ₆ O ₂ Št. CAS 65-85-0 Zgornja meja nečistoč: ftalna kislina: ≤ 100 mg/kg bifenil: ≤ 100 mg/kg <i>Analitska metoda</i> ⁽¹⁾ Za določanje količine benzojske kisline v krmnem dodatku: — titracija z natrijevim hidroksidom (monografija Evropske farmakopeje 0066). Za določanje količine benzojske kisline v premiksih in krmnih mešanicah: — tekočinska kromatografija z reverzno fazo z UV-detekcijo (RP-HPLC/UV) – metoda, ki temelji na standardu ISO9231:2008.	svinje	—	5 000	10 000	1. V navodilih za uporabo dopolnilnih krmnih mešanic je treba navesti: „Svinj se ne sme krmiti z dopolnilnimi krmnimi mešanicami, ki vsebujejo benzojsko kislino. Dopolnilne krmne mešanice za svinje je treba temeljito zmešati z drugimi posamičnimi krmili v dnevnem obroku.“ 2. Zaradi nevarnosti pri vdihavanju, stiku s kožo ali stiku z očmi se za uporabnike dodatka in premiksov pri dejavnostih poslovanja s krmo določijo postopki varnega ravnanja in primerni organizacijski ukrepi. Če izpostavljenosti prek kože, oči ali vdihavanja ni mogoče zmanjšati na sprejemljivo raven s temi postopki in ukrepi, se dodatek in premiksi uporabljajo z ustrezno osebno zaščitno opremo.	29. junij 2026

⁽¹⁾ Podrobnosti o analitskih metodah so na voljo na naslovu referenčnega laboratorija: <https://ec.europa.eu/jrc/en/eurl/feed-additives/evaluation-reports>.

IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2016/901**z dne 8. junija 2016****o določitvi standardnih uvoznih vrednosti za določitev uvozne cene za nekatere vrste sadja in zelenjave**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 ⁽¹⁾,

ob upoštevanju Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 543/2011 z dne 7. junija 2011 o določitvi podrobnih pravil za uporabo Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 za sektorja sadja in zelenjave ter predelanega sadja in zelenjave ⁽²⁾ ter zlasti člena 136(1) Izvedbene uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Izvedbena uredba (EU) št. 543/2011 na podlagi izida večstranskih trgovinskih pogajanj urugvajskega kroga določa merila, po katerih Komisija določi standardne vrednosti za uvoz iz tretjih držav za proizvode in obdobja iz dela A Priloge XVI k tej uredbi.
- (2) Standardna uvozna vrednost se izračuna vsak delovni dan v skladu s členom 136(1) Izvedbene uredbe (EU) št. 543/2011 ob upoštevanju spremenljivih dnevnih podatkov. Zato bi morala ta uredba začeti veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije* –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Standardne uvozne vrednosti iz člena 136 Izvedbene uredbe (EU) št. 543/2011 so določene v Prilogi k tej uredbi.

Člen 2

Ta uredba začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 8. junija 2016

Za Komisijo

V imenu predsednika

Jerzy PLEWA

Generalni direktor za kmetijstvo in razvoj podeželja

⁽¹⁾ UL L 347, 20.12.2013, str. 671.

⁽²⁾ UL L 157, 15.6.2011, str. 1.

PRILOGA

Standardne uvozne vrednosti za določitev uvozne cene za nekatere vrste sadja in zelenjave

(EUR/100 kg)		
Oznaka KN	Oznaka tretje države ⁽¹⁾	Standardna uvozna vrednost
0702 00 00	IL	259,4
	MA	121,6
	ZZ	190,5
0709 93 10	TR	144,6
	ZZ	144,6
0805 50 10	AR	167,7
	IL	134,0
	MA	106,8
	TR	134,1
0808 10 80	ZA	170,5
	ZZ	142,6
	AR	117,7
	BR	110,1
	CL	121,3
	CN	110,9
	NZ	153,2
	PE	111,0
	US	146,5
	UY	107,2
	ZA	122,1
	ZZ	122,2
0809 10 00	TR	279,0
	ZZ	279,0
0809 29 00	TR	529,8
	US	721,3
	ZZ	625,6

⁽¹⁾ Nomenklatura držav, določena v Uredbi Komisije (EU) št. 1106/2012 z dne 27. novembra 2012 o izvajanju Uredbe (ES) št. 471/2009 Evropskega parlamenta in Sveta o statistiki Skupnosti o zunanji trgovini z državami nečlanici v zvezi s posodabljanjem nomenklature držav in ozemelj (UL L 328, 28.11.2012, str. 7). Oznaka „ZZ“ predstavlja „druga porekla“.

SKLEPI

IZVEDBENI SKLEP KOMISIJE (EU) 2016/902

z dne 30. maja 2016

o določitvi zaključkov o najboljših razpoložljivih tehnikah (BAT) v skladu z Direktivo 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta za čiščenje odpadnih voda in plinov ter ravnanje z njimi v kemični industriji

(notificirano pod dokumentarno številko C(2016) 3127)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Direktive 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) ⁽¹⁾ ter zlasti člena 13(5) Direktive,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Zaključki o BAT so referenca za določanje pogojev v dovoljenju za obrate iz poglavja II Direktive 2010/75/EU. Pristojni organi morajo določiti mejne vrednosti emisij, ki zagotavljajo, da emisije pri običajnih pogojih obratovanja ne presegajo ravni emisij, povezanih z najboljšimi razpoložljivimi tehnikami, kot so določene v zaključkih o BAT.
- (2) Forum, v katerega so vključeni predstavniki držav članic, zadevnih industrijskih panog in nevladnih organizacij, ki spodbujajo varstvo okolja, vzpostavljen s sklepom Komisije z dne 16. maja 2011 ⁽²⁾, je 24. septembra 2014 Komisiji predložil mnenje o predlagani vsebini referenčnega dokumenta BAT. To mnenje je javno objavljeno.
- (3) Zaključki o BAT, predstavljeni v Prilogi k temu sklepu, so ključni element navedenega referenčnega dokumenta BAT.
- (4) Ukrepi iz tega sklepa so v skladu z mnenjem odbora, ustanovljenega s členom 75(1) Direktive 2010/75/EU –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Zaključki o BAT za čiščenje odpadnih voda in plinov ter ravnanje z njimi v kemični industriji, kot so določeni v Prilogi, se sprejmejo.

⁽¹⁾ UL L 334, 17.12.2010, str. 17.

⁽²⁾ UL C 146, 17.5.2011, str. 3.

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na države članice.

V Bruslju, 30. maja 2016

Za Komisijo
Karmenu VELLA
Član Komisije

PRILOGA

**ZAKLJUČKI O NAJBOLJŠIH RAZPOLOŽLJIVIH TEHNIKAH ZA ČIŠČENJE ODPADNIH VODA IN PLINOV
TER RAVNANJE Z NJIMI V KEMIJSKI INDUSTRIJI**

PODROČJE UPORABE

Ti zaključki o najboljših razpoložljivih tehnikah (best available techniques, BAT) se nanašajo na dejavnosti, navedene v oddelkih 4 in 6.11 Priloge I k Direktivi 2010/75/EU, torej na:

- oddelek 4: kemijska industrija
- oddelek 6.11: neodvisna obdelava odpadne vode, ki je ne ureja Direktiva Sveta 91/271/EGS, ki jo odreja obrat, ki izvaja dejavnosti iz oddelka 4 Priloge I k Direktivi 2010/75/EU.

Ti zaključki o BAT zajemajo tudi skupno čiščenje odpadnih voda različnega izvora, če glavna obremenitev z onesnaževali izhaja iz dejavnosti iz oddelka 4 Priloge I k Direktivi 2010/75/EU.

Ti zaključki o BAT zajemajo zlasti:

- sisteme ravnanja z okoljem,
- varčevanje z vodo,
- upravljanje, zbiranje in čiščenje odpadnih voda,
- ravnanje z odpadki,
- obdelava blata iz čistilnih naprav, razen sežiganja,
- upravljanje, zbiranje in čiščenje odpadnih plinov,
- sežiganje plinov na baklah,
- razpršene emisije hlapnih organskih spojin (HOS) v zrak,
- emisije vonjav,
- emisije hrupa.

Drugi zaključki o BAT in referenčni dokumenti, ki bi bili lahko pomembni za dejavnosti, vključene v te zaključke o BAT, so:

- proizvodnja klor-alkalnih izdelkov (CAK),
- proizvodnja anorganskih kemikalij v velikih količinah – amonijaka, kislin in gnojil (LVIC-AAF),
- proizvodnja anorganskih kemikalij v velikih količinah – industrija trdnih in drugih kemikalij (LVIC-S),
- proizvodnja posebnih anorganskih kemikalij (SIC),
- dejavnosti z večjimi količinami organskih kemikalij (LVOC)
- proizvodnja finih organskih kemikalij (OFC),
- proizvodnja polimerov (POL),
- emisije iz skladiščenja (EFS),
- energijska učinkovitost (ENE),
- monitoring emisij v zrak in vodo iz obratov IED (ROM),
- industrijski hladilni sistemi (ICS),

- velike kurilne naprave (LCP),
- sežiganje odpadkov (WI),
- dejavnosti za ravnanje z odpadki (WT),
- gospodarski učinki in učinki na različne prvine okolja (ECM).

SPLOŠNE UGOTOVITVE

Najboljše razpoložljive tehnike

Tehnike, navedene in opisane v teh zaključkih o BAT, niso niti zavezujoče niti izčrpne. Uporabljajo se lahko druge tehnike, s katerimi se zagotovi vsaj enakovredna raven varstva okolja.

Če ni navedeno drugače, se zaključki o BAT uporabljajo za vse naprave, ki so predmet teh zaključkov.

Ravni emisij, povezane z BAT

Ravni emisij, povezane z BAT, za emisije v vodo, navedene v teh zaključkih o BAT, se nanašajo na koncentracije (masa izpuščenih snovi na prostornino vode), izražene v µg/l ali mg/l.

Če ni navedeno drugače, se ravni emisij, povezane z BAT, nanašajo na pretočno utežena letna povprečja 24-urnih pretočno sorazmernih sestavljenih vzorcev, ki so bili vzeti z najmanjšo pogostostjo, določeno za zadevni parameter, in pri običajnih pogojih obratovanja. Časovno sorazmerno vzorčenje se lahko uporabi, če se dokaže zadostna stabilnost pretoka.

Pretočno utežena letna povprečna koncentracija parametra (c_w) se izračuna po naslednji enačbi:

$$c_w = \frac{\sum_{i=1}^n c_i q_i}{\sum_{i=1}^n q_i}$$

pri čemer je:

n = število meritev;

c_i = povprečna koncentracija parametra v i-tem merjenju;

q_i = povprečni pretok v i-tem merjenju.

Učinek čiščenja

Kar zadeva celotni organski ogljik (TOC), kemijsko potrebo po kisiku (KPK), celotni dušik (TN) in celotni anorganski dušik (N_{anorg}), izračun povprečnega učinka čiščenja, navedenega v teh zaključkih o BAT (glej preglednico 1 in preglednico 2), temelji na obremenitvah ter vključuje predčiščenje (BAT 10 c) in končno čiščenje (BAT 10 d) odpadnih voda.

OPREDELITEV POJMOV

V teh zaključkih o BAT se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

Uporabljeni izraz	Opredelitev
Nova naprava	Nova naprava, ki prvič pridobi okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje na določenem kraju po objavi teh zaključkov o BAT, ali popolna nadomestitev naprave po objavi teh zaključkov o BAT.
Obstoječa naprava	Naprava, ki ni nova naprava.

Uporabljeni izraz	Opredelitev
Biokemijska potreba po kisiku (BPK ₅)	Količina kisika, potrebna za biokemijsko oksidacijo organske snovi v ogljikov dioksid v petih dneh. BPK je kazalnik masne koncentracije biološko razgradljivih organskih spojin.
Kemijska potreba po kisiku (KPK)	Količina kisika, potrebna za popolno oksidacijo organske snovi v ogljikov dioksid. KPK je kazalnik masne koncentracije organskih spojin.
Celotni organski ogljik (TOC)	Celotni organski ogljik, izražen kot C, vključuje vse organske spojine.
Celotne neraztopljene trdne snovi (TSS)	Masna koncentracija vseh neraztopljenih trdnih snovi, izmerjena s filtracijo prek filtrov iz steklenih vlaken in gravimetrijo.
Celotni dušik (TN)	Celotni dušik, izražen kot N, vključuje prosti amonijak in amonij (NH ₄ -N), nitrite (NO ₂ -N), nitrate (NO ₃ -N) in organske dušikove spojine.
Celotni anorganski dušik (N _{anorg})	Celotni anorganski dušik, izražen kot N, vključuje prosti amonijak in amonij (NH ₄ -N), nitrite (NO ₂ -N) in nitrate (NO ₃ -N).
Celotni fosfor (TP)	Celotni fosfor, izražen kot P, vključuje vse anorganske in organske fosforjeve spojine, raztopljene ali vezane na delce.
Adsorbljivi organski halogeni (AOX)	Adsorbljivi organski halogeni, izraženi kot Cl, vključujejo adsorbljivi organski klor, brom in jod.
Krom (Cr)	Krom, izražen kot Cr, vključuje vse anorganske in organske kromove spojine, raztopljene ali vezane na delce.
Baker (Cu)	Baker, izražen kot Cu, vključuje vse anorganske in organske bakrove spojine, raztopljene ali vezane na delce.
Nikelj (Ni)	Nikelj, izražen kot Ni, vključuje vse anorganske in organske nikljeve spojine, raztopljene ali vezane na delce.
Cink (Zn)	Cink, izražen kot Zn, vključuje vse anorganske in organske cinkove spojine, raztopljene ali vezane na delce.
HOS	Hlapne organske spojine, kot so opredeljene v členu 3(45) Direktive 2010/75/EU.
Razpršene emisije HOS	Nezajete emisije HOS, ki lahko izvirajo iz „ploskovnih“ virov (npr. cistern) ali „točkovnih“ virov (npr. cevne prirobnice).
Ubežne emisije HOS	Razpršene emisije HOS iz točkovnih virov.
Sežiganje plina na bakli	Visokotemperaturna oksidacija za sežig gorljivih spojin odpadnih plinov iz industrijskih dejavnosti z odprtim plamenom. Sežiganje plina se uporablja predvsem za sežig vnetljivih plinov iz varnostnih razlogov ali pri nerutinskih pogojih obratovanja.

1. Sistemi ravnanja z okoljem

BAT 1. Najboljša razpoložljiva tehnika za izboljšanje splošne okoljske učinkovitosti je uvedba in izvajanje sistema ravnanja z okoljem (EMS), ki vključuje vse naslednje elemente:

- (i) zavezanost vodstva, vključno z višjim vodstvom;

- (ii) okoljska politika, ki vključuje stalne izboljšave obrata, ki jih zagotavlja vodstvo;
- (iii) načrtovanje in pripravo ustreznih postopkov in ciljev v povezavi s finančnim načrtovanjem in naložbami;
- (iv) izvajanje postopkov, pri katerih je posebna pozornost namenjena:
 - (a) strukturi in odgovornosti;
 - (b) zaposlovanju, usposabljanju, ozaveščanju in usposobljenosti;
 - (c) komunikaciji;
 - (d) vključevanju zaposlenih;
 - (e) dokumentaciji;
 - (f) učinkovitemu vodenju procesov;
 - (g) programom vzdrževanja;
 - (h) pripravljenosti in ukrepanju v nujnih primerih;
 - (i) zagotavljanju skladnosti z okoljsko zakonodajo;
- (v) preverjanje učinkovitosti in izvajanje korektivnih ukrepov, pri čemer je posebna pozornost namenjena:
 - (a) monitoringu in merjenju (glej tudi referenčni dokument o monitoringu emisij v zrak in vodo iz obratov IED (ROM));
 - (b) popravnim in preventivnim ukrepom;
 - (c) vodenju evidenc in zapisov;
 - (d) neodvisni (kjer je izvedljivo) notranji ali zunanji presoji, da se ugotovi, ali je sistem ravnanja z okoljem skladen z načrtovano ureditvijo ter ali se ustrezno izvaja in vzdržuje;
- (vi) pregled sistema ravnanja z okoljem ter njegove stalne ustreznosti, primernosti in učinkovitosti, ki ga izvaja višje vodstvo;
- (vii) spremljanje razvoja čistejših tehnologij;
- (viii) upoštevanje okoljskih vplivov morebitne razgradnje naprave v fazi načrtovanja nove naprave in v njeni celotni obratovalni dobi;
- (ix) redno uporabo sektorskih primerjalnih analiz;
- (x) načrt gospodarjenja z odpadki (glej BAT 13).

Najboljša razpoložljiva tehnika za dejavnosti v kemijski industriji je vključitev naslednjih elementov v sistem ravnanja z okoljem:

- (xi) v obratih/na lokacijah z več upravljavci se sprejme dogovor, v katerem so določene vloge, odgovornosti in usklajevanje operativnih postopkov vsakega upravljavca naprave, da se izboljša sodelovanje med različnimi upravljavci;
- (xii) vzpostavitev popisov tokov odpadnih voda in plinov (glej BAT 2).

V nekaterih primerih sistem ravnanja z okoljem vključuje naslednje elemente:

- (xiii) načrt za obvladovanje vonjav (glej BAT 20);
- (xiv) načrt za obvladovanje hrupa (glej BAT 22).

Ustreznost

Področje uporabe (npr. raven podrobnosti) in vrsta sistema ravnanja z okoljem (npr. standardizirani ali nestandardizirani sistem) bosta običajno povezana z vrsto, obsegom in kompleksnostjo obrata ter njegovimi vplivi na okolje.

BAT 2. Najboljša razpoložljiva tehnika, ki omogoča zmanjšanje emisij v vodo in zrak ter zmanjšanje porabe vode, je vzpostavitev in vodenje popisa tokov odpadnih voda in plinov v okviru sistema ravnanja z okoljem (glej BAT 1), ki vključuje vse naslednje elemente:

- (i) informacije o kemijskih proizvodnih postopkih, vključno z:
 - (a) enačbami kemijskih reakcij, ki prikazujejo tudi stranske produkte;
 - (b) poenostavljenimi diagrami poteka procesov, ki prikazujejo izvor emisij;
 - (c) opisi v proces vključenih tehnik ter čiščenja odpadnih voda in plinov pri viru, vključno z njihovo učinkovitostjo;
- (ii) kar najbolj izčrpne informacije o značilnostih tokov odpadnih voda, kot so:
 - (a) povprečne vrednosti in spremenljivost pretoka, pH, temperature in prevodnosti;
 - (b) povprečna koncentracija in obremenitve zaradi zadevnih onesnaževal/parametrov in njihove spremenljivosti (npr. KPK/TOC, vrste dušika, fosfor, kovine, soli, posebne organske spojine);
 - (c) podatki o biološki razgradljivosti (npr. BPK, razmerje BPK/KPK, Zahn-Wellensov preskus, potencial biološke inhibicije (npr. nitrifikacija));
- (iii) kar najbolj izčrpne informacije o značilnosti tokov odpadnih plinov, kot so:
 - (a) povprečne vrednosti in spremenljivost pretoka in temperature;
 - (b) povprečna koncentracija in obremenitve zaradi zadevnih onesnaževal/parametrov in njihove spremenljivosti (npr. HOS, CO, NO_x, SO_x, klor, vodikov klorid);
 - (c) vnetljivost, spodnja in zgornja meja eksplozivnosti, reaktivnost;
 - (d) prisotnost drugih snovi, ki lahko vplivajo na sistem za čiščenje odpadnih plinov ali varnost naprave (npr. kisik, dušik, vodna para, prah).

2. Monitoring

BAT 3. Najboljša razpoložljiva tehnika za zadevne emisije v vodo, kot so opredeljene v popisu tokov odpadnih voda (glej BAT 2), je monitoring parametrov ključnih procesov (vključno s stalnim monitoringom pretoka, pH in temperature odpadnih voda) na ključnih lokacijah (npr. na vtoku v predčiščenje in vtoku v končno čiščenje).

BAT 4. Najboljša razpoložljiva tehnika je monitoring emisij v vodo v skladu s standardi EN, pri čemer je pogostost monitoringa vsaj takšna, kot je navedena spodaj. Če standardi EN niso na voljo, je najboljše razpoložljiva tehnika uporaba standardov ISO, nacionalnih ali drugih mednarodnih standardov, s katerimi se zagotovijo z znanstvenega vidika enako kakovostni podatki.

Snov/parameter	Standard(-i)	Najmanjša pogostost izvajanja monitoringa ⁽¹⁾ ⁽²⁾
Celotni organski ogljik (TOC) ⁽³⁾	EN 1484	Dnevno
Kemijska potreba po kisiku (KPK) ⁽³⁾	Standard EN ni na voljo	
Celotne neraztopljene trdne snovi (TSS)	EN 872	
Celotni dušik (TN) ⁽⁴⁾	EN 12260	
Celotni anorganski dušik (N _{anorg}) ⁽⁴⁾	Na voljo so različni standardi EN	
Celotni fosfor (TP)	Na voljo so različni standardi EN	

Snov/parameter		Standard(-i)	Najmanjša pogostost izvajanja monitoringa ⁽¹⁾ ⁽²⁾
Adsorbljivi organski halogeni (AOX)		EN ISO 9562	Mesečno
Kovine	Cr	Na voljo so različni standardi EN	
	Cu		
	Ni		
	Pb		
	Zn		
	Druge kovine, če je ustrezno		
Strupenost ⁽⁵⁾	Ribja jajčeca (<i>Danio rerio</i>)	EN ISO 15088	Po začetni opredelitvi značilnosti se določi na podlagi ocene tveganja
	Vodne bolhe (<i>Daphnia magna</i> Straus)	EN ISO 6341	
	Luminiscenčne bakterije (<i>Vibrio fischeri</i>)	EN ISO 11348-1, EN ISO 11348-2 ali EN ISO 11348-3	
	Mala vodna leča (<i>Lemna minor</i>)	EN ISO 20079	
	Alge	EN ISO 8692, EN ISO 10253 ali EN ISO 10710	

⁽¹⁾ Pogostost izvajanja monitoringa se lahko prilagodi, če serije podatkov jasno kažejo zadostno stabilnost.

⁽²⁾ Mesto vzorčenja je na izpustu iz obrata.

⁽³⁾ Alternativni možnosti sta monitoring TOC in monitoring KPK. Prednost ima monitoring TOC, saj se pri njem ne uporabljajo zelo strupene spojine.

⁽⁴⁾ Alternativni možnosti sta monitoring TN in monitoring N_{anorg}.

⁽⁵⁾ Uporabi se lahko ustrezna kombinacija teh metod.

BAT 5. Najboljša razpoložljiva tehnika je redni monitoring razpršenih emisij HOS v zrak iz zadevnih virov z uporabo ustrezne kombinacije metod I–III, ali v primeru ravnanja z večjimi količinami HOS, vseh metod I–III:

- I. metode vohanja (npr. s prenosnimi instrumenti v skladu z EN 15446), ki so povezane s korelacijskimi krivuljami za ključno opremo,
- II. metode optičnega odkrivanja plina,
- III. izračun emisij na podlagi faktorjev emisij, ki se redno (npr. vsaki dve leti) potrjujejo z meritvami.

V primeru ravnanja z večjimi količinami HOS je poleg metod I–III uporabna dopolnilna tehnika pregledovanja in kvantifikacije emisij iz obrata z rednimi pregledi z optičnimi absorpcijskimi tehnikami, kot sta DIAL („differential absorption light detection and ranging“) ali SOF („solar occultation flux“).

Opis

Glej oddelek 6.2.

BAT 6. Najboljša razpoložljiva tehnika je redni monitoring emisij vonjav iz zadevnih virov v skladu s standardi EN.

Opis

Monitoring emisij se lahko izvaja z dinamično olfaktometrijo v skladu s standardom EN 13725. Monitoring emisij se lahko dopolni z meritvami/oceno izpostavljenosti vonjavam ali oceno učinka vonjav.

Ustreznost

Ustreznost je omejena na primere, v katerih je mogoče pričakovati neprijetne vonjave ali so te že potrjene.

3. Emisije v vodo

3.1 Uporaba vode in nastajanje odpadnih voda

BAT 7. Najboljša razpoložljiva tehnika za zmanjšanje porabe vode in nastajanja odpadnih voda je zmanjšanje količine odpadnih voda in/ali njihove obremenitve z onesnaževali, povečanje ponovne uporabe odpadnih voda v proizvodnem procesu ter snovna izraba in ponovna uporaba surovin.

3.2 Zbiranje in ločevanje odpadnih voda

BAT 8. Najboljša razpoložljiva tehnika za preprečitev onesnaženja neonesnažene vode in zmanjšanje emisij v vodo je ločevanje neonesnaženih tokov odpadnih voda od tokov odpadnih voda, ki jih je treba očistiti.

Ustreznost

Ločevanje neonesnažene deževnice morda ni ustrezno v primeru obstoječih sistemov za zbiranje odpadnih voda.

BAT 9. Najboljša razpoložljiva tehnika za preprečitev nenadzorovanih emisij v vodo je zagotavljanje ustrezne vmesne zadrževalne zmogljivosti za odpadne vode, ki nastanejo med neobičajnimi obratovalnimi pogoji, na podlagi ocene tveganja (ob upoštevanju npr. značilnosti onesnaževala, učinkov na nadaljnje čiščenje in sprejemnega okolja) in sprejetje ustreznih nadaljnjih ukrepov (npr. nadzor, čiščenje, ponovna uporaba).

Ustreznost

Za vmesno zadrževanje onesnažene deževnice je potrebno ločevanje, ki morda ni ustrezno v primeru obstoječih sistemov za zbiranje odpadnih voda.

3.3 Čiščenje odpadnih voda

BAT 10. Najboljša razpoložljiva tehnika za zmanjševanje emisij v vodo je uporaba celovite strategije za upravljanje in čiščenje odpadnih voda, ki vključuje ustrezno kombinacijo tehnik po spodaj navedenem prednostnem vrstnem redu.

	Tehnika	Opis
(a)	V proces vključene tehnike ⁽¹⁾	Tehnike za preprečevanje ali zmanjšanje nastajanja onesnaževal vode.
(b)	Snovna izraba onesnaževal pri viru ⁽¹⁾	Tehnike za snovno izrabo onesnaževal pred njihovim izpustom v sistem za zbiranje odpadnih voda.

	Tehnika	Opis
(c)	Predčiščenje odpadnih voda ⁽¹⁾ ⁽²⁾	Tehnike za zmanjšanje vsebnosti onesnaževal pred končnim čiščenjem odpadnih voda. Predčiščenje se lahko izvaja pri viru ali v združenih tokovih.
(d)	Končno čiščenje odpadnih voda ⁽³⁾	Končno čiščenje odpadnih voda, na primer s predhodnim in primarnim čiščenjem, biološkim čiščenjem, odstranjevanjem dušika, odstranjevanjem fosforja in/ali končnim odstranjevanjem trdnih snovi pred izpustom v sprejemno vodno telo.

⁽¹⁾ Te tehnike so dodatno opisane in opredeljene v drugih zaključkih o BAT za kemijsko industrijo.

⁽²⁾ Glej BAT 11.

⁽³⁾ Glej BAT 12.

Opis

Celovita strategija upravljanja in čiščenja odpadnih voda temelji na popisu tokov odpadnih voda (glej BAT 2).

Ravni emisij, povezane z BAT: Glej oddelek 3.4.

BAT 11. Najboljša razpoložljiva tehnika za zmanjšanje emisij v vodo je ustrezno predčiščenje odpadnih voda, ki vsebujejo onesnaževala, ki jih ni mogoče ustrezno obdelati med končnim čiščenjem odpadnih voda.

Opis

Predčiščenje odpadnih voda se izvaja v okviru celovite strategije za upravljanje in čiščenje odpadnih voda (glej BAT 10) in je na splošno potrebno za:

- varovanje naprave za končno čiščenje odpadnih voda (npr. varovanje biološke čistilne naprave pred inhibicijskimi ali strupenimi spojinami),
- odstranitev spojin, katerih vsebnost ni dovolj zmanjšana med končnim čiščenjem (npr. strupene spojine, organske spojine, ki so slabo biološko razgradljive ali niso biološko razgradljive, organske spojine, ki so prisotne v visokih koncentracijah, ali kovine med biološkim čiščenjem),
- odstranitev spojin, ki izhlapijo v zrak iz zbiralnega sistema ali med končnim čiščenjem (npr. hlapne halogenirane organske spojine, benzen),
- odstranitev spojin, ki imajo druge negativne učinke (npr. korodirajo opremo, neželeno reagirajo z drugimi snovmi, onesnažijo blato iz čistilnih naprav).

Na splošno se predčiščenje izvaja čim bližje viru, da se prepreči redčenje, zlasti pri kovinah. Včasih se lahko tokovi odpadnih voda z ustreznimi lastnostmi ločijo in zberejo, da se opravi namensko skupno predčiščenje.

BAT 12. Najboljša razpoložljiva tehnika za zmanjšanje emisij v vodo je uporaba ustrezne kombinacije tehnik končnega čiščenja odpadnih voda.

Opis

Končno čiščenje odpadnih voda se izvaja kot del celovite strategije upravljanja in čiščenja odpadnih voda (glej BAT 10).

Ovisno od onesnaževala se uporabljajo naslednje ustrezne tehnike končnega čiščenja odpadnih voda:

	Tehnika ⁽¹⁾	Glavna onesnaževala, katerih vsebnost se zmanjša	Ustreznost
--	------------------------	--	------------

Predhodno in primarno čiščenje

(a)	Egalizacija	Vsa onesnaževala	Splošno ustrezne.
(b)	Nevtralizacija	Kisline, baze	
(c)	Fizično ločevanje, npr. grablje, sita, peskolovi, lovilniki olj/ločevalniki maščob ali primarni usedalniki	Neraztopljene trdne snovi, olje/maščoba	

Biološko čiščenje (sekundarno čiščenje), npr.

(d)	Postopek z aktivnim blatom	Biološko razgradljive organske spojine	Splošno ustrezni.
(e)	Membranski bioreaktor		

Odstranitev dušika

(f)	Nitrifikacija/denitrifikacija	Celotni dušik, amonijak	Nitrifikacija morda ni ustrezna v primeru visokih koncentracij klorida (tj. približno 10 g/l) in če okoljske koristi ne bi upravičile zmanjšanja koncentracije klorida pred nitrifikacijo. Ni ustrezna, če končno čiščenje ne vključuje biološkega čiščenja.
-----	-------------------------------	-------------------------	--

Odstranitev fosforja

(g)	Kemično obarjanje	Fosfor	Splošno ustrezna.
-----	-------------------	--------	-------------------

Dokončno odstranjevanje trdnih snovi

(h)	Koagulacija in flokulacija	Neraztopljene trdne snovi	Splošno ustrezne.
(i)	Sedimentacija		
(j)	Filtracija (npr. peščena filtracija, mikrofiltracija, ultrafiltracija)		
(k)	Flotacija		

⁽¹⁾ Tehnike so opisane v oddelku 6.1.

3.4 Ravni emisij, povezane z BAT, za emisije v vodo

Ravni emisij, povezane z BAT, za emisije v vodo, navedene v preglednici 1, preglednici 2 in preglednici 3, se uporabljajo za neposredne emisije v sprejemno vodno telo iz:

- (i) dejavnosti, navedenih v oddelku 4 Priloge I k Direktivi 2010/75/EU,
- (ii) naprav za neodvisno čiščenje odpadnih voda, določenih v oddelku 6.11 Priloge I k Direktivi 2010/75/EU, če glavna obremenitev z onesnaževali izhaja iz dejavnosti iz oddelka 4 Priloge I k Direktivi 2010/75/EU,
- (iii) skupnega čiščenja odpadnih voda iz različnih virov, če glavna obremenitev z onesnaževali izhaja iz dejavnosti iz oddelka 4 Priloge I k Direktivi 2010/75/EU.

Ravni emisij, povezane z BAT, veljajo na izpustu iz obrata.

Preglednica 1

Ravni emisij, povezane z BAT, za neposredne emisije TOC, KPK in TSS v sprejemno vodno telo

Parameter	Ravni emisij, povezane z BAT (letno povprečje)	Pogoji
Celotni organski ogljik (TOC) ⁽¹⁾ ⁽²⁾	10 – 33 mg/l ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾	Ravni emisij, povezane z BAT, se uporabljajo, če emisije presegajo 3,3 t/leto.
Kemijska potreba po kisiku (KPK) ⁽¹⁾ ⁽²⁾	30 – 100 mg/l ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾	Ravni emisij, povezane z BAT, se uporabljajo, če emisije presegajo 10 t/leto.
Celotne neraztopljene trdne snovi (TSS)	5,0 – 35 mg/l ⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾	Ravni emisij, povezane z BAT, se uporabljajo, če emisije presegajo 3,5 t/leto.

⁽¹⁾ Ravni emisij, povezane z BAT, se ne uporabljajo za biokemijsko potrebo po kisiku (BPK). Za orientacijo: povprečna letna raven BPK₅ v iztoku iz naprave za biološko čiščenje odpadnih voda je običajno ≤ 20 mg/l.

⁽²⁾ Uporabljajo se ravni emisij, povezane z BAT, za TOC ali ravni emisij, povezane z BAT, za KPK. Prednost ima monitoring TOC, saj se pri njem ne uporabljajo zelo strupene spojine.

⁽³⁾ Spodnji del razpona je običajno dosežen, kadar malo pritokov odpadnih voda vsebuje organske spojine in/ali odpadne vode večinoma vsebujejo dobro biorazgradljive organske spojine.

⁽⁴⁾ Zgornji del razpona lahko znaša do 100 mg/l za TOC ali 300 mg/l za KPK (oboje kot letno povprečje), če sta izpolnjena oba naslednja pogoja:

— pogoj A: učinek čiščenja ≥ 90 % kot letno povprečje (vključno s predčiščenjem in končnim čiščenjem);

— pogoj B: če se uporabi biološko čiščenje, je izpolnjeno vsaj eno od naslednjih meril:

— uporabi se faza biološkega čiščenja z nizko obremenitvijo (tj. ≤ 0,25 kg KPK/kg organske suhe snovi v blatu). To pomeni, da je raven BPK₅ v iztoku ≤ 20 mg/l;

— uporabi se nitrifikacija.

⁽⁵⁾ Zgornji del razpona se lahko ne uporablja, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

— pogoj A: učinek čiščenja ≥ 95 % kot letno povprečje (vključno s predčiščenjem in končnim čiščenjem);

— pogoj B: enak pogoj B v sprotni opombi ⁽⁴⁾;

— pogoj C: vtok v končno čiščenje odpadnih voda kaže naslednje značilnosti: TOC > 2 g/l (ali KPK > 6 g/l) kot letno povprečje in velik delež težko razgradljivih organskih spojin.

⁽⁶⁾ Zgornji del razpona se lahko ne uporablja, če glavna obremenitev z onesnaževali izhaja iz proizvodnje metilceluloze.

⁽⁷⁾ Spodnji del razpona je običajno dosežen, kadar se uporabi filtracija (npr. peščena filtracija, mikrofiltracija, ultrafiltracija, membranski bioreaktor), zgornji del razpona pa, kadar se uporabi samo sedimentacija.

⁽⁸⁾ Te ravni emisij, povezane z BAT, se lahko ne uporabljajo, če glavna obremenitev z onesnaževali izhaja iz proizvodnje natrijevega karbonata s postopkom Solvay ali proizvodnje titanovega dioksida.

Preglednica 2

Ravni emisij, povezane z BAT, za neposredne emisije hranil v sprejemno vodno telo

Parameter	Ravni emisij, povezane z BAT (letno povprečje)	Pogoji
Celotni dušik (TN) ⁽¹⁾	5,0 – 25 mg/l ⁽²⁾ ⁽³⁾	Ravni emisij, povezane z BAT, se uporabljajo, če emisije presegajo 2,5 t/leto.
Celotni anorganski dušik (N _{anorg}) ⁽¹⁾	5,0 – 20 mg/l ⁽²⁾ ⁽³⁾	Ravni emisij, povezane z BAT, se uporabljajo, če emisije presegajo 2,0 t/leto.
Celotni fosfor (TP)	0,50 – 3,0 mg/l ⁽⁴⁾	Ravni emisij, povezane z BAT, se uporabljajo, če emisije presegajo 300 kg/leto.

⁽¹⁾ Uporabljajo se ravni emisij, povezane z BAT, za celotni dušik ali ravni emisij, povezane z BAT, za celotni anorganski dušik.

⁽²⁾ Ravni emisij, povezane z BAT, za TN in N_{anorg} se ne uporabljajo za obrate brez biološkega čiščenja odpadnih voda. Spodnji del razpona je običajno dosežen, kadar vtok v napravo za biološko čiščenje odpadnih voda vsebuje nizke ravni dušika in/ali kadar se lahko nitrifikacija/denitrifikacija izvede v optimalnih pogojih.

⁽³⁾ Zgornji del razpona je lahko višji in znaša do 40 mg/l za TN ali 35 mg/l za N_{anorg} (oboje kot letno povprečje), če je učinkovitost čiščenja ≥ 70 % kot letno povprečje (vključno s predčiščenjem in končnim čiščenjem).

⁽⁴⁾ Spodnji del razpona je običajno dosežen, kadar se doda fosfor za pravilno delovanje naprave za biološko čiščenje odpadnih voda ali kadar fosfor izvira predvsem iz sistemov za ogrevanje ali hlajenje. Zgornji del razpona je običajno dosežen, kadar se v obratu proizvajajo spojine z vezanim fosforjem.

Preglednica 3

Ravni emisij, povezane z BAT, za neposredne emisije AOX in kovin v sprejemno vodno telo

Parameter	Ravni emisij, povezane z BAT (letno povprečje)	Pogoji
Adsorbljivi organski halogeni (AOX)	0,20 – 1,0 mg/l ⁽¹⁾ ⁽²⁾	Ravni emisij, povezane z BAT, se uporabljajo, če emisije presegajo 100 kg/leto.
Krom (izražen kot Cr)	5,0 – 25 µg/l ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁶⁾	Ravni emisij, povezane z BAT, se uporabljajo, če emisije presegajo 2,5 kg/leto.
Baker (izražen kot Cu)	5,0 – 50 µg/l ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁷⁾	Ravni emisij, povezane z BAT, se uporabljajo, če emisije presegajo 5,0 kg/leto.
Nikelj (izražen kot Ni)	5,0 – 50 µg/l ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾	Ravni emisij, povezane z BAT, se uporabljajo, če emisije presegajo 5,0 kg/leto.
Cink (izražen kot Zn)	20 – 300 µg/l ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾ ⁽⁸⁾	Ravni emisij, povezane z BAT, se uporabljajo, če emisije presegajo 30 kg/leto.

⁽¹⁾ Spodnji del razpona je običajno dosežen, kadar obrat uporablja ali proizvaja malo halogeniranih organskih spojin.

⁽²⁾ Te ravni emisij, povezane z BAT, se lahko ne uporabljajo, če glavna obremenitev z onesnaževali izhaja iz velikih obremenitev s težko razgradljivimi snovmi zaradi proizvodnje jodiranih kontrastnih agensov za rentgenski pregled. Te ravni emisij, povezane z BAT, se prav tako lahko ne uporabljajo, če glavna obremenitev z onesnaževali izhaja iz proizvodnje propilenoksida ali epiklorhidrina preko klorhidrinskega postopka zaradi velikih obremenitev.

⁽³⁾ Spodnji del razpona je običajno dosežen, kadar obrat uporablja ali proizvaja malo ustreznih kovin (spojin).

⁽⁴⁾ Te ravni emisij, povezane z BAT, se lahko ne uporabljajo za anorgansko onesnaževanje, če glavna obremenitev z onesnaževali izhaja iz proizvodnje anorganskih spojin težkih kovin.

⁽⁵⁾ Te ravni emisij, povezane z BAT, se lahko ne uporabljajo, če glavna obremenitev z onesnaževali izhaja iz obdelave velikih količin trdnih anorganskih surovin, ki so onesnažene s kovinami (npr. natrijevim karbonatom iz postopka Solvay ali titanovim dioksidom).

⁽⁶⁾ Te ravni emisij, povezane z BAT, se lahko ne uporabljajo, če glavna obremenitev z onesnaževali izhaja iz proizvodnje kromovih organskih spojin.

⁽⁷⁾ Te ravni emisij, povezane z BAT, se lahko ne uporabljajo, če glavna obremenitev z onesnaževali izhaja iz proizvodnje bakrovih organskih spojin ali proizvodnje monomera vinil klorida/etilen diklorida prek postopka oksikloriranja.

⁽⁸⁾ Te ravni emisij, povezane z BAT, se lahko ne uporabljajo, če glavna obremenitev z onesnaževali izhaja iz proizvodnje viskoznih vlaken.

S tem povezani monitoring je opisan v BAT 4.

4. Odpadki

BAT 13. Najboljša razpoložljiva tehnika za preprečevanje oziroma, kjer to ni mogoče, zmanjšanje količine odpadkov, namenjenih za odstranitev, je vzpostavitev in izvajanje načrta gospodarjenja z odpadki v okviru sistema ravnanja z okoljem (glej BAT 1), ki po hierarhiji ravnanja z odpadki zagotavlja preprečevanje odpadkov, pripravo za ponovno uporabo, recikliranje ali predelavo z drugimi postopki.

BAT 14. Najboljša razpoložljiva tehnika za zmanjšanje količine blata iz čistilnih naprav, za katero je potrebna nadaljnja obdelava ali odstranitev, in zmanjšanje njegovega vpliva na okolje je uporaba ene od spodaj navedenih tehnik ali njihove kombinacije.

	Tehnika	Opis	Ustreznost
(a)	Priprava	Kemična obdelava (tj. dodajanje koagulantov in/ali flokulantov) ali toplotna obdelava (tj. gretje) za izboljšanje pogojev med zgoščevanjem/dehidriranjem blata.	Ni ustrezna za anorgansko blato. Potreba po pripravi je odvisna od lastnosti blata in uporabljene opreme za zgoščevanje/dehidriranje.
(b)	Zgoščevanje/dehidriranje	Zgoščevanje se lahko izvede s sedimentacijo, centrifugiranjem, flotacijo, gravitacijskimi pasovi ali rotacijskimi bobni. Dehidracija se lahko izvede s tračnimi ali ploščnimi filtrskimi stiskalnicami.	Splošno ustrezna.
(c)	Stabilizacija	Stabilizacija blata vključuje kemično obdelavo, toplotno obdelavo, aerobno presnovo ali anaerobno presnovo.	Ni ustrezna za anorgansko blato. Ni ustrezna, če se blato dokončno obdelo kmalu po nastanku.
(d)	Sušenje	Blato se suši v neposrednem ali posrednem stiku z virom toplote.	Ni ustrezna v primerih, ko ni na voljo odpadne toplote ali se ta ne more izrabi.

5. Emisije v zrak

5.1 Zbiranje odpadnih plinov

BAT 15. Najboljša razpoložljiva tehnika za snovno izrabo spojin in zmanjšanje emisij v zrak je zapiranje virov emisij in čiščenje emisij, kjer je to mogoče.

Ustreznost

Ustreznost je lahko omejena zaradi pomislekov glede zmožnosti obratovanja (dostop do opreme), varnosti (izogibanje koncentracijam, ki so blizu spodnje meje eksplozivnosti) in zdravja (kadar mora upravljavec dostopati do zaprtega vira emisij).

5.2 Čiščenje odpadnih plinov

BAT 16. Najboljša razpoložljiva tehnika za zmanjšanje emisij v zrak je uporaba celovite strategije za upravljanje in čiščenje odpadnih plinov, ki vključuje v proces vključene tehnike in tehnike za čiščenje odpadnih plinov.

Opis

Celovita strategija za upravljanje in čiščenje odpadnih plinov temelji na popisu tokov odpadnih plinov (glej BAT 2), pri čemer imajo prednost v proces vključene tehnike.

5.3 Sežiganje plina na bakli

BAT 17. Najboljša razpoložljiva tehnika za preprečevanje emisij v zrak iz bakel je uporaba sežiganja samo iz varnostnih razlogov ali pri nerutinskih pogojih obratovanja (npr. zagoni, zaustavitve) z uporabo ene ali obeh spodaj navedenih tehnik.

	Tehnika	Opis	Ustreznost
(a)	Ustrezno načrtovanje naprave	To vključuje vzpostavitev sistema za zajem plina ustrezne zmogljivosti in uporabo varnostnih ventilov visoke integritete.	Splošno ustrezna za nove naprave. S sistemi za zajem plina se lahko posodobijo obstoječe naprave.
(b)	Upravljanje naprave	To vključuje uravnoteženje sistema odpadnih gorljivih plinov in uporabo naprednega vodenja procesa.	Splošno ustrezna.

BAT 18. Najboljša razpoložljiva tehnika za zmanjšanje emisij iz bakel v zrak, kadar se sežiganju plinov ni mogoče izogniti, je uporaba ene ali obeh spodaj navedenih tehnik.

	Tehnika	Opis	Ustreznost
(a)	Ustrezno načrtovanje bakel	Optimizacija višine, tlaka, uporabe pomožne pare, zraka ali plina, vrste glave bakle (vgrajene ali zaščitene) itd., da se omogoči brezdimno in zanesljivo delovanje ter zagotovi učinkovito zgorevanje presežnih plinov.	Ustrezna je za nove bakle. V obstoječih napravah je ustreznost lahko omejena, npr. zaradi nerazpoložljivosti možnosti vzdrževanja v času menjave cikla naprave.
(b)	Monitoring in evidentiranje kot del upravljanja delovanja bakle	Neprekinjen monitoring plina, ki se sežiga, meritve pretoka plina in ocene drugih parametrov (npr. sestava, kurilna vrednost, razmerje pomoči, hitrost toka, pretok plina za prepihanje, emisije onesnaževal (npr. NO _x , CO, ogljikovodikov, hrupa). Evidentiranje dogodkov sežiganja plinov običajno vključuje ocenjeno/izmerjeno sestavo sežiganega plina, ocenjeno/izmerjeno količino sežiganega plina in trajanje postopka. Evidentiranje omogoča kvantifikacijo emisij in morebitno preprečitev prihodnjih potreb po sežiganju plinov.	Splošno ustrezna.

5.4 Razpršene emisije HOS

BAT 19. Najboljša razpoložljiva tehnika za preprečevanje oziroma, kjer to ni mogoče, zmanjšanje razpršenih emisij HOS v zrak je uporaba kombinacije spodaj navedenih tehnik.

	Tehnika	Ustreznost
Tehnike, povezane z zasnovo naprave		
(a)	Omejitev števila potencialnih virov emisij	V primeru obstoječih naprav je ustreznost lahko omejena zaradi obratovalnih zahtev.
(b)	Povečanje neločljivih procesnih lastnosti zadrževanja	
(c)	Izbira opreme visoke integritete (glej opis v oddelku 6.2)	
(d)	Lažje vzdrževanje z zagotavljanjem dostopa do opreme, ki bi lahko puščala	

	Tehnika	Ustreznost
<i>Tehnike, povezane z gradnjo, montažo in začetkom obratovanja naprave/opreme</i>		
(e)	Zagotovitev dobro opredeljenih in celovitih postopkov za gradnjo in montažo naprave/opreme. To vključuje uporabo predpisane tlaka na tesnilu pri prirobnicnih povezavah (glej opis v oddelku 6.2)	Splošno ustrezni.
(f)	Zagotovitev robustnih postopkov v zvezi z začetkom obratovanja in predajo naprave/opreme v skladu s projektnimi zahtevami	

Tehnike, povezane z obratovanjem naprave

(g)	Zagotovitev ustreznega vzdrževanja in pravočasne zamenjave opreme	Splošno ustrezne.
(h)	Uporaba programa za odkrivanje in odpravo puščanja (LDAR) (glej opis v oddelku 6.2)	
(i)	Preprečevanje razpršenih emisij HOS, njihovo zbiranje pri viru in obdelava, kolikor je razumno mogoče	

S tem povezani monitoring je opisan v BAT 5.

5.5 Emisije vonjav

BAT 20. Najboljša razpoložljiva tehnika za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij vonjav je vzpostavitev, izvajanje in redno zagotavljanje ustreznosti načrta za obvladovanje vonjav v okviru sistema ravnanja z okoljem (glej BAT 1), ki vključuje vse naslednje elemente:

- (i) protokol, ki vsebuje ustrezne ukrepe in roke;
- (ii) protokol za izvajanje monitoringa vonjav;
- (iii) protokol za odziv na ugotovljene incidente, povezane z vonjavami;
- (iv) program za preprečevanje in zmanjšanje vonjav, namenjen opredelitvi vira ali virov, merjenje/oceno izpostavljenosti vonjavam, opredelitev prispevkov iz virov in izvajanje ukrepov za preprečevanje in/ali zmanjšanje vonjav.

S tem povezani monitoring je opisan v BAT 6.

Ustreznost

Ustreznost je omejena na primere, v katerih je mogoče pričakovati neprijetne vonjave ali so te že potrjene.

BAT 21. Najboljša razpoložljiva tehnika za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij vonjav iz zbiranja in čiščenja odpadnih voda ter iz obdelave blata je uporaba ene od spodaj navedenih tehnik ali njihove kombinacije.

	Tehnika	Opis	Ustreznost
(a)	Zagotavljanje čim krajšega zadrževalnega časa	Zagotavljanje čim krajšega zadrževalnega časa odpadnih voda in blata v sistemih zbiranja in zadrževanja, zlasti v anaerobnih pogojih.	V primeru obstoječih sistemov zbiranja in zadrževanja je ustreznost lahko omejena.
(b)	Kemično čiščenje	Uporaba kemikalij za uničenje ali zmanjšanje nastajanja spojin neprijetnega vonja (npr. oksidacija ali obarjanje vodikovega sulfida).	Splošno ustrezna.
(c)	Optimizacija aerobne obdelave	To lahko vključuje: (i) upravljanje vsebnosti kisika; (ii) pogosto vzdrževanje prezračevalnega sistema; (iii) uporabo čistega kisika; (iv) odstranitev plavajočega blata iz rezervoarjev.	Splošno ustrezna.
(d)	Zapiranje	Pokritje ali zapiranje opreme za zbiranje in čiščenje odpadnih voda in obdelavo blata, da bi se odpadni plin neprijetnega vonja zbral za nadaljnjo obdelavo.	Splošno ustrezna.
(e)	Čiščenje na izpustu	To lahko vključuje: (i) biološko obdelavo; (ii) toplotno oksidacijo.	Biološko čiščenje je ustrezno samo za spojine, ki so lahko topne v vodi in lahko biološko odstranljive.

5.6 Emisije hrupa

BAT 22. Najboljša razpoložljiva tehnika za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij hrupa je vzpostavitev in izvajanje načrta za obvladovanje hrupa v okviru sistema ravnanja z okoljem (glej BAT 1), ki vključuje vse naslednje elemente:

- (i) protokol, ki vsebuje ustrezne ukrepe in roke,
- (ii) protokol za izvajanje monitoringa hrupa,
- (iii) protokol za odziv na ugotovljene incidente, povezane s hrupom,
- (iv) program za preprečevanje in zmanjšanje hrupa, namenjen opredelitvi vira ali virov, merjenju/oceni izpostavljenosti hrupu, opredelitvi prispevkov iz virov in izvajanju ukrepov za preprečevanje in/ali zmanjšanje hrupa.

Ustreznost

Ustreznost je omejena na primere, v katerih je mogoče pričakovati moteč hrup ali je ta že potrjen.

BAT 23. Najboljša razpoložljiva tehnika za preprečevanje ali, kjer to ni mogoče, zmanjšanje emisij hrupa je uporaba ene od spodaj navedenih tehnik ali njihove kombinacije.

	Tehnika	Opis	Ustreznost
(a)	Ustrezna lokacija opreme in stavb	Povečanje razdalje med virom in sprejemnikom ter uporaba stavb kot protihrupne zaščite.	V primeru obstoječih naprav je pre-mestitev opreme lahko omejena za-radi pomanjkanja prostora ali preve-likih stroškov.
(b)	Operativni ukrepi	Ti vključujejo: (i) izboljšano pregledovanje in vzdrževanje opreme; (ii) zapiranje vrat in oken zaprtih prostorov, kjer je to mogoče; (iii) upravljanje opreme s strani izku-šenega osebja; (iv) izogibanje hrupnim dejavnostim v nočnem času, kjer je to mo-goče; (v) ukrepi za nadzor hrupa v času vzdrževalnih del.	Splošno ustrezna.
(c)	Oprema z nizko ravniyo emisij hrupa	To vključuje kompresorje, črpalke in bakle z nizko ravniyo emisij hrupa.	Ustrezna je samo, kadar je oprema nova ali zamenjana.
(d)	Oprema za nadzor nad hru-pom	Ta vključuje: (i) protihrupne ovire; (ii) izolacijo opreme; (iii) uporaba protihrupnih ohišij za hrupno opremo; (iv) zvočno izolacijo stavb.	Ustreznost je lahko omejena zaradi prostorskih zahtev (za obstoječe na-prave) ter zdravstvenih in varnostih pomislekov.
(e)	Zmanjševanje hrupa	Namestitev pregrad med viri in spre-jemniki (npr. zaščitnih zidov, nasipov in stavb).	Ustrezna je samo za obstoječe na-prave, saj bi moralo projektiranje no-vih naprav odpraviti potrebo po tej tehniki. V primeru obstoječih naprav je namestitev ovir lahko omejena za-radi pomanjkanja prostora.

6. Opis tehnik

6.1 Čiščenje odpadnih voda

Tehnika	Opis
Postopek z aktivnim blatom	Biološka oksidacija raztopljenih organskih snovi s kisikom z uporabo metabolizma mikroorganizmov. V prisotnosti raztopljenega kisika (ki se dovaja kot zrak ali čisti ki-sik) se organske sestavine mineralizirajo v ogljikov dioksid in vodo ali pa se spre-me-nijo v druge metabolite in biomaso (tj. aktivno blato). Mikroorganizmi se ohranijo v suspenziji v odpadnih vodah, celotna zmes pa se mehansko prezračuje. Zmes aktiv-nega blata se pošlje v napravo za ločevanje, od koder se blato reciklira v prezračevalni bazen.
Nitrifikacija/denitrifikacija	Dvostopenjski postopek, ki se običajno izvaja v napravah za biološko čiščenje odpad-nih voda. Prvi korak je aerobna nitrifikacija, med katero mikroorganizmi oksidirajo amonij (NH_4^+) v vmesni nitrit (NO_2^-), ki nato oksidira v nitrat (NO_3^-). Drugi korak je anoksična denitrifikacija, med katero mikroorganizmi kemično reducirajo nitrat v pli-nasti dušik.

Tehnika	Opis
Kemično obarjanje	Pretvorba raztopljenih onesnaževal v netopno spojino z dodajanjem kemičnih sredstev za obarjanje. Trdne oborine, ki nastanejo, se nato ločijo s sedimentacijo, flotacijo z zrakom ali filtracijo. Po potrebi temu sledi mikrofiltracija ali ultrafiltracija. Za obarjanje fosforja se uporabljajo večvalentni kovinski ioni (npr. kalcij, aluminij, železo).
Koagulacija in flokulacija	Koagulacija in flokulacija se uporabljata za ločevanje neraztopljenih trdnih snovi iz odpadnih voda in se pogosto izvedeta ena za drugo. Koagulacija se izvede z dodajanjem koagulantov z nasprotnim nabojem od naboja neraztopljenih trdnih snovi. Flokulacija se izvede z dodajanjem polimerov, tako da trki mikrodelcev povzročijo povezovanje polimerov v večje kosme.
Egalizacija	Uravnoteženje tokov in obremenitve z onesnaževali ob vtoku v končno čiščenje odpadnih voda z uporabo osrednjih bazenov. Egalizacija je lahko decentralizirana ali se izvaja z drugimi tehnikami upravljanja.
Filtracija	Ločevanje trdnih snovi iz odpadnih voda, tako da se usmerijo skozi porozni medij (npr. peščena filtracija, mikrofiltracija in ultrafiltracija).
Flotacija	Ločevanje trdnih ali tekočih delcev iz odpadnih voda, tako da se vežejo na drobne mehurčke plina, običajno zraka. Plavajoči delci se naberejo na vodni površini, od koder se odstranijo s posnemali.
Membranski bioreaktor	Kombinacija čiščenja z aktivnim blatom in membranske filtracije. Uporabljata se dve različici: (a) zunanja zanka za recirkulacijo med bazenom z aktivnim blatom in membranskim modulom; in (b) potopitev membranskega modula v prezračevan bazen z aktivnim blatom, kjer se iztok filtrira čez membrano iz votlih vlaken, biomasa pa ostane v bazenu (ta različica porabi manj energije in omogoča kompaktnejše naprave).
Nevtralizacija	Uravnavanje vrednosti pH odpadnih voda na nevtralno raven (približno 7) z dodajanjem kemikalij. Za povečanje vrednosti pH se običajno uporablja natrijev hidroksid (NaOH) ali kalcijev hidroksid (Ca(OH)_2), za zmanjšanje pa žveplova kislina (H_2SO_4), klorovodikova kislina (HCl) ali ogljikov dioksid (CO_2). Med nevtralizacijo lahko pride do obarjanja nekaterih snovi.
Sedimentacija	Ločevanje neraztopljenih delcev in neraztopljenega materiala z gravitacijskim usedanjem.

6.2 Razpršene emisije HOS

Tehnika	Opis
Oprema visoke integritete	Oprema visoke integritete vključuje: — ventile z dvojnimi tesnili, — magnetno gnane črpalke/kompresorje/mešala, — črpalke/kompresorje/mešala, opremljene z mehanskimi tesnili namesto s tesnilkami, — tesnila visoke integritete (kot so spiralna ali obročasta tesnila) na kritičnih mestih, — opremo, odporno proti koroziji.

Tehnika	Opis
Program za odkrivanje in odpravo puščanja (LDAR)	Strukturiran pristop k zmanjšanju ubežnih emisij HOS z odkrivanjem in kasnejšim popravilom ali zamenjavo komponent, ki puščajo. Trenutno sta za odkrivanje puščanj na voljo metodi vohanja (opisana v EN 15446) in optičnega odkrivanja plina. Metoda vohanja: Prvi korak je odkrivanje z uporabo ročnih analizatorjev HOS, s katerimi se meri koncentracija tik ob opremi (npr. z uporabo plamenske ionizacije ali fotoionizacije). Drugi korak je zapiranje komponente za izvedbo neposredne meritve pri viru emisije. Ta drugi korak se včasih nadomesti z matematičnimi korelacijskimi krivuljami, izpeljanimi iz statističnih rezultatov, pridobljenih iz velikega števila predhodnih meritev, opravljenih na podobnih komponentah. Metode optičnega odkrivanja plina: Pri optičnem odkrivanju se uporabljajo lahke ročne kamere, ki omogočajo vizualizacijo puščanj plina v realnem času, tako da so na videoposnetku videti kot „dim“ skupaj z normalno sliko zadevne komponente, s čimer zlahka in hitro odkrijemo večja puščanja HOS. Aktivni sistemi naredijo sliko z razpršeno infrardečo lasersko svetlobo, ki se odbija na komponenti in njeni okolici. Pasivni sistemi temeljijo na naravnem infrardečem sevanju opreme in njene okolice.
Toplotna oksidacija	Oksidacija gorljivih plinov in vonjav v toku odpadnih plinov, ki se izvede tako, da se mešanica onesnaževal z zrakom ali kisikom v zgorevalni komori segreva do temperature, ki je nad njeno točko samovžiga, in vzdržuje na visoki temperaturi dovolj dolgo, da dokončno zgori v ogljikov dioksid in vodo. Toplotna oksidacija se imenuje tudi „sežiganje“, „toplotno sežiganje“ ali „oksidacijsko zgorevanje“.
Uporaba predpisanega tlaka na tesnila pri prirobnicnih povezavah	To vključuje: (i) pridobitev certificiranega visokokakovostnega tesnila, npr. v skladu s standardom EN 13555; (ii) izračun najvišje obremenitve vijaka, npr. v skladu s standardom EN 1591-1; (iii) pridobitev ustrezne opreme za montažo prirobnice; (iv) nadzor zategovanja vijaka s strani kvalificiranega monterja.
Monitoring razpršenih emisij HOS	Metodi vohanja in optičnega odkrivanja plina sta opisani pri programu za odkrivanje in odpravo puščanja. Popoln pregled in kvantifikacija emisij iz obrata se lahko opravi z ustrezno kombinacijo dopolnilnih metod, kot sta zasenčenje sončnega toka (Solar occultation flux – SOF) ali diferencialni absorpcijski LIDAR (DIAL). Ti rezultati se lahko uporabljajo za oceno trenda skozi čas, navzkrižno preverjanje in posodabljanje/validacijo tekočega programa LDAR. Meritev sončnega sevanja (Solar occultation flux – SOF): Ta tehnika temelji na zapisovanju in spektrometrični analizi s fourierjevo transformacijo širokopasovnega infrardečega ali ultravijoličnega/vidnega sončnega spektra na dani geografski poti s prečkanjem smeri vetra in rezanjem skozi oblake HOS. Diferencialni absorpcijski LIDAR (DIAL): To je laserska tehnika, ki uporablja diferencialni absorpcijski LIDAR (zaznavanje in merjenje svetlobe), ki je optična vzporednica radiovalovnega RADAR-ja. Tehnika temelji na odboju pulzov laserskega žarka od atmosferskih aerosolov in analizi lastnosti spektra sprejete svetlobe, zajete s teleskopom.

IZVEDBENI SKLEP KOMISIJE (EU) 2016/903**z dne 8. junija 2016****o odeji za konje, impregnirani s permetrinom, za zatiranje nadležnih žuželk v okolju konja v skladu s členom 3(3) Uredbe (EU) št. 528/2012 Evropskega parlamenta in Sveta****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 528/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2012 o dostopnosti na trgu in uporabi biocidnih proizvodov ⁽¹⁾ ter zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Irska je 21. septembra 2015 zaprosila Komisijo, da v skladu s členom 3(3) Uredbe (EU) št. 528/2012 odloči, ali je odeja za konje, dana na trg za zaščito konjev in njihovega okolja pred žuželkami (konjske muhe in hlevske muhe), biocidni proizvod ali tretirani izdelek ali nič od navedenega.
- (2) Po informacijah, ki jih je predložila Irska, je odeja za konje sestavljena iz dveh ločenih plasti tkanine, od katerih je zunanja plast impregnirana s permetrinom, od kože konja pa je ločena z neimpregnirano notranjo plastjo. Obdelava s permetrinom naj bi dodatno izboljšala funkcijo odeje, da fizično zaščiti pred nadležnimi žuželkami v okolju konja, saj bodo žuželke ubite ob stiku z zunanjo plastjo odeje.
- (3) Odeja za konje je namenjena zatiranju žuželk, ki ustrezajo opredelitvi škodljivih organizmov iz člena 3(1)(g) Uredbe (EU) št. 528/2012, saj lahko imajo škodljiv vpliv na ljudi ali živali.
- (4) V skladu s členom 3(1)(a) navedene uredbe je uničevanje, odvracanje ali nevtralizacija škodljivih organizmov, preprečevanje njihovega delovanja ali zatiranje teh organizmov biocidna funkcija.
- (5) Odeja za konje ustreza opredelitvi izdelka iz člena 3(2)(c) Uredbe (EU) št. 528/2012, saj ima posebno obliko, površino ali zasnovo, ki bolj določa njeno funkcijo kot njena kemična sestava.
- (6) Odeja ustreza opredelitvi tretiranega izdelka iz člena 3(1)(l) Uredbe (EU) št. 528/2012, saj je namerno impregnirana s permetrinom za zatiranje žuželk v okolju konja.
- (7) Zato je nujno določiti, ali ima odeja za konje primarno biocidno funkcijo v skladu z dogovorjenim navodilom Unije ⁽²⁾, da se lahko opredeli, ali je tretirani izdelek ali biocidni proizvod.
- (8) Ker (i) nadležne žuželke v okolju konja niso škodljive za samo odejo; (ii) je koncentracija permetrina v odeji primerljiva koncentraciji v biocidnih proizvodih in višja od tiste za zatiranje tekstilnih žuželk, ki se hranijo s keratinom ⁽³⁾; (iii) je način delovanja permetrina v odeji identičen načinu delovanja biocidnega proizvoda; (iv) je večja prepoznavnost in prvi pomen dan v informaciji proizvoda o biocidni funkciji za zatiranje žuželk in ne o drugih funkcijah odeje za konje (zlasti za zmanjšanje neugodja pri hladnih vremenskih razmerah ali za zaščito pred UV sevanjem), se lahko šteje, da ima odeja za konje primarno biocidno funkcijo in da ustreza opredelitvi biocidnega proizvoda iz člena 3(1)(a) Uredbe (EU) št. 528/2012.

⁽¹⁾ UL L 167, 27.6.2012, str. 1.

⁽²⁾ Navodilo o pogosto zastavljenih vprašanjih o tretiranih izdelkih (vprašanje 11), na voljo na: <https://circabc.europa.eu/w/browse/d7363efd-d8fb-43e6-8036-5bcc5e87bf22>.

⁽³⁾ Poročilo o oceni aktivne snovi permetrin za uporabo v vrsti proizvodov 18 (oddelek 2.1.2.1 Predvideno področje uporabe/funkcija in organizmi, ki jih je treba zatirati), na voljo na: http://dissemination.echa.europa.eu/Biocides/ActiveSubstances/1342-18/1342-18_Assessment_Report.pdf.

- (9) V skladu s členom 2(2) Uredbe (EU) št. 528/2012 je pomembno tudi ugotoviti, ali odeja za konje spada v področje uporabe Direktive 2001/82/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾, če ustreza opredelitvi zdravila za uporabo v veterinarski medicini, kot je določeno v členu 1(2) navedene direktive.
- (10) Kadar odeja za konje ni namenjena uporabi kot topični insekticid in se ne uporablja za ponovno vzpostavitev, izboljšanje ali spreminjanje fizioloških funkcij prek farmakološkega, imunološkega ali presnovnega delovanja ali za postavitve medicinske diagnoze pri konjih in kadar odeja za konje ni predstavljena, kot da ima lastnosti za zdravljenje ali preprečevanje bolezni konjev, temveč za zatiranje žuželk, ki so lahko prisotne v okolju konja in ga nadlegujejo, odeja za konje ne ustreza opredelitvi zdravila za uporabo v veterinarski medicini iz člena 1(2) Direktive 2001/82/ES in zato spada na področje uporabe Uredbe (EU) št. 528/2012.
- (11) Ker vrsta proizvodov 18, kot je opredeljena v Prilogi V k Uredbi (EU) št. 528/2012, zajema proizvode, ki se uporabljajo za nadzor členonožcev (npr. žuželk, pajkov in rakov), vendar ne z njihovim odganjanjem ali privabljanjem, bi bilo treba šteti, da odeja za konje spada v vrsto proizvodov 18. Ker se permetrin ne ocenjuje in ni dovoljen ⁽²⁾ za uporabo v biocidnih proizvodih vrste proizvodov 19, se ne bi smelo šteti, da ima odeja za konje kakršno koli funkcijo repelenta.
- (12) Ukrepi iz tega sklepa so v skladu z mnenjem Stalnega odbora za biocidne pripravke –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Odeja za konje, impregnirana s permetrinom za zatiranje nadležnih žuželk v okolju konja, vendar ne z njihovim odganjanjem ali privabljanjem, se šteje za biocidni proizvod v skladu s členom 3(1)(a) Uredbe (EU) št. 528/2012 in spada v vrsto proizvodov 18, kot je opredeljena v Prilogi V k navedeni uredbi.

Člen 2

Ta sklep začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

V Bruslju, 8. junija 2016

Za Komisijo
Predsednik
Jean-Claude JUNCKER

⁽¹⁾ Direktiva 2001/82/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. novembra 2001 o zakoniku Skupnosti o zdravilih za uporabo v veterinarski medicini (UL L 311, 28.11.2001, str. 1).

⁽²⁾ Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 1090/2014 z dne 16. oktobra 2014 o odobritvi permetrina kot obstoječe aktivne snovi za uporabo v biocidnih proizvodih 8. in 18. vrste izdelkov (UL L 299, 17.10.2014, str. 10).

IZVEDBENI SKLEP KOMISIJE (EU) 2016/904**z dne 8. junija 2016****o proizvodih za razkuževanje rok, ki vsebujejo propan-2-ol, v skladu s členom 3(3) Uredbe (EU) št. 528/2012 Evropskega parlamenta in Sveta****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 528/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2012 o dostopnosti na trgu in uporabi biocidnih proizvodov ⁽¹⁾ ter in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Na podlagi vloge za dovoljenje Unije iz člena 41 Uredbe (EU) št. 528/2012, predložene 3. decembra 2015, je Nemčija zaprosila Komisijo, da v skladu s členom 3(3) navedene uredbe odloči, ali so proizvodi, ki vsebujejo propan-2-ol in so pripravljeni za uporabo (v nadaljnjem besedilu: proizvodi) ter so bili dani na trg za uporabo kot razkužila za roke, vključno v tem primeru s kirurškim razkuževanjem rok, in ki naj bi bili dovoljeni kot družina biocidnih proizvodov, kot je opredeljena v členu 3(1)(s) navedene uredbe, biocidni proizvodi.
- (2) Nemčija je menila, da so proizvodi zdravila v skladu z Direktivo 2001/83/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁾ z utemeljitvijo, da predvidene uporabe proizvodov kažejo, da je njihov cilj preprečevanje bolezni pri ljudeh, ker jih je mogoče uporabljati na področjih uporabe in v situacijah, na oz. v katerih je razkuževanje medicinsko priporočljivo. Po navedbah Nemčije to zlasti velja, kadar proizvode uporabljajo zdravstveni delavci pri postopku predoperativne priprave za preprečevanje tveganja prenosa mikroorganizmov v kirurško rano.
- (3) Proizvodi so namenjeni nadzoru številnih bakterij, virusov in gliv, ki ustrezajo opredelitvi škodljivih organizmov iz člena 3(1)(g) Uredbe (EU) št. 528/2012, saj lahko imajo škodljiv vpliv na ljudi.
- (4) Ker je uničevanje, odvracanje, nevtralizacija, preprečevanje njihovega delovanja ali obvladovanje teh škodljivih organizmov na kateri koli drug način biocidna funkcija, proizvodi izpolnjujejo opredelitev biocidnega proizvoda iz člena 3(1)(a) navedene uredbe.
- (5) V skladu s členom 2(2) Uredbe (EU) št. 528/2012 je pomembno ugotoviti, ali proizvodi spadajo v področje uporabe Direktive 2001/83/ES, če ustrezajo opredelitvi zdravila, kot je določeno v členu 1(2) navedene direktive.
- (6) Kadar so proizvodi namenjeni izključno za zmanjšanje števila mikroorganizmov na rokah in z njimi povezanega tveganja za prenos mikroorganizmov s potencialno onesnaženih rok in kadar se ne uporabljajo niti za ponovno vzpostavitev, izboljšanje ali spreminjanje fizioloških funkcij prek farmakološkega, imunološkega ali presnovnega delovanja niti za določitev medicinske diagnoze pri ljudeh ter kadar niso predstavljeni, kot da imajo lastnosti za zdravljenje ali preprečevanje bolezni ljudi, proizvodi ne ustrezajo opredelitvi zdravila iz člena 1(2) Direktive 2001/83/ES in zato spadajo na področje uporabe Uredbe (EU) št. 528/2012.
- (7) Ker vrsta proizvodov 1, kot je opredeljena v Prilogi V k Uredbi (EU) št. 528/2012, zajema proizvode, ki se uporabljajo za človekovo osebno higieno bodisi z nanosom na kožo ali lasišče bodisi s stikom z njima primarno za razkuževanje kože ali lasišča, ti proizvodi spadajo v vrsto proizvodov 1.

⁽¹⁾ UL L 167, 27.6.2012, str. 1.⁽²⁾ Direktiva 2001/83/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. novembra 2001 o zakoniku Skupnosti o zdravilih za uporabo v humani medicini (UL L 311, 28.11.2001, str. 67).

(8) Ukrepi iz tega sklepa so v skladu z mnenjem Stalnega odbora za biocidne pripravke –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Proizvodi, ki vsebujejo propan-2-ol in se uporabljajo za razkuževanje rok, vključno v tem primeru s kirurškim razkuževanjem rok, za zmanjšanje tveganja prenosa mikroorganizmov, se štejejo za biocidne proizvode v skladu s členom 3(1)(a) Uredbe (EU) št. 528/2012 in spadajo v vrsto proizvodov 1, kot je opredeljena v Prilogi V k navedeni uredbi.

Člen 2

Ta sklep začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

V Bruslju, 8. junija 2016

Za Komisijo
Predsednik
Jean-Claude JUNCKER

III

(Drugi akti)

EVROPSKI GOSPODARSKI PROSTOR

ODLOČBA NADZORNEGA ORGANA EFTE

št. 110/15/COL

z dne 8. aprila 2015

o nezdružljivosti dodatne pomoči v višini 16 milijonov NOK, ki jo je podjetje Innovation Norway dodelilo podjetju Finnfjord AS (Norveška) [2016/905]

(nezaupna različica) ()*

NADZORNI ORGAN EFTE (V NADALJNJEM BESEDILU: NADZORNI ORGAN) JE –

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (v nadaljnjem besedilu: Sporazum EGP) ter zlasti člena 61 in Protokola 26,

ob upoštevanju Sporazuma med državami Efte o ustanovitvi nadzornega organa in sodišča (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o nadzornem organu in sodišču) in zlasti člena 24 Sporazuma,

ob upoštevanju Protokola 3 k Sporazumu o nadzornem organu in sodišču (v nadaljnjem besedilu: Protokol 3) in zlasti člena 7(5) dela II,

ob upoštevanju naslednjega:

I. DEJSTVA

1. Postopek

- (1) Podjetju Finnfjord AS (v nadaljnjem besedilu: podjetje Finnfjord) je bila leta 2011 iz sheme energetskega sklada (glej spodaj) dodeljena državna pomoč v višini 175 milijonov NOK za gradnjo sistema za energijsko predelavo v okviru njegovega obrata za proizvodnjo ferosilicija. Nadzorni organ je to dodelitev pomoči odobril z Odločbo št. 39/11/COL ⁽¹⁾.
- (2) Po razpravah pred prigrasitvijo, ki so se začele novembra 2012, so norveški organi z dopisom z dne 26. junija 2013 priglasili dodatno pomoč, ki jo je podjetje Innovation Norway (v nadaljnjem besedilu: podjetje IN) dodelilo podjetju Finnfjord, v skladu s členom 1(3) dela I Protokola 3 ⁽²⁾. Ta ukrep je obravnavan v tej odločbi.

(*) Ta nezaupna različica odločbe ne vključuje informacij, za katere velja obveznost varovanja poslovne skrivnosti. Izključene informacije so označene z [...]. Kjer so izključene številke, je naveden razpon zadevnih števil, če je to primerno.

⁽¹⁾ UL C 278, 22.9.2011, str. 6, in Dopolnilo EGP št. 51, 22.9.2011, str. 1.

⁽²⁾ Dogodki št. 676810, št. 676812, št. 676814–676816, št. 676819, št. 676822, št. 676823, št. 676825–676827, št. 676829 in št. 676832–676834.

- (3) Nadzorni organ je v dopisu z dne 5. julija 2013 ⁽¹⁾ od norveških organov zahteval dodatne informacije. Norveški organi so odgovorili z dopisom z dne 19. avgusta 2013 ⁽²⁾. Nadzorni organ je v dopisu z dne 28. avgusta 2013 ⁽³⁾ znova zahteval informacije. Norveški organi so odgovorili z dopisom z dne 18. septembra 2013 ⁽⁴⁾. Z dopisom z dne 13. novembra 2013 ⁽⁵⁾ je Nadzorni organ obvestil norveške organe, da je sprejel Odločbo št. 445/13/COL o začetku formalnega postopka preiskave v zvezi s priglašnim ukrepom.
- (4) Norveški organi so v elektronskem sporočilu z dne 21. februarja 2014 ⁽⁶⁾ predložili pripombe k Odločbi. Po dolgotrajnih razpravah z norveškimi organi in podjetjem Finnford o zaupnih informacijah je bila Odločba 10. aprila 2014 objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* in Dopolnilu EGP ⁽⁷⁾. Edina tretja stranka, ki je predložila pripombe, je bilo podjetje Finnford ⁽⁸⁾. Te pripombe so bile norveškemu organu posredovane z dopisom z dne 13. maja 2014 ⁽⁹⁾. Norveški organi so v dopisu z dne 6. junija 2014 ⁽¹⁰⁾ predložili pripombe k pripombam tretje stranke. Podjetje Finnford je v dopisu z dne 25. septembra 2014 ⁽¹¹⁾ predložilo nadaljnje pripombe. Nadzorni organ je v elektronskem sporočilu z dne 8. oktobra 2014 ⁽¹²⁾ od podjetja Finnford zahteval dodatne informacije. Podjetje Finnford je odgovorilo z elektronskima sporočiloma z dne 24. in 27. oktobra 2014 ⁽¹³⁾. Dodatne pripombe in informacije so bile norveškemu organu posredovane z dopisom z dne 27. oktobra 2014 ⁽¹⁴⁾. Norveški organi so odgovorili z dopisom z dne 12. novembra 2014 ⁽¹⁵⁾. Nadzorni organ je bil med novembrom 2014 in januarjem 2015 prek elektronskih sporočil in telefona neuradno v stikih z norveškimi organi in podjetjem Finnford.

2. Priglašeni ukrep – 16 milijonov NOK nepovratnih sredstev

- (5) Priglašeni predlagani ukrep so neposredna nepovratna sredstva v višini 16 milijonov NOK, ki jih podjetje IN dodeli podjetju Finnford. Ta sredstva so namenjena delnemu kritju zvišanja stroškov projekta z [680–720] milijonov NOK na [približno 800] milijonov NOK.
- (6) Podjetje IN je z dopisom z dne 10. decembra 2012 podjetju Finnford sporočilo svojo odločitev o odobritvi priglašene ukrepa.

3. Posojila podjetja IN in banke SNN

- (7) Podjetje IN je pojasnilo, da podjetje Finnford za dokončanje projekta energijske predelave potrebuje dodatnih [80–95] milijonov NOK. S 16 milijoni NOK se je torej kril le del zvišanja stroškov.
- (8) Podjetje IN je podjetju Finnford skupaj z dodelitvijo neposrednih nepovratnih sredstev v višini 16 milijonov NOK odobrilo tudi posojilo v višini 18 milijonov NOK. Podjetje Finnford si je v zvezi z istim projektom že prej od podjetja IN izposodilo 100 milijonov NOK. Nadzornemu organu ni bilo priglašeno nobeno posojilo. Podjetje IN trdi, da sta bili posojila odobreni pod tržnimi pogoji in zato ne vključujeta državne pomoči v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP.
- (9) Vzporedno s posojilom podjetja IN v višini 18 milijonov NOK je podjetje Finnford od finančne institucije SpareBank 1 Nord-Norge (v nadaljnjem besedilu: banka SNN) pridobilo posojilo v višini [45–60] milijonov NOK. Obstoječa posojila v zvezi s projektom, ki jih je podjetju Finnford odobrila banka SNN, so skupaj znašala [300–325] milijonov NOK.
- (10) Z neposrednimi nepovratnimi sredstvi v višini 16 milijonov NOK ter posojili v višini 18 milijonov NOK in [45–60] milijonov NOK se je skupaj krilo zvišanje stroškov za [80–95] milijonov NOK.

⁽¹⁾ Dogodek št. 677212.

⁽²⁾ Dogodki št. 680603–680605 in št. 680866–680868.

⁽³⁾ Dogodek št. 681073.

⁽⁴⁾ Dogodki št. 683806, št. 683807, št. 683809, št. 683810, št. 683813, št. 683814, št. 683817 in št. 683819.

⁽⁵⁾ Dogodek št. 686086.

⁽⁶⁾ Dogodek št. 700230.

⁽⁷⁾ UL C 108, 10.4.2014, str. 2, in Dopolnilo EGP št. 22, 10.4.2014, str. 19.

⁽⁸⁾ Dopis podjetja Finnford, brez datuma, ki ga je Nadzorni organ registriral 16. aprila 2014 (dogodek št. 705906).

⁽⁹⁾ Dogodek št. 708022.

⁽¹⁰⁾ Dogodek št. 710453.

⁽¹¹⁾ Dogodki št. 723413–723421 in št. 723424.

⁽¹²⁾ Dogodek št. 725001.

⁽¹³⁾ Dogodki št. 726975–726980 in št. 726985.

⁽¹⁴⁾ Dogodek št. 726981.

⁽¹⁵⁾ Dogodek št. 729928.

4. Innovation Norway (IN)

- (11) Podjetje IN je javni subjekt, ki je bil ustanovljen z Zakonom o podjetju Innovation Norway ⁽¹⁾. Podjetje je prek ministrstva za lokalno upravo in regionalni razvoj v lasti Norveške (51 %) in vseh 19 norveških okrajnih organov (49 %). Financira se z javnimi sredstvi.

5. Enova SF (Enova)

- (12) Enova SF (v nadaljnjem besedilu: podjetje Enova) je državno podjetje ⁽²⁾, ki je prek ministrstva za nafto in energijo v celoti v lasti Norveške. Odgovorno je za upravljanje sheme energetskega sklada, tj. sheme državne pomoči za spodbujanje varstva okolja, ki jo je Nadzorni organ odobril z odločbama št. 125/06/COL ⁽³⁾ in št. 248/11/COL ⁽⁴⁾. Podjetje Enova se financira z javnimi sredstvi.
- (13) Podjetje Enova v okviru sheme energetskega sklada organizira razpise za pomoč, pri katerih so izbrani projekti z najboljšimi energetskimi rezultati glede na dodeljeno pomoč v NOK ⁽⁵⁾.

6. Dokončanje projekta energetske predelave in izplačilo zadnje tranše pomoči podjetja Enova

- (14) Podjetje Enova zadnjih 20 % ukrepa individualne pomoči izplača šele po odobritvi končnega poročila o projektu ⁽⁶⁾. Glede na sporočilo za medije podjetja Finnfjord ⁽⁷⁾ je sistem za energijsko predelavo začel delovati 30. oktobra 2012. Podjetje Enova je končno poročilo podjetja Finnfjord odobrilo 22. novembra 2012. 23. novembra 2012 je izplačalo zadnjih 35 milijonov NOK pomoči (20 % skupnega zneska pomoči v višini 175 milijonov NOK).

7. Prejemnik – Finnfjord AS (Finnfjord)

- (15) Finnfjord je družba z omejeno odgovornostjo v družinski lasti. Obrat, ki se financira s predlagano pomočjo, se nahaja v mestu Finnsnes v okraju Troms, ki je drugi najsevernejši okraj Norveške.

8. Zvišanje stroškov

- (16) V priglasitvi, na podlagi katere je Nadzorni organ sprejel Odločbo št. 39/11/COL z dne 9. februarja 2011 o odobritvi pomoči podjetja Enova za podjetje Finnfjord v višini 175 milijonov NOK, je bil proračun projekta energetske predelave podjetja Finnfjord ocenjen na 511,66 milijona NOK. Pomoč je bila dodeljena za zamenjavo obstoječega hladilnega sistema z enoto za energijsko predelavo. Namen je bil zagotoviti letno proizvodnjo električne energije v višini 224 GWh in rekuperacijo procesne pare v višini 125 GWh. Ocenjena letna proizvodnja energije je torej znašala 349 GWh.
- (17) Glede na trenutno priglasitev se je predvideni proračun do februarja 2011 že povečal za 190 milijonov NOK, in sicer s 511,66 milijona NOK na 700 milijonov NOK. Kljub temu znatnemu povečanju se je upravni odbor podjetja Finnfjord 7. februarja 2011 odločil za izvedbo projekta. Podjetje Finnfjord takrat ni zaprosilo za več pomoči. Priglašena pomoč ni namenjena kritju zvišanja stroškov, zaradi katerega je bil proračun ocenjen na 700 milijonov NOK.
- (18) Razlog za zvišanje stroškov je bila predvsem odločitev podjetja Finnfjord, da bo projekt osredotočilo izrecno na proizvodnjo električne energije iz pare (in ne rekuperacijo procesne pare), tako da bo kupilo zmogljivejšo parno turbino. Turbina je bila naročena 7. januarja 2011. Pravno zavezujoča pogodba za turbino je bila sklenjena 23. februarja 2011. Podjetje Finnfjord je z dopisom z dne 16. februarja 2011 obvestilo podjetje Enova, da je naročilo zmogljivejšo turbino, ki bo zagotovila letno proizvodnjo električne energije v višini 344,5 GWh. Ta večja proizvodnja električne energije je bila tako bližje predvideni skupni proizvodnji električne energije in pare v višini 349 GWh. Na podlagi tega je podjetje Finnfjord zahtevalo, da se proizvodnja pare izključi iz projekta, za katerega je prejelo pomoč. Podjetje Enova je z dopisom z dne 17. februarja 2011 odobrilo spremembo projekta.

⁽¹⁾ LOV 2003-12-19-130 *Lov om Innovasjon Norge*.

⁽²⁾ V norveščini: *Statsforetak*. Podjetje Enova je organizirano v skladu z Zakonom št. 71 o državnih podjetjih, ki je bil sprejet 30. avgusta 1991.

⁽³⁾ Odločba nadzornega organa EFTA št. 125/06/COL z dne 3. maja 2006 v zvezi z norveškim energetskim skladom (Norveška) (UL L 189, 17.7.2008, str. 36), in Dopolnilo EGP št. 43, 17.7.2008, str. 1.

⁽⁴⁾ UL C 314, 27.10.2011, str. 4, in Dopolnilo EGP št. 58, 27.10.2011, str. 2.

⁽⁵⁾ Razpis za pomoč v okviru sheme energetskega sklada je opisan v odstavkih 27–36 Odločbe št. 248/11/COL Nadzornega organa (navedena zgoraj).

⁽⁶⁾ Glej odstavke 37 Odločbe št. 248/11/COL Nadzornega organa (navedena zgoraj).

⁽⁷⁾ Na voljo na spletišču podjetja Finnfjord: http://www.finnfjord.no/weve_got_the_power.

- (19) Podjetje Finnfjord je podjetju Enova med celotnim trajanjem projekta zagotavljalo poročila o napredku. V poročilu z dne 30. aprila 2012 je podjetje Finnfjord navedlo nadaljnje zvišanje stroškov v zvezi s stavbo turbine, parnimi in kondenzacijskimi cevmi ter jarki. Dodatni stroški so znašali približno 5 milijonov NOK. Podjetje Finnfjord si je še vedno prizadevalo, da skupni stroški projekta ne bi presegli predvidenih 700 milijonov NOK.
- (20) V poročilu o napredku z dne 29. junija 2012 so bili skupni stroški še vedno ocenjeni na 700 milijonov NOK. Vendar je bilo do takrat predvideno, da se bodo stroški projekta zvišali za dodatnih [5–10] milijonov NOK. To zvišanje stroškov je upravni odbor podjetja Finnfjord obravnaval na seji dne 19. junija 2012. Norveški organi niso pojasnili, zakaj skupni ocenjeni stroški v višini 700 milijonov NOK, sporočeni v poročilu o napredku z dne 29. junija 2012, niso bili prilagojeni glede na skupno zvišanje stroškov za [10–15] milijonov NOK ([...]).
- (21) Norveški organi so pojasnili, da je podjetje Finnfjord spomladi 2012 začelo neuradne razprave s podjetjem Enova o pridobitvi dodatne pomoči za kritje zvišanih stroškov projekta. Po neuradnih stikih je podjetje Finnfjord 5. julija 2012 uradno zaprosilo podjetje Enova za dodatno pomoč. Hkrati je predvidene skupne stroške popravilo na [730–760] milijonov NOK.
- (22) Glede na informacije, predložene Nadzornemu organu, je podjetje Finnfjord na podlagi proračunskega pregleda, dokončanega 31. julija 2012, sklenilo, da bodo v okviru projekta nastali dodatni stroški, pri čemer je predvidelo, da bodo zvišani skupni stroški znašali med [740] milijonov NOK in [približno 800] milijonov NOK. Zvišanje stroškov je bilo povezano z: adaptacijami obstoječih strojev, adaptacijami treh obstoječih peči, adaptacijami kanalov za dim, napravami v stavbi turbine in drugih stavbah, daljšimi izpadi proizvodnje od pričakovanih ter dokončanjem dela in naprav. Podjetje Finnfjord je podjetje Enova zaprosilo za dodatno pomoč, da bi lahko projekt izpolnil svoje notranje zahteve glede dobičkonosnosti. Razloge za zvišanje stroškov je podrobneje pojasnilo v svojem poročilu o napredku z dne 12. septembra 2012.
- (23) V začetku avgusta 2012 je podjetje Finnfjord s podjetjem Enova neuradno razpravljalo o morebitni odložitvi del v zvezi s tretjo pečjo in razvrstitvi te peči kot ločenega projekta, da bi za ta nov projekt zaprosilo podjetje Enova za več pomoči.
- (24) Podjetje Enova je z dopisom z dne 20. avgusta 2012 zavrnilo vlogo za pomoč.
- (25) Na seji upravnega odbora podjetja Finnfjord dne 25. septembra 2012 so bili skupni stroški ocenjeni na [približno 800] milijonov NOK. Na tej seji je upravni odbor podjetja Finnfjord obravnaval tri različne vrste ukrepov:
- (i) dokončanje projekta, pri čemer se zvišanje stroškov financira v okviru splošnega denarnega toka podjetja;
 - (ii) odložitev del v zvezi s tretjo pečjo, razvrstitev te peči kot ločenega projekta in predložitev vloge podjetju Enova za več pomoči;
 - (iii) pridobitev [80–95] milijonov NOK dodatnega financiranja od podjetja Enova (pomoč), banke SNN (posojilo) in podjetja IN (posojilo in pomoč) za dokončanje projekta.
- (26) Odbor je sklenil nadaljevati v skladu s tretjim ukrepom.
- (27) Podjetje IN je Nadzornemu organu predložilo izvleček protokola seje upravnega odbora glede tretjega možnega ukrepa. V zvezi z vlogama podjetjema Enova in IN za več pomoči je v izvlečku navedeno:

„Morebitna nepovratna sredstva/posojila podjetij Enova in [IN] se bodo uporabila neposredno za zmanjšanje likvidnostnega posojila, za katerega je bila predložena vloga [banki SNN].“⁽¹⁾

⁽¹⁾ Dopis norveških organov z dne 18. septembra 2013 (dogodek št. 683806). Prevod Nadzornega organa: „Eventuelle tilskudd/lån fra Enova og Innovasjon Norge, vil gå til direkte reduksjon av omsøkte likviditetslån.“

- (28) Po navedbah podjetja IN je upravni odbor sklenil, da bi prva možnost ukrepanja v bistvu pomenila financiranje projekta na stroške upnikov podjetja Finnfjord, kar s pravnega vidika ni priporočljivo in dolgoročno ni sprejemljiva rešitev. Poleg tega upravni odbor po navedbah podjetja IN druge možnosti ukrepanja ni štel za izvedljivo, saj je sklenil, da bi bila odložitev del v zvezi s tretjo pečjo nedopustno draga.
- (29) Norveški organi so v svojih pripombah k sklepu Nadzornega organa o začetku formalnega postopka preiskave pojasnili, da končni skupni stroški znašajo [približno 800] milijonov NOK. Norveški organi niso pojasnili, kdaj je bilo to dokončno dogovorjeno.

9. Pregled zvišanj stroškov

Datum, dogodek	Predvideni proračun v milijonih NOK
Prvotni proračun, kot je opisan v Odločbi št. 39/11/COL z dne 9. februarja 2011	511,66
7. februar 2011, seja upravnega odbora podjetja Finnfjord	[680–720]
5. julij 2012, Finnfjord zaprosi podjetje Enova za več pomoči	[730–760]
31. julij 2012, pregled proračuna podjetja Finnfjord	[740–790]
25. september 2012, seja upravnega odbora podjetja Finnfjord	[740–790]
Končni skupni stroški	[približno 800]

10. Dodelitev pomoči podjetja IN in paket v višini [80–95] milijonov NOK

- (30) Podjetje Finnfjord je 28. avgusta 2012 začelo neformalen dialog s podjetjem IN in banko SNN, da bi pridobilo [80–95] milijonov NOK, ki jih je potrebovalo za financiranje dokončanja projekta.
- (31) Z dopisom z dne 1. oktobra 2012 je banko SNN uradno zaprosilo za dodatna posojila. Za dodatna posojila in nepovratna sredstva podjetja IN je zaprosilo 11. oktobra 2012, pri čemer ni navedlo zneska pomoči.
- (32) Zdi se, da je banka SNN pred sredino oktobra 2012 podjetju Finnfjord ponudila posojilo v višini [80–95] milijonov NOK. Vendar je kot pogoj za to posojilo postavila zavarovanje s premoženjem v škodo zavarovanja s premoženjem že obstoječega posojila podjetja IN ⁽¹⁾. Podjetje IN ni sprejelo te rešitve. Namesto tega so se Finnfjord, SNN in IN dogovorili o naslednjem paketu financiranja v višini [80–95] milijonov NOK:
- (i) podjetje IN zagotovi pomoč v višini 16 milijonov NOK;
 - (ii) podjetje IN odobri kratkoročno posojilo v višini 18 milijonov NOK s [5–9]-odstotno obrestno mero (ki je prilagodljiva v skladu s politiko kreditnega tveganja podjetja IN), ki je zavarovano *pari passu* s predhodnim posojilom podjetja IN v višini 100 milijonov NOK;
 - (iii) banka SNN odobri kratkoročno posojilo v višini [45–60] milijonov NOK z [...]mesečno obrestno mero NIBOR ⁽²⁾ + [300–600] bazičnih točk, ki je zavarovano *pari passu* s predhodnim posojilom banke SNN v višini [300–325] milijonov NOK.

⁽¹⁾ Po navedbah podjetja IN: „Ko je podjetje Finnfjord [...] zaprosilo za financiranje v višini [80–95] milijonov NOK, je [banka SNN] že odobrila posojilo v enakem znesku, vendar pod zavarovalnimi pogoji, ki za [podjetje IN] niso bili sprejemljivi“; dopis podjetja IN Nadzornemu organu z dne 18. septembra 2013, str. 12.

⁽²⁾ Norwegian Inter Bank Offered Rate (norveška ponujena medbančna obrestna mera).

- (33) Podjetje Finnford je paket financiranja v višini [80–95] milijonov NOK formaliziralo in sprejelo na podlagi dopolnilnega usklajevalnega sporazuma, ki so ga 12. decembra 2012 podpisali banka SNN ter podjetji IN in Finnford. Ta sporazum, katerega namen je bil ureditev odnosa med zadevnimi tremi strankami, je vključeval posojilno pogodbo med podjetjem Finnford in banko SNN, sklenjeno 12. decembra 2012, ter posojilno pogodbo med podjetjema Finnford in IN, sklenjeno 10. decembra 2012.
- (34) Posojili podjetja IN in banke SNN sta bili izplačani, pomoč podjetju Finnford v višini 16 milijonov NOK pa se bo izplačala le z odobritvijo Nadzornega organa.

11. Pripombe

11.1 Pripombe, ki so jih norveški organi predložili v odziv na začetek formalnega postopka preiskave

- (35) Podjetje IN poudarja, da takrat, ko je sklenilo, da bo pogojno dodelilo 16 milijonov NOK, ni obravnavalo možnosti odobritve posojila podjetju Finnford, saj to podjetje ni imelo ustreznega zavarovanja s premoženjem za kritje novih posojil do [80–95] milijonov NOK.
- (36) V zvezi s tem, zakaj podjetje Finnford februarja 2011 ni zaprosilo podjetja Enova za več pomoči, podjetje IN pojasnjuje, da je podjetje Enova enostransko zmanjšalo znesek z 200 milijonov NOK ter poudarilo, da dodelitev 175 milijonov NOK pomeni zelo visoko intenzivnost pomoči in da noben drug projekt ne bi mogel pričakovati podobne podpore. Zato je podjetje Finnford menilo, da vloga za dodatno pomoč ne bi bila odobrena. Vendar je spremenilo svoj pristop, ko je izvedelo, da je podjetje Enova sklenilo dodeliti 350 milijonov NOK pomoči skoraj popolnoma enakemu projektu, ki ga izvaja podjetje Elkem AS ⁽¹⁾.
- (37) Podjetje IN je predložilo revidirano razpredelnico, v kateri so upoštevane pripombe Nadzornega organa iz sklepa o začetku formalnega postopka preiskave. Na podlagi končnih stroškov projekta v višini [približno 800] milijonov NOK, 15-letne življenjske dobe projekta in preverjenega postopnega večanja proizvodnje električne energije v prvih treh letih do največje letne zmogljivosti v višini 344,5 GWh, pri čemer se uporablja model Enova, izračunana stopnja donosa brez pomoči v višini 16 milijonov NOK znaša [približno 9] %. S pomočjo bi stopnja donosa znašala [približno 11] %. Podjetje IN trdi, da zato projekt ob upoštevanju splošne naložbene politike podjetja Finnford, da je za takšne naložbe zunaj temeljnih poslovnih dejavnosti podjetja potrebna [10–20]-odstotna stopnja donosa, ni dobičkonosen.
- (38) Podjetje IN poudarja, da je podjetje Finnford sklep o nadaljevanju projekta sprejelo na podlagi svojih notranjih izračunov, ki se razlikujejo od zgoraj predstavljenih izračunov (na podlagi modela Enova). Navaja, da mu notranji izračuni podjetja Finnford niso bili predloženi. Navaja tudi, da dozdevno nasprotujoča si stališča podjetij IN in Enova najverjetneje izhajajo iz razlik med notranjimi pravili in praksami podjetij IN in Enova.

11.2 Pripombe tretjih strank, ki jih je podjetje Finnford predložilo v odziv na objavo sklepa o začetku formalnega postopka preiskave

- (39) Po navedbah podjetja Finnford si Nadzorni organ v svojem sklepu očitno nasprotuje, saj Nadzorni organ ne izključuje neposredno možnosti spodbujevalnega učinka pomoči v zadevnem primeru, hkrati pa izpostavlja vprašanje, ali je podjetje Finnford obravnavalo možnost zaustavitve, zmanjšanja obsega ali prekinitve projekta. Podjetje Finnford poudarja, da čeprav je bil do seje upravnega odbora dne 25. septembra 2012 cilj odbora dokončati projekt, se to ne bi smelo razlagati kot izraz želje ali zmožnosti dokončanja projekta za vsako ceno. Po navedbah podjetja dejstva in številke, ki so bile predložene Nadzornemu organu, jasno kažejo, da podjetje Finnford ne bi moglo kriti stroškov dokončanja projekta brez dodatnega financiranja. Podjetje Finnford ni moglo zagotoviti nobenega dodatnega zavarovanja s premoženjem, zato ni moglo pridobiti dodatnega posojila. Zato se podjetje Finnford ne strinja s predhodnim stališčem Nadzornega organa, da bi se pomoč štela za dobrodošel, vendar ne nujen element v paketu financiranja.

⁽¹⁾ To pomoč je Nadzorni organ odobril z Odločbo št. 304/13/COL (UL C 330, 14.11.2013, str. 7, in Dopolnilo EGP št. 63, 14.11.2013, str. 5).

- (40) Tako kot podjetje IN tudi podjetje Finnfjord poudarja, da je bilo zmanjšanje pomoči podjetja Enova z 200 milijonov NOK na 175 milijonov NOK enostranska politična odločitev odbora podjetja Enova. Podjetje Finnfjord opozarja na izjave podjetja Enova o spodbujevalnem učinku dodatne pomoči na projekt, ki po njegovem mnenju vključujejo številne nedoslednosti, ter poudarja, da dozdevno nasprotujoča si stališča podjetij Enova in IN o spodbujevalnem učinku pomoči niso pomembna, ker je politika podjetja Enova bolj omejevalna, kot dovoljujejo smernice o državni pomoči za varstvo okolja (v nadaljnjem besedilu: smernice EAG) ⁽¹⁾.
- (41) Zdi se, da se podjetje Finnfjord v zvezi z oceno, ali je pomoč ustrezen instrument, ne strinja s tem, da je treba to oceno izvesti na podlagi posebnih okoliščin zadevnega primera, in se namesto tega sklicuje na Odločbo št. 39/11/COL, v kateri je Nadzorni organ navedel, da je začetna dodelitev pomoči v višini 175 milijonov NOK ustrezen instrument za spodbuditev naložb v projekt pred začetkom njegovega izvajanja.
- (42) Kar zadeva vprašanje sorazmernosti, podjetje poudarja, da so stroški projekta več kot dvakrat višji od prvotne ocene. 12,35-odstotna stopnja donosa je bila bližje spodnji meji razpona dobičkonosnosti, ki jo zahteva podjetje Finnfjord. Pojasnjeno je, da je posodobljena [približno 9]-odstotna stopnja donosa brez 16 milijonov NOK pomoči veliko nižja, kot bi dovolilo podjetje Finnfjord, „če bi lahko ukrepalo po lastni volji“. Tudi [približno 11]-odstotna stopnja donosa, ki bi bila dosežena s 16 milijoni NOK pomoči, se šteje za sorazmerno majhen donos. Podjetje Finnfjord označuje dodelitev pomoči kot razumno porazdelitev bremena med podjetjema IN in SNN ter poudarja, da se je dolžniški kapital projekta bistveno povečal. Tveganje neplačila nosi zgolj podjetje. Zato je po mnenju podjetja Finnfjord jasno, da pomoč ne pomeni prekomerne kompenzacije.
- (43) Podjetje Finnfjord meni, da dodatna pomoč podjetja IN ne bo ogrozila mehanizma za konkurenčnost v okviru sheme energetskega sklada. Poudarja, da mehanizem za konkurenčnost v okviru sheme energetskega sklada zgolj preprečuje, da bi pomoč prejeli najmanj uspešni projekti, ko zneski, za katere so bile predložene vloge, presežejo proračun sheme. Podjetje poziva Nadzorni organ, naj prouči, ali bi lahko prednostno obravnavanje mehanizma za konkurenčnost v okviru sheme energetskega sklada oviralo pravico norveških organov do lastne organizacije upravljanja javnih sredstev. Podjetje Finnfjord v zvezi s tem izraža dvom, da ima Nadzorni organ, poleg pravil o kumulaciji, veljavno pravno podlago za zagotovitev, da dodelitve individualne pomoči ne vplivajo na delovanje sheme pomoči. Pojasnjuje, da je priglašena pomoč porazdeljena na odprt in pregleden način.

11.3 *Drugi sklop pripomb tretjih strank, ki jih je predložilo podjetje Finnfjord*

- (44) Nadzorni organ je med formalnim postopkom preiskave od podjetja Finnfjord prejel drugi sklop pripomb tretjih strank, v katerih podjetje podrobneje pojasnjuje, kako bi se zaradi pomanjkanja njegove likvidnosti jeseni 2012 prenehalo izvajanje projekta, če se ne bi zagotovil dodaten paket financiranja na podlagi pomoči, ki jo je dodelilo podjetje IN. Da bi podjetje Finnfjord utemeljilo, zakaj ima priglašena pomoč, ki mu je dodeljena, spodbujevalni učinek, se sklicuje na sklep Nadzornega organa v zadevi *Helguvík Aluminium Smelter* ⁽²⁾.
- (45) Podjetje Finnfjord kot dokaz o nujnosti pomoči prilaga izjave banke SNN, svojega računovodje in predsednika. Podjetje poleg tega prilaga razpredelnico s posodobljenim izračunom neto sedanje vrednosti projekta (ki ga je preverilo podjetje IN), ki s pomočjo znaša [nekoliko negativen donos] %. Finnfjord se sklicuje na prakso Nadzornega organa in Komisije ⁽³⁾ v primerih nepredvidenih stroškov pri inovativnih projektih, pri katerih je bila odobrena pomoč, ki ni bila izražena kot fiksni znesek, ampak kot odstotek neznanih skupnih stroškov, razglašena za združljivo z delovanjem pravil o državni pomoči.
- (46) Podjetje Finnfjord je zatem na zahtevo Nadzornega organa predložilo kopiji sporazumov o financiranju, ki so ju 14. junija 2011 in 12. decembra 2012 sklenili banka SNN ter podjetji IN in Finnfjord, in dokumentacijo v zvezi odsotnostjo nezastavljenega zavarovanja.

⁽¹⁾ UL L 144, 10.6.2010, str. 1, in Dopolnilo EGP št. 29, 10.6.2010, str. 1.

⁽²⁾ Odločba št. 344/09/COL *Helguvík Aluminium Smelter* (UL C 294, 3.12.2009, str. 17, in Dopolnilo EGP št. 64, 3.12.2009, str. 10).

⁽³⁾ Med drugim Odločba Nadzornega organa št. 503/08/COL, *Test Centre Mongstad* (UL C 297, 20.11.2008, str. 11, in Dopolnilo EGP št. 69, 20.11.2008, str. 2), in Sklep Komisije v zadevi N 117/2007, Dekontaminacija obrata „Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH“ s strani podjetja „57 Profi-Start GmbH“ (UL C 275, 16.11.2007, str. 2).

11.4 Pripombe norveških organov na pripombe tretjih strank

- (47) Norveški organi so predložili pripombe na dva sklopa pripomb tretjih strank podjetja Finnfjord. Norveški organi se strinjajo s podjetjem Finnfjord in so pojasnili manjša dejanska vprašanja glede vira financiranja predlaganih nepovratnih sredstev v višini 16 milijonov NOK. Ker se sredstva iz zadevnih virov izplačujejo na enoten način, se te pojasnitve niso izkazale za bistvene za oceno priglašenega ukrepa, ki jo opravi Nadzorni organ.

II. OCENA

1. Obstoje državne pomoči

- (48) Člen 61(1) Sporazuma EGP določa:

„Razen če ta sporazum ne določa drugače, je vsaka pomoč, ki jo dodelijo države članice ES, države Efte ali je dodeljena v kakršni koli obliki iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z delovanjem tega sporazuma, kolikor škodi trgovini med pogodbenicami.“

- (49) Iz tega sledi, da ukrep pomeni državno pomoč v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji: ukrep: (i) odobri država oz. se pomoč dodeli iz državnih sredstev; (ii) zagotavlja upravičencu selektivno gospodarsko prednost; (iii) lahko vpliva na trgovino med pogodbenicami in izkrivlja konkurenco.
- (50) Ukrep pomoči mora odobriti država ali se pomoč dodeli iz državnih sredstev. V zvezi s tem se opozarja, da je podjetje IN javni subjekt. Njegova nepovratna sredstva financira Norveška. Priglašeni ukrep se torej financira iz državnih sredstev in se lahko prenese na podjetje Finnfjord pod nadzorom javnega subjekta, ki ga nadzira država. Nadzorni organ zato meni, da ukrep vključuje državna sredstva.
- (51) Da bi priglašeni ukrep pomenil državno pomoč, mora podjetju Finnfjord nuditi ugodnost oprostitev dajatev, ki običajno bremenijo njegov proračun. Poleg tega mora biti ukrep selektiven, pri čemer daje prednost „posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga“. Neposredna nepovratna sredstva v višini 16 milijonov NOK predstavljajo prenos gotovine, ki je podjetje Finnfjord v okviru običajnega poslovanja ne bi prejelo. Predlagana nepovratna sredstva so namenjena izključno podjetju Finnfjord. Zato je Nadzorni organ sklenil, da ta neposredna nepovratna sredstva zagotavljajo podjetju Finnfjord selektivno gospodarsko prednost.
- (52) Ukrep se šteje za državno pomoč v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP, če lahko izkrivlja konkurenco in vpliva na trgovino med pogodbenicami navedenega sporazuma. V skladu z ustaljeno sodno prakso zgolj dejstvo, da ukrep okrepi položaj enega podjetja v razmerju do drugih konkurenčnih podjetij v trgovini znotraj EGP, zadostuje za sprejetje sklepa, da lahko ukrep vpliva na trgovino med pogodbenicami in izkrivlja konkurenco med podjetji, ustanovljenimi v drugih državah EGP⁽¹⁾. Podjetje Finnfjord proizvaja ferosilicij in mikrosiliko, ki ju prodaja na evropskem trgu⁽²⁾. Nadzorni organ je zato sklenil, da pomoč vpliva na trgovino med pogodbenicami Sporazuma EGP in izkrivlja konkurenco v EGP, ker je upravičenec dejaven v sektorju, v katerem trgujejo pogodbenice.
- (53) Nadzorni organ je na podlagi navedenih ugotovitev sklenil, da priglašeni ukrep v obliki neposrednih nepovratnih sredstev v višini 16 milijonov NOK, ki jih je podjetje IN dodelilo podjetju Finnfjord, predstavlja državno pomoč v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP.

⁽¹⁾ Sodba sodišča Efte z dne 20. maja 1999 v zadevi E-6/98, *Norveška proti Nadzornemu organu Efte*, Recueil, št. 76, točka 59; Zadeva 730/79, *Philip Morris proti Komisiji*, EU:C:1980:209, točka 11, kjer je navedeno: „Če državna finančna pomoč okrepi položaj podjetja v primerjavi z drugimi podjetji, ki konkurirajo v trgovini v Skupnosti, je treba slednja obravnavati, kot da je navedena pomoč vplivala nanje“.

⁽²⁾ Kot je opisano v Odločbi Nadzornega organa št. 39/11/COL (navedena zgoraj).

2. Postopkovne zahteve

- (54) V skladu s členom 1(3) dela I Protokola 3 je „treba Nadzorni organ Efte o kakršnih koli načrtih za dodelitev ali spremembo pomoči obvestiti dovolj zgodaj, da lahko predloži svoje pripombe [...]. Zadevna država ne sme izvajati svojih predlaganih ukrepov, dokler v tem postopku ni sprejeta dokončna odločitev.“
- (55) Norveški organi so z dopisom z dne 26. junija 2013 priglasili ukrep pomoči v višini 16 milijonov NOK. Pomoč je bila dodeljena pod pogojem, da jo odobri Nadzorni organ, zato ni bila izplačana.
- (56) Glede na predložene informacije se zdi, da je bila pomoč dodeljena na podlagi sheme pomoči, ki ni bila priglašena Nadzornemu organu, ker so jo norveški organi obravnavali, kot da jo ureja takrat veljavna uredba o splošnih skupinskih izjemah ⁽¹⁾. Nepovratna sredstva podjetij Enova in IN predstavljajo pomoč za naložbe, namenjeno istemu podjetju za isti naložbeni projekt. Norveški organi so zato sklenili, da bi bilo treba pomoč podjetju Finnfjord posamično priglasiti, ker je skupaj s pomočjo podjetja Enova presegla prag, nad katerim za posamezne dodelitve pomoči velja obveznost priglasitve ⁽²⁾.
- (57) Nadzorni organ je na podlagi navedenega sklenil, da so norveški organi izpolnili svoje obveznosti iz člena 1(3) dela I Protokola 3.

3. Združljivost – pravna podlaga

- (58) Podjetje IN trdi, da je pomoč podjetju Finnfjord združljiva s členom 61(3)(c) Sporazuma EGP kot pomoč za varstvo okolja. Poudarja, da zadevna pomoč ne predstavlja oblike pomoči za reševanje.
- (59) Na podlagi člena 61(3)(c) Sporazuma EGP se „pomoč za pospeševanje razvoja nekaterih gospodarskih dejavnosti ali nekaterih gospodarskih območij“ lahko šteje za združljivo z delovanjem Sporazuma EGP, kadar takšna pomoč ne škoduje trgovskim pogojem in konkurenci v EGP v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi.
- (60) Nadzorni organ je z Odločbo št. 39/11/COL odobril začetno pomoč, ki se je iz sheme energetskega sklada namenila projektu energijske predelave podjetja Finnfjord, potem ko je izvedel podrobno oceno te pomoči v skladu s poglavjem 5 smernic EAG. Nadzorni organ je sklenil, da je priglašena pomoč podjetja Enova prispevala k varstvu okolja, tako da je spodbudila podjetje Finnfjord k sprejetju ukrepa za prihranek energije, ki ga brez pomoči ne bi sprejelo.
- (61) Po začetku formalnega postopka preiskave je Nadzorni organ 16. julija 2014 sprejel nov sklop smernic o državni pomoči za varstvo okolja in energijo za obdobje 2014–2020 (v nadaljnjem besedilu: smernice EEAG) ⁽³⁾, ki so nadomestile smernice EAG ⁽⁴⁾. Nadzorni organ uporablja smernice EEAG od datuma njihovega sprejetja ⁽⁵⁾ tudi v zvezi z dodelitvami individualne pomoči, priglašene pred sprejetjem smernic EEAG, kadar je pozvan, da se odloči po datumu sprejetja ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Uredba Komisije (ES) št. 800/2008 z dne 6. avgusta 2008 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive s skupnim trgovom z uporabo členov 87 in 88 Pogodbe (UL L 214, 9.8.2008, str. 3), vključena v točko 1j Priloge XV k Sporazumu EGP.

Glej člen 6(1)(b) skupaj s členom 7(1) takrat veljavne uredbe o splošnih skupinskih izjemah.

Člen 6(1)(b) določa: „Ta uredba se ne uporablja za nobeno individualno pomoč, bodisi dodeljeno kot *ad hoc* pomoč bodisi na podlagi sheme, katere bruto ekvivalent dotacije presega naslednje pragove [.../ (b) pomoč za naložbe za varstvo okolja: 7,5 milijona EUR na podjetje in na naložbeni projekt;“.

⁽²⁾ Člen 7(1) določa: „Pri določanju, ali se spoštujejo pragovi za posamično priglasitev iz člena 6 in največja intenzivnost pomoči iz Poglavja II, se upošteva skupni znesek ukrepov javne podpore za dejavnost ali projekt, ki prejema pomoč, ne glede na to, ali se ta podpora financira iz lokalnih, regionalnih, nacionalnih virov ali virov Skupnosti.“

⁽³⁾ Še neobjavljeno v UL ali Dopolnilu EGP, vendar je na voljo na spletni strani Nadzornega organa: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

⁽⁴⁾ Točka 237 smernic EEAG.

⁽⁵⁾ Točka 237 smernic EEAG.

⁽⁶⁾ Točka 238 smernic EEAG. Nadzorni organ navaja, da bo uporabljal smernice EAG za pomoč, dodeljeno na podlagi *odobrenih* shem pomoči, kadar bo pozvan, da se odloči po začetku veljavnosti smernic EEAG. Vendar po informacijah Nadzornega organa priglašena pomoč v obravnavanem primeru ni dodeljena na podlagi sheme pomoči, ki jo je odobril Nadzorni organ.

- (62) Nadzorni organ je pomoč podjetja Enova odobril kot ukrep za prihranek energije. Smernice EEAG ne vključujejo poglavja o prihranku energije, ker se je namesto tega vključilo poglavje o energetske učinkovitosti ⁽¹⁾. Nadzorni organ ocenjuje združljivost priglašene pomoči na podlagi poglavja o energetske učinkovitosti iz smernic EEAG.
- (63) Nadzorni organ ugotavlja, da se njegova ocena združljivosti priglašenega ukrepa v obravnavanem primeru ne bi bistveno razlikovala, če bi uporabil smernice EAG. V dokaz so v nadaljevanju navedena zadevna načela smernic EEAG in EAG.

4. Obseg formalnega postopka preiskave

- (64) V sklepu o začetku formalnega postopka preiskave in pri oceni priglašenega ukrepa na podlagi takrat veljavnih smernic EAG je Nadzorni organ poudaril, da glede na to, da je že ocenil združljivost pomoči, ki jo je podjetje Enova dodelilo projektu energijske predelave podjetja Finnfjord, ne dvomi, da je dodatna pomoč zaradi sorazmerno majhnega zneska v primerjavi z začetno pomočjo usmerjena v nedelovanje trga. Ob predpostavki, da bi pomoč imela spodbujevalni učinek in bi bila nujna, je bil Nadzorni organ tudi prepričan, da bi bili izkrivljanje konkurence in učinki na trgovino omejeni, tako da bi bilo skupno ravnotežje pozitivno. Ta vprašanja se zato v nadaljevanju ne bodo obravnavala.
- (65) Predmet ocene v nadaljevanju je, ali ima priglašena pomoč spodbujevalni učinek in je nujna.

5. Ocena združljivosti

5.1 Pomoč nima spodbujevalnega učinka in ni nujna

- (66) Da bi bila pomoč združljiva z delovanjem sporazuma EGP, mora v skladu s smernicami EEAG ⁽²⁾ imeti spodbujevalni učinek. Ključni element ocene združljivosti je, ali je priglašena pomoč nujna za zagotovitev resnične spodbude za naložbo, ki se sicer ne bi izvedla. Preveriti je treba, ali je pomoč nujna za zagotovitev spodbujevalnega učinka za naložbe, tj. ali pomoč dejansko prispeva k spremembi vedenja prejemnika, tako da se stopnja varstva okolja zviša ⁽³⁾.
- (67) Nadzorni organ bo praviloma sklenil, da spodbujevalni učinek ne obstaja, če se je projekt začel izvajati, preden je prejemnik predložil vlogo za pomoč ⁽⁴⁾. Ker se obravnavani primer nanaša na dodelitev dodatne pomoči za kritje zvišanih stroškov projekta v teku, Nadzorni organ ne more domnevati, da imajo vloge za pomoč, predložene pred začetkom del, spodbujevalni učinek. Podjetje Finnfjord je februarja 2011 začelo z izvajanjem projekta v vrednosti 700 milijonov NOK na podlagi dodeljene pomoči v višini 175 milijonov NOK.
- (68) Vendar Nadzorni organ ne izključuje spodbujevalnega učinka pomoči za projekt, če je dodelitev pomoči nedvomno zagotovila dokončanje projektov, ki se sicer ne bi uspešno zaključili, ali dodatno varstvo okolja, ki se sicer ne bi doseglo ⁽⁵⁾. Pri oceni spodbujevalnega učinka pomoči s tega vidika je treba pozorno proučiti obratne hipotetične razmere, tj. ukrepanje podjetja brez pomoči.
- (69) Podjetje je oktobra 2012 dokončalo projekt brez izplačila pomoči. Nadzorni organ na podlagi predloženih informacij in dokazov meni, da podjetje Finnfjord po februarju 2011 in do dokončanja projekta oktobra 2012 ni resnično razmišljalo o zaustavitvi, zmanjšanju obsega ali prekinitvi projekta. Ob upoštevanju sklepov seje upravnega odbora z dne 25. septembra 2012 se zdi, da podjetje zaradi previsokih stroškov ni resno razmišljalo o možnosti zaustavitve ali odložitve projekta v celoti ali delno ali možnosti zmanjšanja njegovega obsega. V

⁽¹⁾ V točki 14(2) smernic EEAG je „energetska učinkovitost“ opredeljena kot količina prihranjene energije, določeno z meritvijo in/ali oceno porabe pred izvedbo ukrepa za izboljšanje energetske učinkovitosti in po njej, ob zagotovljenih normalnih zunanjih pogojih, ki vplivajo na porabo energije.

⁽²⁾ Točki 139 in 44 smernic EEAG. Glej tudi točke 171–173 in 27–29 smernic EAG.

⁽³⁾ Točka 44 smernic EEAG. Glej tudi točko 142 smernic EAG.

⁽⁴⁾ Točka 45 smernic EEAG. Glej tudi točko 143 smernic EAG.

⁽⁵⁾ Zadeva T-162/06, *Kronoply proti Komisiji*, EU:T:2009:2, točka 85. Potrjeno v pritožbenem postopku v zadevi C-117/09 P, *Kronoply proti Komisiji*, EU:C:2010:370.

zapisniku se je upravnega odbora z dne 25. septembra 2012 je navedeno, da je podjetje Finnford nameravalo zaprositi banko SNN za dodatno financiranje posojil, podjetji Enova in IN pa za dodatno pomoč, ter da bi podjetje Finnford vsakršno morebitno pomoč uporabilo neposredno za zmanjšanje posojila, za katerega bi zaprosilo banko SNN.

- (70) To ugotovitev naj bi podjetje podprlo v svojih pripombah k sklepu Nadzornega organa o začetku formalnega postopka preiskave. Čeprav se podjetje sklicuje na svojo potrebo po dodatnem financiranju v višini [80–95] milijonov NOK in domnevno navaja, da sam položaj, v katerem se je znašlo, kaže, da je podjetje razmišljalo o opustitvi projekta, temu nasprotujejo druge izjave podjetja, v katerih se sklicuje na odsotnost „svobodne volje“ (glej uvodno izjavo 42 zgoraj) in zlasti dejstvo, da je podjetje Finnford dokončalo projekt brez izplačila pomoči.
- (71) Če je podjetje menilo, da nima nobene druge možnosti, kot da nadaljuje s projektom, mu pomoč ne bi zagotovila nobene spodbude, ker bi morale dokončati projekt s pomočjo ali brez nje. Z drugimi besedami, podjetje Finnford bi v obratnem scenariju tudi brez pomoči dokončalo projekt brez zamud in brez zmanjšanja obsega.
- (72) Nadzorni organ ni prepričala utemeljitev, da je pomoč spodbudila zagotovitev paketa financiranja v višini [80–95] milijonov NOK in je bila nujna zlasti za zagotovitev posojila banke SNN v višini [45–60] milijonov NOK. Tudi če bi banka SNN kot pogoj za posojilo določila, da mora podjetje IN dodeliti pomoč v višini 16 milijonov NOK, so bila sredstva (banke SNN in podjetja IN) izplačana brez predhodne odobritve dodatne pomoči s strani Nadzornega organa. To dokazuje neodvisnost posojil od dodelitve pomoči. Upnik, ki bi dejansko izplačilo pomoči določil kot pogoj za nadaljnje financiranje, bi pred izplačilom dodatnega dolžniškega kapitala počakal na dovoljenje Nadzornega organa, če je od tega odvisen obstoj paketa financiranja. Poleg tega iz informacij, predloženih Nadzornemu organu, ni razvidno, da bi morale podjetje Finnford takoj odplačati posojila, če Nadzorni organ ne bi odobril pomoči.
- (73) Pomoč mora biti nujna, da je združljiva z delovanjem Sporazuma EGP. S pomočjo se ne smejo subvencionirati stroški za dejavnost, ki bi jo podjetje v vsakem primeru izvajalo, in ne sme se uravnovesiti običajno poslovno tveganje gospodarske dejavnosti ⁽¹⁾. Vendar bi se lahko pomoč za dodatne stroške, ki so nastali zaradi nepredvidenih zunanjih dejavnikov, ki jih ni mogoče obravnavati kot del običajnega poslovnega tveganja zadevne gospodarske dejavnosti, štela za združljivo z delovanjem Sporazuma EGP ⁽²⁾.
- (74) Nadzorni organ ugotavlja, da se je podjetje Finnford februarja 2011 ob soočenju z zvišanjem stroškov s 511,66 milijona NOK na 700 milijonov NOK odločilo, da bo s projektom nadaljevalo, ne da bi zaprosilo za dodatno pomoč. Zato je za to preiskavo pomembno zvišanje stroškov za [80–95] milijonov NOK, tj. s 700 milijonov NOK na [približno 800] milijonov NOK. To predstavlja približno [...]odstotno zvišanje.
- (75) Glede na predložene informacije je bilo zvišanje stroškov, kot je opisano v uvodni izjavi 22 zgoraj, povezano z: adaptacijami obstoječih strojev, adaptacijami treh obstoječih peči, adaptacijami kanalov za dim, napravami v stavbi turbine in drugih stavbah, daljšimi izpadi proizvodnje od pričakovanih ter dokončanjem dela in naprav. Pričakuje se, da bo podjetje tovrstna zvišanja stroškov upoštevalo pri načrtovanju te vrste projekta, saj predstavlja običajno poslovno tveganje gospodarske dejavnosti. Ne morejo se obravnavati kot posledica zunanjih dejavnikov in ne zdijo se nepredvidljiva. Obravnavani primer se torej razlikuje od primera *Helguvík Aluminium Smelter* ⁽³⁾, na katerega se sklicuje podjetje Finnford. V navedenem primeru je imel upravičenec do pomoči težave pri pridobitvi financiranja v času izredne finančne krize na Islandiji leta 2008, pri čemer se lahko te razmere utemeljeno obravnavajo kot nepredviden zunanji dejavnik. Nadzorni organ glede na navedeno meni, da želijo norveški organi s priglasenim ukrepom pomoči zagotoviti podjetju Finnford nadomestilo za običajno poslovno tveganje projekta, ki ga je podjetje izvedlo.
- (76) Nadzorni organ priznava, da bi rezultat njegove ocene lahko bil drugačen, če bi norveški organi, namesto da so predlagali izplačilo dveh fiksnih zneskov pomoči (s strani podjetja Enova in pozneje podjetja IN), dodelili pomoč za kritje določenega odstotka upravičenih stroškov projekta. To velja zlasti, če je obseg nepredvidenih dodatnih stroškov precejšen in povezan z dejstvom, da je projekt inovativen in da je zato težko vnaprej oceniti njegove stroške. Vendar ta trditev ni pomembna za sklop dejstev, ki jih mora Nadzorni organ upoštevati v zvezi z obravnavanim primerom.

⁽¹⁾ Točka 44 smernic EEAG.

⁽²⁾ Zadeva T-162/06, *Kronoply proti Komisiji*, EU:T:2009:2, točka 88.

⁽³⁾ Naveden zgoraj.

- (77) Nadzorni organ poudarja, da morajo norveški organi dokazati, da so pogoji za odstopanje od člena 61(1) Sporazuma EGP izpolnjeni ⁽¹⁾. Dejstva in utemeljitve, ki so jih predložili norveški organi (in podjetje Finnfjord), Nadzornega organa niso prepričali, da ima priglašena pomoč podjetja IN spodbujevalni učinek ali da je nujna.
- (78) Nadzorni organ je na podlagi navedenega sklenil, da priglašena pomoč, ki jo je podjetju Finnfjord dodelilo podjetje IN, nima spodbujevalnega učinka in ni nujna. Ker pomoč že samo iz teh razlogov ni združljiva z delovanjem Sporazuma EGP, Nadzorni organ ne bo ocenil primernosti niti sorazmernosti pomoči.

6. Sklepna ugotovitev – pomoč ni združljiva

- (79) Nadzorni organ je na podlagi informacij, ki so jih predložili norveški organi, sklenil, da predlaganih 16 milijonov NOK gotovinske dotacije, ki jo je podjetje IN dodelilo podjetju Finnfjord, pomeni državno pomoč v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP.
- (80) Sklenil je, da ta pomoč ni združljiva z delovanjem Sporazuma EGP. Zato norveški organi niso pooblaščen, da jo dodelijo.
- (81) Nadzorni organ poziva norveške organe, da kopijo te odločbe nemudoma posredujejo podjetju Finnfjord

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

1. Neposredna nepovratna sredstva v višini 16 milijonov NOK, ki so bila dodeljena podjetju Finnfjord in ki so jih norveški organi priglasili 26. junija 2013, so nezdružljiva z delovanjem Sporazuma EGP.
2. Zato se ne smejo dodeliti.
3. Formalni postopek preiskave se zaključi.

Člen 2

Ta odločba je naslovljena na Kraljevino Norveško.

Člen 3

Besedilo te odločbe v angleškem jeziku je edino verodostojno.

V Bruslju, 8. aprila 2015

Za Nadzorni organ Efte

Oda Helen SLETNES

Predsednica

Helga JÓNSDÓTTIR

Članica kolegija

⁽¹⁾ Zadeva C-106/09 P, *Komisija proti Government of Gibraltar in Združenemu kraljestvu*, EU:C:2011:732, točka 147. Zadeva C-372/97, *Italija proti Komisiji*, EU:C:2004:234, točka 81. Zadeva C-364/90, *Italija proti Komisiji*, EU:C:1993:157, točka 20. Zadeva T-68/03, *Olympiaki Aeroporja Ypiresies AE proti Komisiji*, EU:T:2007:253, točka 34.

ODLOČBA NADZORNEGA ORGANA EFTE**št. 357/15/COL****z dne 23. septembra 2015****o zaključku formalnega postopka preiskave državne pomoči v korist družbe Sandefjord Fotball AS
(Norveška) [2016/906]**

NADZORNI ORGAN EFTE (V NADALJNJEM BESEDILU: NADZORNI ORGAN) JE –

ob upoštevanju sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru (v nadaljnjem besedilu: Sporazum EGP), zlasti člena 61 Sporazuma in Protokola 26 k Sporazumu,

ob upoštevanju sporazuma med državami Efte o ustanovitvi nadzornega organa in sodišča (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o nadzornem organu in sodišču), zlasti člena 24 Sporazuma,

ob upoštevanju Protokola 3 k Sporazumu o nadzornem organu in Sodišču (v nadaljnjem besedilu: Protokol 3), zlasti člena 7(3) dela II Protokola,

ob upoštevanju naslednjega:

I. DEJSTVA**1. Postopek**

- (1) Po prejemu pritožb in informacij o trgu je nadzorni organ 31. oktobra 2013 obvestil norveške organe o domnevni državni pomoči pri financiranju novega nogometnega stadiona v Sandefjordu (dokument št. 686574). V istem dopisu je nadzorni organ zahteval informacije o domnevnem ukrepu pomoči, ki so jih norveški organi predložili 29. novembra 2013 (dokument št. 691773 in dokument št. 691774).
- (2) Nadzorni organ je 16. januarja 2014 od norveških organov zahteval dodatne informacije (dokument št. 694963), ki so bile predložene 14. februarja 2014 (dokument št. 699518).
- (3) Nadzorni organ se je na podlagi razpoložljivih informacij odločil, da 22. oktobra 2014 sprejme Odločbo št. 444/14/COL o začetku formalnega postopka preiskave pomoči v korist Sandefjord Fotball AS in norveške organe pozval, naj predložijo pripombe. Odločba je bila 15. januarja 2015 objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* in je pozivala tretje osebe, naj predložijo svoje pripombe v enem mesecu od dneva objave.
- (4) Norveškemu organom je bilo odobreno podaljšanje roka za predložitev pripomb, in sicer do 23. decembra 2014, ko so norveški organi pripombe tudi predložili (dokumenti od št. 733899 do št. 733901). Nadzorni organ ni prejel nobenih dodatnih pripomb.

2. Upravičenka – družba Sandefjord Fotball AS

- (5) Nogometni klub Sandefjord Fotball je društvo, ki je bilo ustanovljeno leta 1998 na podlagi sporazuma o sodelovanju med dvema največjima nogometnima kluboma v Sandefjordu, in sicer klubom Sandefjord Ballklubb ter IL Runar. Cilj sodelovanja je bil ustvariti profesionalno nogometno ekipo v Sandefjordu, ki bi se uvrstila v norveško prvo ligo.
- (6) V okviru Sandefjord Fotball AS, družbe z omejeno odgovornostjo, deluje profesionalna (v nadaljnjem besedilu: prva ekipa) ⁽¹⁾. Sodelovanje med klubom Sandefjord Fotball in družbo Sandefjord Fotball AS temelji na zahtevah norveške nogometne zveze. V okviru kluba delujeta tudi amaterska ekipa in mladinska nogometna ekipa. Klub organizira tudi poletne nogometne šole in regionalna nogometna tekmovanja za mlade amaterske igralce.

⁽¹⁾ Dodatne informacije o upravičencu so na voljo v Odločbi št. 444/14/COL.

3. Opis ukrepa

3.1 Ozadje

- (7) Do leta 2007 je prva ekipa kluba Sandefjord Fotball za vadbo in tekme uporabljala stadion v lasti občine v Bugårdsparkenu. Vendar ta stadion ni bil v skladu z zahtevami norveške nogometne zveze za klube, ki igrajo v najvišji ligi. Ocenjeno je bilo, da naj bi nadgradnja obstoječega stadiona stala približno 40 milijonov NOK, ki jih občina Sandefjord ni bila pripravljena vložiti.

3.2 Gradnja novega stadiona

- (8) Leta 2005 je med občino Sandefjord in družbo Sandefjord Fotball AS potekala razprava o možnosti izgradnje novega stadiona. Občina se je strinjala, da bo zagotovila potrebno zemljišče, družba Sandefjord Fotball AS pa naj bi financirala in upravljala stadion.
- (9) Občina je pridobila več zemljiških parcel v območju Pindsle v skupni vrednosti približno 3,7 milijonov NOK. Zemljišče je bilo v tistem času kmetijska parcela. V odločbi občine z dne 6. septembra 2005 o dovoljenju za pridobitev je bilo predvideno, da se namembnost zemljišča spremeni v zemljišče za poslovno uporabo in odredi gradnja stadiona. V novem prostorskem načrtu je bilo zemljišče razdeljeno na dva dela: zemljiška parcela št. 152/96 je bila določena za večnamenski stadion in za poslovno uporabo, parcela št. 152/97 pa za poslovno uporabo. S sporazumom z dne 28. novembra 2006 sta bili obe zemljiški parceli preneseni na dve hčerinski družbi v popolni lasti družbe Sandefjord Fotball AS: zemljiška parcela št. 152/96 je prešla v last Sandefjord Fotball Stadion AS, zemljiška parcela št. 152/97 pa v last Sandefjord Fotball Næring AS.
- (10) V skladu s sporazumom je družba Sandefjord Fotball AS prevzela financiranje izgradnje stadiona. Stroški gradnje so bili ocenjeni na 110 milijonov NOK. Družba Sandefjord Fotball AS naj bi prispevala 70 milijonov NOK iz lastnih sredstev in od zunanjih vlagateljev, iz prodaje imenskih pravic itd. ter vzela posojilo za preostalih 40 milijonov NOK. Sandefjord Fotball AS bi prispevek delno poravnala s prodajo zemljišča, namenjenega poslovnim uporabi (zemljiška parcela št. 152/97), družbi Pindsle Property AS.
- (11) Sporazum je poleg izgradnje stadiona vključeval tudi več dodatnih obveznosti. Družba Sandefjord Fotball AS se je strinjala, da bo uredila ceste na območju stadiona in krila stroške zaradi neuporabe starega stadiona, vključno s popravili.
- (12) Kmalu po podpisu sporazuma je družba Pindsle Property AS pridobila delnice v družbi Sandefjord Fotball Næring AS, ki je imela v lasti zemljiško parcelo št. 152/97, v vrednosti 40 milijonov NOK. Pred prodajo družba ni bila vrednotena.
- (13) Novi stadion je bil dokončan julija 2007, skupni stroški gradnje pa so znašali 110 milijonov NOK ⁽¹⁾. Poleg nogometnega igrišča in tribun vsebuje tudi več drugih objektov, vključno z atletsko stezo, centrom za fitnes in sejnimi sobami. Ti objekti se brezplačno oddajajo drugim (večinoma amaterskim športnim) organizacijam.

3.3 Nadaljnja prodaja stadiona

- (14) Leta 2009 se je družba Sandefjord Fotball AS znašla v finančnih težavah. Družba se je odločila zbrati sredstva s prodajo družbe Sandefjord Fotball Stadion AS (ki je imela v lasti stadion in sosednje nepremičnine na zemljiški parceli št. 152/96) družbi Pindsle Property AS. V skladu z norveško zakonodajo je morala v tem primeru vrednotenje družbe opraviti tretja oseba, saj je več posameznikov hkrati bilo tako član upravnega odbora kot delničar obeh družb, Sandefjord Fotball AS in Pindsle Property AS.
- (15) V strokovnem poročilu z dne 6. aprila 2009 je bila vrednost družbe Sandefjord Fotball Stadion AS ocenjena med 14 in 16 milijonov NOK. Družba je bila 9. junija 2009 prodana za 15 milijonov NOK.

⁽¹⁾ Norveški organi so potrdili, da je začetna naložba znašala 110 milijonov NOK. Vendar je klub pozneje investiral še dodatnih 17 milijonov NOK v dodatke in opremo, delo pa so večinoma opravili člani kluba (v nadaljnjem besedilu: *dugnadsarbeid*).

4. Odločba o začetku postopka

- (16) Nadzorni organ je 22. oktobra 2014 izdal Odločbo št. 444/14/COL o začetku formalnega postopka preiskave v korist družbe Sandefjord Fotball AS.
- (17) V tej odločbi je nadzorni organ sprejel predhodno ugotovitev, da je prenos zemljišča na Sandefjord Fotball AS pomenil državno pomoč v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP. Nadzorni organ je zlasti menil, da je bil prenos izveden pod tržno vrednostjo tako za zemljiško parcelo št. 152/96 (namenjeno večnamenskem stadionu in poslovni uporabi) kot za zemljiško parcelo št. 152/97 (namenjeno poslovni uporabi).
- (18) Ker norveški organi niso predložili nobenih argumentov v zvezi z oceno združljivosti, je nadzorni organ podvomil, ali se ukrep lahko razglasi za združljivega z delovanjem Sporazuma EGP

5. Pripombe norveških organov

- (19) Norveški organi so pripombe na odločbo o začetku postopka predložili v dopisu z dne 23. decembra 2014 (dokumenti od št. 733899 do št. 733901).

5.1 Transakcija ne vključuje državne pomoči

- (20) Norveški organi v svojih pripombah trdijo, da prenos zemljišča z občine Sandefjord na družbo Sandefjord Fotball AS ne pomeni državne pomoči, saj domnevna upravičenka ni imela nobenih ugodnosti.
- (21) Norveški organi zlasti trdijo, da je bila tržna vrednost zadevnega zemljišča v času transakcije negativna in v zvezi s tem so predložili vrednotenje strokovnjaka z dne 5. februarja 2014. Vrednost zemljišča je bila domnevno negativna predvsem zato, ker je transakcija zemljišča na družbo Sandefjord Fotball AS vključevala obveznost (glede na pogoje prenosa zemljišča in v skladu s pravili za določanje namembnosti zemljišča), da družba zgradi nogometni stadion in ker so stroški izgradnje stadiona presegali vrednost zemljišča.
- (22) Po navedbah norveških organov bi se obveznost izgradnje stadiona lahko veljavno naložila kot „posebna obveznost“ v skladu s točko 2.2(c) dela V smernic nadzornega organa o elementih državne pomoči pri prodaji zemljišč in objektov s strani javnih organov (v nadaljnjem besedilu: smernice za prodajo zemljišč) ⁽¹⁾.

5.2 Vsak znesek pomoči bi bil zelo omejen

- (23) Norveški organi v zvezi z zneskom domnevne državne pomoči trdijo, da bi bila tudi, če bi nadzorni organ ugotovil, da je imelo zadevno zemljišče pozitivno tržno vrednost, ta vrednost nizka.
- (24) Norveški organi pojasnjujejo, da so kmetijska zemljišča na Norveškem pod posebno zaščito. Njihova prodaja in/ali sprememba namembnosti je pod strogim nadzorom regionalnih kmetijskih odborov. V primeru zadevnega zemljišča je pristojni kmetijski odbor sprejel predlog za spremembo namembnosti zemljišča samo na podlagi cilja v javnem interesu, da se zgradi stadion. Izvajalec projekta ne bi mogel pridobiti zemljišča, ki bi bilo namenjeno izključno poslovni uporabi. Načelo vlagatelja v tržnem gospodarstvu se pri prenosu zemljišča torej ne more uporabljati. Norveški organi zato menijo, da bi moralo tržno vrednotenje temeljiti na cenah kmetijskih zemljišč, saj je bila taka uporaba zemljišča edina realna alternativa.

⁽¹⁾ Smernice nadzornega organa o elementih državne pomoči pri prodaji zemljišč in objektov s strani javnih organov, ki so bile sprejete 17. novembra 1999. Dostopno na: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

- (25) Nasprotno pa norveški organi glede vrednosti zemljišča, namenjenega poslovni uporabi (zemljiška parcela št. 152/97), trdijo, da je Pindsle Property AS, družba, ki je kupila Sandefjord Fotball Næring AS za 40 milijonov NOK, plačala višjo ceno od tržne. To so podprli s sklicevanjem na poročilo o vrednotenju (Priloga 11 k dokumentu št. 699518), v katerem je bilo ugotovljeno, da je tržna vrednost zemljiške parcele št. 152/97 znašala približno 15 milijonov NOK ⁽¹⁾. Vrednotenje temelji na povprečni ceni za zemljišče, ki je bilo v času transakcije v območju Pindsle namenjeno poslovni uporabi.
- (26) Poleg tega norveški organi trdijo, da je treba pri izračunu zneska pomoči v vsakem primeru izvesti številne odbitke. Ti odbitki so posledica nekaterih obveznosti družbe Sandefjord Fotball AS v korist občine v skladu s sporazumom z dne 28. novembra 2006: (i) 2,6 milijona NOK za prenovu starega stadiona; (ii) 400 000 NOK za zamenjavo reflektorjev na starem stadionu; (iii) 1,5 milijona NOK za izgradnjo javne pešpoti; in (iv) 5 milijonov NOK za izgradnjo krožišča ter prehoda za pešce. Ta sporazum je torej predvidel, da bo družba Sandefjord Fotball AS za zagotovitev storitev občini imela stroške v višini 9,5 milijona NOK (po takratnih ocenah) ⁽²⁾.

5.3 Vsako morebitno državno pomoč bi bilo treba razglasiti za združljivo

- (27) Norveški organi trdijo, da bi bilo treba v primeru, da bi nadzorni organ v sporni transakciji ugotovil element državne pomoči, tako pomoč razglasiti za združljivo z delovanjem sporazuma EGP na podlagi člena 61(3)(c) sporazuma EGP.
- (28) Norveški organi poudarjajo, da je spodbujanje športa, vključno z gradnjo športne infrastrukture, cilj skupnega interesa. Poleg tega trdijo, da je državna pomoč nujen in ustrezen instrument v tem primeru.
- (29) Norveški organi zlasti pojasnjujejo, da je bil v Sandefjordu nov stadion potreben. Poudarjajo visoko zasedenost obstoječega občinskega stadiona, ki so ga v tistem času uporabljali klub Sandefjord Fotball in druge ekipe. Poleg tega je prva ekipa kluba Sandefjord Fotball (ki je delovala na podlagi začasne izjeme) potrebovala sodobnejši stadion, da bi lahko izpolnjevala zahteve za izdajo dovoljenja norveške nogometne zveze, ki bi ji omogočilo, da se obdrži v najvišji norveški ligi.
- (30) Občina Sandefjord je preučila možnosti za nadgradnjo obstoječega stadiona, ki pa ne bi povečala njegovih kapacitet. Gradnja novega stadiona bi po drugi strani rešila težave s kapacitetami in pridobivanjem licence, poleg tega bi bilo s tem zagotovljeno nogometno središče za celotni okraj Vestfold. Kot je razvidno iz spodnje preglednice, novi stadion uporabljajo različni klubi. Poleg tega je bil stari občinski stadion prenovljen (prenovo je financirala družba Sandefjord Fotball AS) in ga v celoti uporabljajo lokalni športni klubi (atletski in nogometni), šole in splošna javnost. To nadalje kaže, da je bila izgradnja novega stadiona v Sandefjordu nujna in da je državna pomoč primerna. Poleg tega bi za nadgradnjo obstoječega stadiona občina morala vložiti približno 40 milijonov NOK, brez možnosti pridobitve sredstev iz zasebnih virov.
- (31) Norveški organi tudi trdijo, da bi bila vsakršna pomoč sorazmerna. Predvsem poudarjajo, da je večino naložbenih stroškov za novi stadion krila družba Sandefjord Fotball AS, ki je najvišji možni znesek stroškov za izgradnjo prispevala iz lastnih sredstev in bančnih posojil. Ta lastni prispevek je zagotovil, da je bil znesek finančne pomoči čim možen.
- (32) Norveški organi poudarjajo tudi negospodarske družabne in amaterske športne dejavnosti, ki jih je omogočila izgradnja stadiona. Obstoječi občinski stadion je zdaj v celoti na voljo za amaterske športe. Poleg tega se na novem stadionu redno izvajajo številne amaterske športne in družabne dejavnosti, vključno s šolskimi prireditvami.

⁽¹⁾ Na podlagi ocene poročila o vrednotenju znaša skupna vrednost zemljiških parcel št. 152/96 in št. 152/97 31 milijonov NOK. Vrednost 15 milijonov NOK je bila določena s porazdelitvijo te ocene glede na velikost obeh zemljiških parcel.

⁽²⁾ Končni stroški so znašali 12 milijonov NOK, pri čemer je dodatne stroške plačala družba Pindsle Property AS.

- (33) Za ponazoritev tega dejstva so norveški organi predložili naslednjo razporednico, ki povzema letno zasedenost stadiona s strani različnih uporabnikov za obdobje od leta 2007 do 2014:

Klub	Dejavnosti	Število ur na leto	Plačilo
Prva ekipa Sandefjord Fotball	20 tekem (april-oktober/november) 100 ur trening april-oktober/november 2 uri $\times$ 5 $\times$ 16 = 160 ur ⁽¹⁾	260	Da
Mladinska ekipa Sandefjord Fotball in rezervne ekipe	trening in tekme maj-september	60	Da
Partnerski klubi	trening in tekme maj-september	30	Ne
Partnerski klubi	Prostori za tečaje in konference, praznovanja, forum za trenerje in managerje, predavanja	30	Ne
Sandar IL (športni klub)	Zaključne tekme prvenstva Sandar v starostnih kategorijah od 14 do 19 let, vključno z otvoritveno slovesnostjo (in uporaba prostorov z omaricami)	25	Ne
Vestfold Fotballkrets (okrajna nogometna zveza)	Dejavnosti za ekipe v Sandefjordu in preostalem okraju v starostnih kategorijah od 14 do 16 let, vključno z vadbo in tekmami, tečaji in izobraževanji za trenerje.	30	Ne
Sandefjord Fotball Bredde (šport za otroke in mladostnike), amaterski turnirji	Uprava kluba uporablja prostore za tečaje in konference. Med poletnimi, jesenskimi in velikonočnimi počitnicami se na nogometnem igrišču izvaja šola nogometa za otroke od 6 do 12 leta starosti. Amaterski turnirji (prvenstva za podjetja).	90	Ne

⁽¹⁾ Pozimi prva ekipa trenira na igrišču z umetno travo, vendar uporablja omarice in druge notranje prostore na stadionu.

- (34) Poleg tega med tednom več okoliških šol in atletskih klubov uporablja atletsko stezo. Na stadionu se izvajajo tudi dnevi dejavnosti, ki jih organizirajo šole.
- (35) Stadion se torej več kot 50-odstotno uporablja za neprofesionalne namene. Glavna omejitev za dodatno povečanje uporabe stadiona v neprofesionalne namene je odpornost igrišča z naravno travo ⁽¹⁾. Profesionalna ekipa lahko prednostno uporablja stadion, tako da rezervira igrišče za domače tekme in ima prednostni dostop za treninge. Notranje prostore (npr. prostore z omaricami in pisarne) lahko vse organizacije uporabljajo vse leto.
- (36) Kot je razvidno iz zgornje tabele, večina neprofesionalnih uporabnikov stadiona ne plačuje najemnine. Prva ekipa po drugi strani plačuje letno najemnino v višini 3 milijonov NOK in dodatnih 20 % od prodaje vstopnic. Norveški organi menijo, da ta znesek ustreza tržni ceni najemnine, saj primerljive ekipe plačujejo najemnino v višini od 2 000 do 5 000 NOK na uro, kar je skupno manj kot 3 milijone NOK letno. Norveški organi zato menijo, da prva ekipa kluba Sandefjord Fotball ne uživa nobenih ugodnosti pri plačevanju najemnine za uporabo stadiona v primerjavi s svojimi konkurenti.

⁽¹⁾ Načrtovana je namestitvev igrišča z umetno travo, s čimer bi se lahko povečala uporaba igrišča.

- (37) Poleg tega norveški organi poudarjajo, da bi bil kakršen koli vpliv na trgovino in konkurenco zelo omejen zaradi lokalnega značaja kluba. Vstopnice za domače tekme se na splošno prodajajo samo lokalno in navijačem gostujočih ekip. Prihodki od prodaje na prodajnih okencih med tekmami nihajo med 600 000 NOK in 1 milijonom NOK letno. Kar zadeva prodajo izdelkov z zaščitnim znakom, je trg omejen predvsem na navijače v okrožju Vestfold. Med klubi ni konkurence v zvezi s temi izdelki. Ime arene je bilo prodano spletni trgovini za elektroniko Komplett.no s sedežem v Sandefjordu. V areni oglašujejo samo lokalna podjetja.
- (38) Tudi kar zadeva trg za prestop igralcev je vpliv na trgovino in konkurenco omejen. Sandefjord Fotball AS trguje z igralci v zelo omejenem obsegu in samo z drugimi norveškimi klubi. Na primer, med leti 2011 in 2013 je s trgovanjem z igralci zaslužili zgolj 1,35 milijona NOK in imel 860 000 NOK stroškov.
- (39) Norveški organi v zvezi s televizijskimi pravicami pojasnjujejo, da jih centralno upravlja norveška nogometna zveza. Delež prihodkov kluba je odvisen od njegove razvrstitve v dveh najpomembnejših norveških ligah. Ker zunaj Norveške ni pravega zanimanja za norveško nogometno ligo, te televizijske pravice nimajo nobenega dejanskega učinka na trgovino in konkurenco.

II. OCENA

1. Obstoje državne pomoči

- (40) Člen 61(1) Sporazuma EEA določa: „Razen če ta sporazum ne določa drugače, je vsaka pomoč, ki jo dodelijo države članice ES, države Efte ali je dodeljena v kakršni koli obliki iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z delovanjem tega sporazuma, kolikor škodi trgovini med pogodbenicami.“
- (41) Iz tega sledi, da ukrep pomeni državno pomoč v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji: ukrep dodeli država ali je dodeljen iz državnih sredstev, podjetju zagotavlja selektivno gospodarsko prednost ter bi lahko vplival na trgovino med pogodbenicami in izkrivljal konkurenco.

1.1 Državna sredstva

- (42) Ukrep pomeni državno pomoč, če ga dodeli država oziroma je dodeljen iz državnih sredstev. Pojem države se ne nanaša samo na centralno vlado, temveč zajema vse ravni državne uprave (vključno z občinami) in javna podjetja ⁽¹⁾.
- (43) Občina Sandefjord je pridobila zadevno zemljišče in ga nato prenesla na dve hčerinski družbi družbe Sandefjord Fotball AS. Nadzorni organ zato ugotavlja, da prenos zemljišča vključuje državna sredstva.

1.2 Podjetje

- (44) V skladu z ustaljeno sodno prakso so podjetja subjekti, ki opravljajo gospodarsko dejavnost ne glede na njihov pravni status in način financiranja ⁽²⁾. Gospodarske dejavnosti so dejavnosti, ki na trgu ponujajo blago ali storitve ⁽³⁾.
- (45) Sandefjord Fotball AS je profesionalni nogometni klub, ki deluje kot zasebna družba. Dejaven je na različnih trgih, vključno s trgom za prestop nogometnih igralcev ter na trgih za prodajo vstopnic, televizijske pravice, spominske artikle kluba in sponzorstvo.

⁽¹⁾ Člen 2 Direktive Komisije 2006/111/ES z dne 16. novembra 2006 o preglednosti finančnih odnosov med državami članicami in javnimi podjetji ter o finančni preglednosti znotraj določenih podjetij (UL L 318, 17.11.2006, str. 17), ki je vključen v točko 1a Priloge XV k Sporazumu EGP.

⁽²⁾ Sodba v zadevi *Höfner in Elser proti Macroton*, C-41/90, EU:C:1991:161, odstavki 21–22; sodba v zadevi *Pavlov in drugi*, združene zadeve od C-180/98 do C-184/98, EU:C:2000:428; in sodba v zadevi *Private Barnehagers Landsforbund proti Nadzornemu organu Efte*, E-5/07, Poročilo Sodišča Efte za leto 2008, str. 61, odstavek 78.

⁽³⁾ Sodba v zadevi *Ministero dell'Economia e delle Finanze proti Cassa di Risparmio di Firenze SpA*, C-222/04, EU:C:2006:8, odstavek 108.

- (46) Nadzorni organ zato ugotavlja, da Sandefjord Fotball AS pomeni podjetje v smislu člena 61 Sporazuma EGP.

1.3 *Gospodarska prednost*

- (47) Prenos zemljišča na podjetje lahko zagotovi gospodarsko prednost, zlasti če se izvede po ceni, ki je nižja od tržne.
- (48) Transakcija, pri kateri se prenesejo državna sredstva, ne pomeni državne pomoči, kadar se izvede v skladu z običajnimi tržnimi pogoji, ki podjetju ne zagotavljajo prednosti ⁽¹⁾. To je znano kot preskus udeleženca v tržnem gospodarstvu.

1.3.1 *Prenos zemljiške parcele št. 152/96*

- (49) Zemljiška parcela št. 152/96 je bila v času prenosa na Sandefjord Fotball AS določena za gradnjo nogometnega stadiona in poslovno uporabo. Za pridobitev gradbenega dovoljenja mora zato gradnja na zemljiški parceli vključevati stadion. Glede na to, da so stroški gradnje stadiona prekoračili morebitno vrednost zemljišča, norveški organi trdijo, da je bila tržna cena za zemljiško parcelo št. 152/96 enaka nič oziroma je bila negativna.
- (50) Nadzorni organ ugotavlja, da lahko obveznosti glede namembnosti zemljišča vplivajo na njegovo tržno ceno. Vendar pa obveznost izgradnje nogometnega stadiona ne more zmanjšati tržne cene na nič, zlasti v primeru transakcije, ki je namenjena pomoči nogometnemu klubu pri gradnji novega stadiona ⁽²⁾.
- (51) V nadaljevanju se nadzorni organ sklicuje na točko 2.2(d) Smernic za prodajo zemljišč, ki določajo, da načeloma „tržna vrednost ne sme biti postavljena pod osnovne ⁽³⁾ stroške za obdobje vsaj treh let po nakupu, razen če je neodvisni cenilec posebej opredelil splošen upad tržnih cen za zemljišča in objekte na upoštevanem trgu.“ V zadevnem primeru je občina Sandefjord pridobila zemljišče, ki je bilo nato razdeljeno na zemljiški parceli št. 152/96 in št. 152/97, za 3,7 milijona NOK. Nadzorni organ ugotavlja, da je bil prenos zemljišča na Sandefjord Fotball AS izveden po ceni, ki je bila nižja od stroškov, ki jih je imela občina z njegovo pridobitvijo.
- (52) Na podlagi zgoraj navedenega nadzorni organ ugotavlja, da je prenos zemljiške parcele št. 152/96 na Sandefjord Fotball AS zagotovil gospodarsko prednost tej družbi.

1.3.2 *Prenos zemljiške parcele št. 152/97*

- (53) Zemljiška parcela št. 152/97 je bila ob prenosu na Sandefjord Fotball AS določena za poslovno uporabo. Norveški organi trdijo, da bi bilo treba prenos zemljiške parcele št. 152/97 oceniti v okviru pogodbe z dne 28. novembra 2006, ki nogometni klub obvezuje predvsem, da v zameno za zemljišče zgradi stadion. Ker so ocenjeni stroški gradnje stadiona presegli vrednost zemljišča, prenos ni mogel povzročiti gospodarske prednosti.
- (54) Nadzorni organ ugotavlja, da je zemljiška parcela št. 152/97 namenjena poslovni uporabi. V skladu s pravili prostorskega načrtovanja torej ni obveznosti za gradnjo stadiona na tem zemljišču. Prav tako ni obstajala nobena zavezujoča omejitev v času prenosa zemljišča na Sandefjord Fotball AS, ki bi izhajala iz njegovega predhodnega statusa kmetijskega zemljišča. Samo pogodba z dne 28. novembra 2006 obvezuje Sandefjord Fotball AS, da uredi in financira izgradnjo stadiona. To je edini pravni instrument, ki določa, da se zemljiška parcela št. 152/97 proda za namene financiranja dela gradnje.

⁽¹⁾ Sodba v zadevi *SFEI in drugi*, C-39/94, EU:C:1996:285, odstavki 60–61.

⁽²⁾ V tem smislu se nadzorni organ sklicuje tudi na točko 2.2(c) Smernic za prodajo zemljišč, ki v zvezi z izvajanjem vrednotenja določajo „... obveznosti, katerih izpolnitev bi bila vsaj deloma v kupčevem interesu, se morajo ovrednotiti ob upoštevanju naslednjega dejstva“.

⁽³⁾ Tj. stroški pridobitve, ki jih ima zadevni javni organ.

- (55) Nadzorni organ meni, da udeleženec v tržnem gospodarstvu, ki prodaja zemljišče, ne bi določil takšnih pogojev za gradnjo ali financiranje stadiona. Nadzorni organ zato ne more sprejeti trditve, da bi bilo treba pri oceni, ali obstaja gospodarska prednost, upoštevati pogodbeno vez med prenosom zemljiške parcele št. 152/97 na družbo Sandefjord Fotball AS in gradnjo stadiona.
- (56) Nadzorni organ nadalje ugotavlja, da je družba Sandefjord Fotball AS kmalu po prenosu prodala svoje delnice v družbi Sandefjord Fotball Næring AS, ki je imela v lasti zemljiško parcelo št. 152/97, družbi Pindsle Property AS za 40 milijonov NOK. Ta prodaja kaže, da je zadevno zemljišče imelo gospodarsko vrednost.
- (57) Na podlagi navedenega nadzorni organ ugotavlja, da je prenos zemljiške parcele št. 152/97 na Sandefjord Fotball AS zagotovil gospodarsko prednost tej družbi.

1.4 *Selektivnost*

- (58) Domnevna državna pomoč izhaja iz transakcije med občino Sandefjord in družbo Sandefjord Fotball AS. V skladu s členom 61 Sporazuma EGP je to selektiven ukrep, saj se nanaša samo na eno določeno podjetje.

1.5 *Izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino med pogodbenicami*

- (59) V skladu s sodno prakso o vplivu na trgovino in izkrivljanju konkurence nadzornemu organu „ni treba dokazati dejanskega vpliva odobrene pomoči na trgovino [...] niti dejanskega izkrivljanja konkurence, ampak mora le preučiti, ali taka pomoč lahko vpliva na trgovino in na izkrivljanje konkurence“ ⁽¹⁾.
- (60) Že dejstvo, da pomoč krepi položaj podjetja v primerjavi z drugimi podjetji, ki konkurirajo v trgovini znotraj EGP, zadostuje za sklep, da ukrep lahko izkrivlja konkurenco in vpliva na trgovino med pogodbenicami Sporazuma EGP ⁽²⁾.
- (61) Leta 2006 je prva ekipa kluba Sandefjord Fotball igrala v najvišji norveški ligi z možnostjo uvrstitve na evropska tekmovanja. Profesionalni nogometni klubi so poleg udeležbe na nogometnih tekmovanjih vključeni tudi v več drugih gospodarskih dejavnostih, kot so trg za prestop poklicnih igralcev, oglaševanje, sponzorstvo, trženje ali medijske pravice. Pomoč profesionalnemu nogometnemu klubu lahko zato krepi njegov položaj na vsakem od teh trgov, ki večinoma zajemajo več držav EGP. Družba Sandefjord Fotball AS je bila v tistem času dejavna na trgu za prestop igralcev (in je še vedno) z možnostjo kupovanja igralcev iz drugih držav EGP.
- (62) Nadzorni organ zato ugotavlja, da bi ta ukrep lahko izkrivljal konkurenco in vplival na trgovino med pogodbenicami Sporazuma EGP.

1.6 *Sklepna ugotovitev glede obstoja pomoči*

- (63) Na podlagi zgornjih ugotovitev nadzorni organ meni, da ukrep pomeni državno pomoč v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP.

⁽¹⁾ Sodba v zadevi Italija proti Komisiji, C-372/97, EU:C:2004:234, odstavek 44.

⁽²⁾ Sodba v zadevi Philip Morris Holland BV proti Komisiji, C-730/79, EU:C:1980:209, odstavki 11–12; sodba v zadevi Fesil ASA in Finnjord Smelteverk AS proti Nadzornemu organu Efte, združene zadeve E-5/04, E-6/04, E-7/04, Poročilo Sodišča Efte za leto 2005, str. 117, odstavek 94 ter sodba v zadevi Libert in drugi, združeni zadevi C-197/11 in C-203/11, EU:C:2013:288, odstavki 76–78.

1.7 Znesek pomoči

- (64) Glede zemljiške parcele št. 152/96 nadzorni organ priznava, da obveznost glede namembnosti zemljišča, vključno z gradnjo stadiona, zmanjša vrednost zemljišča ⁽¹⁾. Vendar kot je razloženo v uvodni izjavi 50 zgoraj, tržne cene enake nič v tem primeru ni mogoče upravičiti. Na podlagi točke 2.2(d) Smernic Nadzornega organa za prodajo zemljišč bi morala občina Sandefjord prodati zemljišče vsaj po ceni, ki bi krila njene stroške pridobitve zemljišča. Na podlagi tega Nadzorni organ meni, da je znesek pomoči za to zemljiško parcelo znašal 1,9 milijonov NOK ⁽²⁾.
- (65) Glede zemljiške parcele št. 152/97 nadzorni organ ugotavlja, da je družba Sandefjord Fotball AS kmalu po prenosu prodala svoje delnice v družbi Sandefjord Fotball Næring AS, ki je imela v lasti zemljiško parcelo št. 152/97, družbi Pindsle Property AS za 40 milijonov NOK. Pindsle Property AS je zasebna družba in v času transakcije ni bila del iste skupine kot Sandefjord Fotball AS. Prodaja se je torej izvedla med dvema neodvisnima družbama ⁽³⁾. Nadzorni organ ni prejel nobenega prepričljivega dokaza, da ta transakcija ni bila izvedena po tržni ceni. Zato nadzorni organ meni, da je to najboljši razpoložljivi pokazatelj tržne vrednosti za zemljiško parcelo št. 152/97.
- (66) Na podlagi zgoraj navedenega nadzorni organ ugotavlja, da je skupna tržna vrednost zemljišča, prenesenega na Sandefjord Fotball AS, v času transakcije znašala 41,9 milijona NOK. Vendar je v skladu s sporazumom z dne 28. novembra 2006 družba Sandefjord Fotball AS prevzela tudi več obveznosti za izvedbo del v imenu občine Sandefjord. Kakor je navedeno v uvodni izjavi 26 zgoraj je v času sklenitve sporazuma skupni strošek teh obveznosti znašal 9,5 milijona NOK. Norveški organi so pojasnili, da bi v odsotnosti pogojev sporazuma ta dela izvedla občina. V skladu s tem se nadzorni organ strinja, da bi bilo treba njihov skupni strošek (kot je bil predviden v času sporazuma) odšteti od zneska pomoči.
- (67) Nadzorni organ zato meni, da je skupna pomoč, dodeljena družbi Sandefjord Fotball AS, znašala 32,4 milijona NOK.

2. Postopkovne zahteve

- (68) V skladu s členom 1(3) dela I Protokola 3 „mora biti nadzorni organ Efte o vseh načrtih za dodelitev ali spremembo pomoči obveščen dovolj zgodaj, da lahko predloži pripombe [...]. Zadevna država ne sme izvajati svojih predlaganih ukrepov, dokler v tem postopku ni sprejeta dokončna odločitev.“
- (69) Nadzorni organ ni bil predhodno obveščen o prenosu zadevnega zemljišča. Zato nadzorni organ ugotavlja, da norveški organi niso izpolnili svojih obveznosti v skladu s členom 1(3) dela I Protokola 3.

3 Združljivost

- (70) V skladu s členom 61(3)(c) Sporazuma EGP se lahko pomoč za pospeševanje razvoja nekaterih gospodarskih dejavnosti ali nekaterih gospodarskih območij obravnava kot združljiva z izvajanjem Sporazuma EGP, kadar ne vpliva negativno na trgovinske pogoje v obsegu, ki je v nasprotju s skupnim interesom.
- (71) Nadzorni organ ugotavlja, da še ni izdal nobenih smernic o državni pomoči za gradnjo športne infrastrukture. Ta ukrep bo zato ocenjen neposredno na podlagi člena 61(3)(c) Sporazuma EGP.

⁽¹⁾ Glej tudi Odločitev št. 225/15/COL z dne 10. junija 2015 o nevladitvi ugovora zoper pomoč v obliki prenosa zemljišča na Vålerenga Fotball, odstavek 31.

⁽²⁾ Občina Sandefjord je pridobila zemljišče, ki je bilo nato razdeljeno na zemljiški parceli št. 152/96 in št. 152/97, vredni 3,7 milijona NOK. Vrednost 1,9 milijona NOK je bila določena s porazdelitvijo tega zneska glede na velikost dveh parcel.

⁽³⁾ To še dodatno dokazuje odsotnost vrednotenja neodvisnega strokovnjaka, ki je v skladu z norveško zakonodajo o gospodarskih družbah potrebno pri transakcijah med družbami v isti skupini.

- (72) Ob upoštevanju prakse iz obdobja, ko je bila pomoč odobrena, se ocena Nadzornega organa opravi na podlagi naslednjih ugotovitev:
- Ali je ukrep pomoči namenjen natančno opredeljenemu cilju skupnega interesa?
 - Ali je pomoč oblikovana tako, da zagotavlja cilj skupnega interesa, tj. ali predlagana pomoč obravnava nedelovanje trga ali drugi cilj? Zlasti:
 - Ali je državna pomoč ustrezen instrument?
 - Ali obstaja spodbujevalni učinek, tj. ali pomoč spremeni ravnanje podjetij?
 - Ali je ukrep pomoči sorazmeren, tj. ali bi bila lahko enaka sprememba v ravnanju dosežena z manj pomoči?
 - Ali sta izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino omejena, tako da je splošno ravnoesje pozitivno?
- (73) Odgovori na zgornja vprašanja bodo obravnavani v naslednjih odstavkih.

3.1 Cilj skupnega interesa

- (74) Nadzorni organ najprej ugotavlja, da spodbujanje športa v Sporazumu EGP ni neposredno omenjeno kot skupni cilj. Vendar se lahko spodbujanje športa šteje kot del spodbujanja izobraževanja, usposabljanja ter mladinske in socialne politike. Cilj EGP je tesnejše sodelovanje na teh področjih, kakor je določeno zlasti v členu 1 in členu 78 Sporazuma EGP. Načini tesnejšega sodelovanja so podrobneje opredeljeni v Protokolu 31 k Sporazumu EGP o sodelovanju na posebnih področjih, za katera ne veljajo štiri temeljne svobode. Člen 4 tega protokola z naslovom „Izobraževanje, usposabljanje, mladina in šport“ na primer predvideva sodelovanje pogodbenic v okviru evropskega leta izobraževanja s športom 2004. To kaže na tesno povezavo med spodbujanjem športa in cilji, določenimi v Sporazumu EGP.
- (75) Ta razlaga je skladna s pristopom Evropske komisije (v nadaljnjem besedilu: Komisija). V okviru Evropske unije je spodbujanje športa izrecno navedeno v členu 165 PDEU, ki je bil uveden z Lizbonsko pogodbo. Vendar je Komisija tudi pred Lizbonsko pogodbo priznavala posebno vlogo, ki jo ima v zvezi z zdravjem, izobraževanjem, socialno vključenostjo in kulturo šport v evropski družbi, ta pa temelji na prostovoljnih strukturah. Od začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe se spodbujanje športa priznava tudi kot prispevek k splošnim ciljem strategije Evropa 2020 z izboljšanjem zaposljivosti in mobilnosti, zlasti z ukrepi za spodbujanje socialne vključenosti v športu in s pomočjo športa, izobraževanja in usposabljanja.
- (76) Glede na zgoraj navedeno nadzorni organ ugotavlja, da spodbujanje izobraževanja, usposabljanja in razvoja mladih prek športa predstavlja cilj skupnega interesa. Nadzorni organ nadalje ugotavlja, da se pri financiranju športne infrastrukture lahko uporabijo tudi ugodnosti iz uredbe o splošnih skupinskih izjemah, če so izpolnjeni določeni pogoji. To dodatno dokazuje, da je spodbujanje športa, vključno z gradnjo športne infrastrukture, cilj skupnega interesa.

3.2 Primeren instrument

- (77) Da bi bilo mogoče oceniti, ali je državna pomoč učinkovita za doseganje zadanega cilja skupnega interesa, mora nadzorni organ najprej prepoznati in opredeliti težavo, ki jo je treba rešiti. Državna pomoč mora biti usmerjena v primere, ko lahko pomoč zagotovi pomembno izboljšavo, ki je trg sam ne more doseči. Poleg tega mora biti predlagani ukrep pomoči ustrezen instrument za obravnavo zadanega cilja skupnega interesa.

- (78) Znano je, da na norveškem trgu ni pravega interesa za nogometne stadione, kar se kaže v obliki pomanjkanja komercialnih naložb v stadione, ki iz strukturnih razlogov poslujejo z izgubo, saj njihovi prihodki ne zadostujejo za kritje stroškov naložb ⁽¹⁾.
- (79) Poleg tega so norveški organi dokazali, da je bil v Sandefjordu nov stadion resnično potreben. V času ukrepa je imel namreč obstoječi občinski stadion težave s prezasedenostjo, poleg tega pa ni več izpolnjeval zahtev norveške nogometne zveze za izdajo dovoljenja. Končno, ker infrastruktura stadiona ne zagotavlja dobička, je bila državna pomoč za izvedbo naložbe potrebna.
- (80) Na podlagi tega nadzorni organ ugotavlja, da je bila državna pomoč ustrezen instrument.

3.3 Spodbujevalni učinek

- (81) Nadzorni organ lahko državno pomoč razglasi za združljivo z delovanjem Sporazuma EGP samo, če ima spodbujevalni učinek. Do spodbujevalnega učinka pride, kadar upravičenec zaradi pomoči spremeni svoje ravnanje, tako da še dodatno prispeva k opredeljenemu cilju skupnega interesa, pri čemer brez pomoči do te spremembe ne bi prišlo.
- (82) Nadzorni organ najprej ugotavlja, da se gradnja stadiona ni začela pred prenosom zadevnega zemljišča.
- (83) Poleg tega informacije, ki so jih predložili norveški organi, kažejo, da družba Sandefjord Fotball AS ne bi mogla financirati izgradnje stadiona brez državne pomoči, saj ni imela finančnih sredstev niti si ni mogla sposoditi dovolj sredstev za kritje primanjkljaja. Že lastni finančni prispevek k izgradnji stadiona je bil na meji njenih zmožnosti ⁽²⁾.
- (84) Na podlagi zgoraj navedenega nadzorni organ ugotavlja, da je ukrep pomoči imel spodbujevalni učinek.

3.4 Sorazmernost

- (85) Državna pomoč se šteje za sorazmerno, če je znesek pomoči omejen na najmanjšo vrednost, ki je potrebna za dosego opredeljenega cilja skupnega interesa. Nadzorni organ se pri oceni sorazmernosti na splošno opira na pojma upravičenih stroškov in največje intenzivnosti pomoči.
- (86) Kot je navedeno v uvodni izjavi 67 zgoraj, znaša znesek pomoči, ki je bila dodeljena družbi Sandefjord Fotball AS, 32,4 milijona NOK. Za oceno intenzivnosti pomoči je treba ta znesek obravnavati v povezavi z upravičenimi naložbenimi stroški. Nadzorni organ meni, da stroški, ki jih je imela družba Sandefjord Fotball AS v imenu občine Sandefjord in so bili odšteti od zneska pomoči (glej uvodno izjavo 66 zgoraj), ne morejo biti del upravičenih stroškov. Celotne stroške naložbe, 110 milijonov NOK, je treba zato zmanjšati za 9,5 milijona NOK. Upravičeni stroški naložbe tako znašajo 100,5 milijona NOK, ustrezna intenzivnost pomoči pa je torej 32 %. Nadzorni organ ugotavlja, da je ta intenzivnost pomoči dokaj nizka in da je preostanek naložbe financirala upravičenka, družba Sandefjord Fotball AS.
- (87) Vendar je treba intenzivnost pomoči oceniti tudi ob upoštevanju družbenih koristi, ki jih prinaša infrastruktura stadiona. Kakor je navedeno v oddelku I5.3 zgoraj, stadion uporablja veliko uporabnikov za različne neprofesionalne namene, vključno z amaterskimi športnimi ekipami in šolami. Ta uporaba za negospodarske namene skupaj predstavlja več kot 50 % celotne uporabe stadiona.

⁽¹⁾ Glej tudi Odločitev št. 225/15/COL z dne 10. junija 2015 o nevladitvi ugovora zoper pomoč v obliki prenosa zemljišča na Vålerenga Fotball, uvodna izjava 65.

⁽²⁾ Glej zlasti informacije v dokumentu št. 699518, str. 29.

- (88) Poleg tega nadzorni organ ugotavlja, da infrastruktura stadiona do neke mere zagotavlja večnamensko uporabo, saj nogometno igrišče združuje z atletsko stezo, centrom za fitnes in številnimi drugimi notranjimi površinami. To povečuje možnosti za uporabo stadiona za negospodarske namene. Nazadnje nadzorni organ ugotavlja, da prva ekipa plačuje najemnino za uporabo stadiona po tržni ceni (glej tudi oddelek II3.5 spodaj), medtem ko imajo amaterski klubi in drugi nekomercialni uporabniki prost vstop. To še dodatno poudarja socialni prispevek stadiona za skupnost.
- (89) Na podlagi zgoraj navedenega nadzorni organ ugotavlja, da je ukrep pomoči sorazmeren.

3.5 Odsotnost nedovoljenega izkrivljanja konkurence in trgovine

- (90) Da je pomoč združljiva z delovanjem Sporazuma EGP, morajo biti negativni učinki ukrepa pomoči v smislu izkrivljanja konkurence in vpliva na trgovino med pogodbenicami omejeni in manjši od pozitivnih učinkov v smislu prispevka k cilju skupnega interesa.
- (91) Nadzorni organ najprej ugotavlja, da ima stadion, financiran z zadevno državno pomočjo, predvsem lokalno in regionalno razsežnost. Infrastruktura ni namenjena privabljanju mednarodnih dogodkov niti ni namenjena obsežni uporabi s strani komercialnih uporabnikov, razen prve ekipe kluba Sandefjord Fotball.
- (92) Prva ekipa plačuje najemnino za uporabo stadiona. Sedanji najemni pogoji temeljijo na pogajanjih z zasebnimi lastniki stadiona. Zato obstaja domneva, da najemnina ustreza tržnim pogojem. To potrjuje tudi primerjava podatkov o običajni višini najemnine za stadion, ki jo plačujejo drugi klubi in so jih predložili norveški organi (glej uvodno izjavo 36 zgoraj).
- (93) Nadzorni organ ugotavlja tudi, da je intenzivnost pomoči nizka in ustrezni prispevek družbe Sandefjord Fotball AS v naložbene stroške še dodatno zmanjša tveganje izkrivljanja konkurence.
- (94) Nazadnje imajo gospodarske dejavnosti, ki jih opravlja Sandefjord Fotball AS, zaradi lokalnega značaja kluba zelo omejen vpliv na trgovino in konkurenco znotraj EGP. Prodaja vstopnic, trženje, sponzorstvo in oglaševalske dejavnosti so namenjeni predvsem lokalni skupnosti in okraju Vestfold. Dejavnosti kluba na trgu za prestop igralcev so tudi zelo omejene in osredotočene na Norveško. Družba Sandefjord Fotball AS nima nobenega neposrednega vpliva na trženje televizijskih pravic, ki jih centralno upravlja norveška nogometna zveza, in v vsakem primeru prejme zelo omejen znesek prihodkov od njih.
- (95) Nadzorni organ zato ugotavlja, da je vsako morebitno izkrivljanje konkurence in trgovine, ki bi ga povzročila pomoč, omejeno.

3.6 Izravnava in sklepne ugotovitve

- (96) Glede na zgoraj navedeno oceno je nadzorni organ pretehtal pozitivne in negativne učinke priglašene ukrepa. Nadzorni organ ugotavlja, da izkrivljanje konkurence zaradi ukrepa pomoči ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnim interesom.

4. Sklepna ugotovitev

- (97) Na podlagi informacij, ki so jih predložili norveški organi, je nadzorni organ sklenil, da prenos zemljišča pomeni pomoč v smislu člena 61(1) Sporazuma EGP. Nadzorni organ je sklenil, da je ta pomoč združljiva z delovanjem Sporazuma EGP.–

SPREJEL NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Državna pomoč, dodeljena v korist družbe Sandefjord Fotball AS, je združljiva z delovanjem Sporazuma EGP na podlagi člena 61(3)(c) tega Sporazuma.

Člen 2

Ta odločba je naslovljena na Kraljevino Norveško.

Člen 3

Besedilo te odločbe v angleškem jeziku je edino verodostojno.

V Bruslju, 23. septembra 2015.

Za Nadzorni organ Efte

Sven Erik SVEDMAN

Predsednik

Helga JÓNSDÓTTIR

Članica kolegija

ISSN 1977-0804 (elektronska različica)
ISSN 1725-5155 (tiskana različica)

Urad za publikacije Evropske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL